

Motto: Amor Patriae, nostra Lex!

VATRA NOĂSTRĂ ROMÂNEASCĂ

ISSN 2360-218X • ISSN-L 2360-218X • ANUL XX • NR. 34 (55) • SERIE NOUĂ • APRILIE - IUNIE 2019

PERIODIC AL FILIALEI JUDEȚENE BOTOȘANI A UNIUNII VATRA ROMÂNEASCĂ

MEMBRII FONDATORI, IN MEMORIAM : IONEL BEJENARU, ION FETCU

1 APRILIE – ZIUA NAȚIONALĂ a VICTIMELOR DEPORTĂRIILOR
Ziua Națională de Cinstire a Victimelor Masacrelor, Deportărilor, Foametei și Represiunilor Sovietice din Bucovina de Nord, Ținutul Herței și Basarabia.
Comemorarea masacrului de la FÂNTÂNA ALBĂ

9 MAI – ZIUA INDEPENDENȚEI DE STAT A ROMÂNIEI
Aniversarea Proclamării la 9 mai 1877 a Independenței de Stat a României

15 IUNIE – ZIUA COMEMORĂRII EMINESCIENE
Comemorarea stingerii din viață la 15 iunie 1889 a poetului Mihai Eminescu

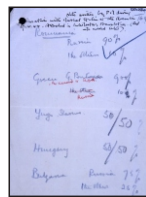
**28 IUNIE – ZIUA DE LUPTĂ ÎMPOTRIVA CONSECINȚELOR
TRATATULUI MOLOTOV-RIBBENTROP**
Comemorarea răpirii la 28 iunie 1940 a Basarabiei, nordului Bucovinei și Herței

UNIREA PRINCIPATELOR ȘI PROBLEMA BASARABIEI

La 24 ianuarie 2019, Academia de Științe a Moldovei a marcat împlinirea a 160 de ani de la Unirea Principatelor Române – prin dubla alegere a Domnitorului Alexandru Ioan Cuza, la Iași și București – prin organizarea Conferinței științifice cu tema: „Unirea Principatelor române și problema Basarabiei”...

continuarea la pag. 2

Hârtia prin care Churchill a vândut România rușilor

Hârtia prin care Churchill a vândut România rușilor, expusă public prima dată!

Pentru prima oară în istorie, documentul prin care Churchill a vândut România lui Stalin va vedea lumina zilei. Este vorba de celebrul „acord al procentajelor”, agreat de premierul britanic și dictatorul sovietic la Kremlin, în Octombrie 1944.

continuarea la pag. 19

UNIREA BASARABIEI CU ROMÂNIA (2)

În luna iulie 1917, ziua de 12, povestește comisarul Basarabiei Vladimir Cristi în amintirile sale intitulate *O pagină inedită din istoria Basarabiei*, a primit o telegramă de la Kiev semnată de ministrul de interne al Ucrainei, Vinicevko. Vl. Cristi era invitat să se prezinte pe data de 25 iulie 1917 la Kiev...

continuarea la pag. 10

ILIE POPESCU – DRUMUL SPRE GOLGOTA

A ieșit de curând, de sub tiparul Editurii „Bukrek” din Cernăuți, cartea profesorului universitar Ilie Popescu, intitulată „Drumul spre Golgota”. (Drama familiei Grijincu-Popescu). Apărută, într-o primă ediție în anul 1994, la Editura „Moldova” din Iași, avându-l ca autor pe Ion Cozmei, această carte se constituie într-un zguduitor document, care aduce în atenția contemporanilor drama inimaginabilă pe care...

continuarea la pag. 21

GEORGE ALEXIANU – EROU AL NEAMULUI

La terminarea războiului, toți cei unsprezece guvernatori care au administrat teritoriul sovietic ocupat de Germania și aliații ei au fost arestați pentru a fi anchetați și judecați pentru faptele lor, pentru felul cum au guvernat ținutul încredințat. Cei unsprezece guvernatori erau care polonez, care neamț, care lituanian, ucrainean etc. Printre cei arestați, și un român: profesorul universitar GEORGE ALEXIANU...

continuarea la pag. 15

Interviu cu Conf. Univ. Dr. LUDMILA BĂLȚATU

NOTĂ: Interviu acordat revistei „Vatra Noastră Românească” a fost înregistrat la Cahul, la data de 25 mai 2015.

P.M.I.: *Un nou itinerariu basarabean îl începem cu orașul Cahul. Acest oraș sudic, basarabean, este foarte aproape de Galați – Cahul și Galați, două orașe românești situate de o parte și de alta a Prutului, ca ochii unui dragon care...*

continuarea la pag. 23

Academia de Științe a Moldovei – Conferință științifică: Unirea Principatelor Române și problema Basarabiei

La 24 ianuarie 2019, Academia de Științe a Moldovei a marcat împlinirea a 160 de ani de la Unirea Principatelor Române – prin dubla alegere a Domnitorului Alexandru Ioan Cuza, la Iași și București – prin organizarea Conferinței științifice cu tema: „Unirea Principatelor române și problema Basarabiei”.

Participanții la Conferință – cercetători științifici din: Institutul de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice, Institutul de Istorie, Institutul de Filologie Română „Bogdan Petriceicu-Hașdeu”, istorici, scriitori, oameni de cultură de pe ambele maluri ale Prutului, din Chișinău, Iași, București – au dezbătut pe parcursul câtorva ore, de inedită și densă comunicare științifică, florilegiul tematic subscris titlului conferinței.

Au fost prezenți la această manifestare științifică E.S. Daniel Ioniță, Ambasadorul României la Chișinău și i-am reîntâlnit (după ceremonia de la statua lui A. I. Cuza, la orele 10,00) pe acad. Valeriu Matei, Directorul Institutului Cultural Român „Mihai Eminescu”, din Chișinău, alături de celelalte personalități culturale ce-l însoțeau.

Conferința s-a desfășurat în tempo alert, dat fiind bogăția tematică și amploarea comunicărilor științifice. Directorul Institutului de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice, dr. hab. Victor Juc a deschis Conferința, având totodată și rolul de moderator al manifestării.

Victor Juc: „Stimați colegi, deschidem Conferința științifică cu participare internațională consacrată aniversării 160-a a actului din 24 ianuarie 1859.

Semnificația evenimentului de azi este una dublă: în primul rând, încărcătura simbolică a actului de la 24 ianuarie 1859, iar pe de altă parte faptul că autorii inițiativei de a se desfășura acest eveniment științific sunt Institutul Cultural Român „Mihai Eminescu”, Chișinău, împreună cu trei institute, foste academice, în prezent pendinte de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al R. Moldova. Este o inițiativă de bun augur, care ne dă credința că și în viitor institutele noastre vor realiza o cooperare inter-academică și inter-universitară, cooperare strict necesară și deosebit de benefică.

Privitor la evenimentul din 24 ianuarie 1859, e de remarcat conjunctura internațională favorabilă, dat fiind că fundamentele Congresului de la Viena au fost substanțial zdruncinate, atât în ceea ce privește principiile legitimității și menținerii status-quo-ului, cât și prin evoluțiile din concertul european – pentru realizarea actului unirii era necesar, în mod tradițional, suportul unui actor major al timpului, ceea ce s-a și asigurat.

În continuare, invit pe Domnul academician Ion Guceac, vicepreședintele Academiei de Științe a Moldovei – care găzduiește acest eveniment – pentru a prezenta un mesaj de salut.”

acad. Ion Guceac: „... Sunt onorat să reprezint Academia de Științe a Moldovei la acest eveniment și în această calitate doresc să vă transmit, din partea Președintelui A. Șt. M., din partea Secției de științe social-economice, umanistice și arte, un salut pentru organizarea și participarea la această Conferință, evenimentul fiind consacrat Unirii Principatelor Române și problemei Basarabiei, la împlinirea a 160 de ani de la Unirea Moldovei cu Țara Românească. Este o inițiativă salutară, care suscită interesul comunității științifice, favorizând dezbaterile problemelor vizate, într-un larg context, cu participări din mai multe centre științifice. În acest sens, salutăm prezența reprezentanților din diferitele centre științifice din țară, în mod deosebit din Iași, care au decis să fie prezenți în această zi la Chișinău.

Stimați colegi, dezbaterile publice a evenimentelor care au avut loc cu 160 de ani în urmă, pe teritoriul de azi al României, este extrem de necesară, nu doar pentru a cunoaște adevărul științific, ci și pentru a conștientiza perspectivele țării noastre și a alege calea pe care urmează să se dezvolte aceasta.

Precedentul și experiența provinciilor românești, în ajunul Unirii de la 24 ianuarie 1859, sunt deosebit de valoroase, prin faptul că aceste prezintă un exemplu incontestabil de viață politică și un proces de viață liberă a poporului, în toată complexitatea și diversitatea sa.

Rămâne actuală necesitatea evaluării evenimentelor din acea perioadă, pentru a da o apreciere obiectivă eforturilor depuse de predecesorii noștri. (...) Vin cu un apel de reunire a dezbaterilor asupra spectrului amplu al problematicii generale și de reflecție asupra destinului poporului român; să ne conjugăm eforturile pentru elucidarea experienței creative a predecesorilor, în reconstituirea trecutului neamului nostru în lumina adevărului istoric, în regăsirea valorilor noastre perene – o sursă inestimabilă de învățăminte pentru parcursul nostru de viitor, de educare a tinerei generații în spiritul identității și conștiinței naționale.”

acad. Valeriu Matei, membru de onoare al Academiei Române: „... Ziua de astăzi este una cu semnificație binecunoscută. Anii 2019 și 2020 – prin decizia Guvernului României – sunt destinați continuării manifestărilor închinare Centenarului Marii Uniri. Anul trecut am

organizat mai multe evenimente în acest cadru, era firesc ca și acest an să-l începem sub același însemn. În acest an se împlinesc 160 ani de la Unirea Principatului Moldovei cu Țara Românească, prin dubla alegere, pașnică, a Domnitorului Alexandru Ioan Cuza – la Iași și apoi, la 24 ianuarie, la București – ca Domnitor al Principatelor Unite, eveniment care a recreat statul modern România. România, în hotare sigure, încă nefirești: româneau în afară cei care aveau aceleași aspirații: românii din Ardeal, românii din Basarabia, unde un Nicolae Casov îi îndemna atunci la o răscoală contra țarismului, pentru ca și românii basarabeni să se poată alătura fraților lor de dincolo de Prut; erau marii revoluționari ardeleni de la revoluția de la 1848, care luptaseră pentru aceleași idealuri – imposibil încă de realizat, în condițiile imperiului Habsburgic, care avea să se transforme într-o dualitate imperială austro-maghiară, mult mai opresivă față de românii din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș. Desigur, evenimentul de la 1859 a însemnat reaprinderea unei flăcări, rămasă în suflul tuturor românilor mereu vie, care se reaprindea în suflul românilor ori de câte ori istoria lăsa posibilitatea unei guri de aer. Fără anul 1859 nu ne putem imagina Marea Unire de la 1918; nu ne putem imagina marea înflorire a culturii române interbelice, apariția generațiilor de clasiци: și în literatură, și în alte domenii ale culturii; nu ne putem imagina și reortificarea mișcării naționale românești în Basarabia, în condiții foarte grele; la fel, nu ne putem imagina, mișcarea memorandistă, mișcarea națională din Ardeal, care a cunoscut și ea un revirmament odată cu acest eveniment de la 1859.

Mulumesc, pe această cale, institutelor de cercetări – acum incluse în cadrul ministerului – pentru că au reacționat la propunerea noastră și, iată, organizând o Conferință științifică. Mulțumesc și participanților din România: D-lui Radu Carp de la Universitatea București; D-lui Cristian Ploscaru de la Universitatea „A. I. Cuza” de la Iași; D-lui Constantin Stere, de la Ploiești; D-lui Nicolae Băciut, de la Târgu Mureș. În acest fel, întregim peisajul și vom avea, în expunerile prezentate aici, autori din toate provinciile românești, deci întreaga Românie. (...) Vă invităm, împreună cu Ambasada României la Chișinău, și la Concertul simfonic solemn care va avea loc după amiază, la orele 18,00, la Filarmonica Națională – concertul constituit din muzică românească, interpreți și dirijor români, unele piese în primă audiere. (...) Să ne urăm tuturor să avem încredere în forțele proprii și, mai ales, în trăinicia neamului românesc. Dumnezeu să ne ajute!”

Conf. univ. dr. hab. Nina Corcinschi, Directorul Institutului de Filologie Română „Bogdan Petriceicu-Hașdeu” din Chișinău: „... Sărbătorim astăzi 160 de ani de la Unirea Principatelor, un eveniment simbolic, care se întâmplă, iată, imediat după ce, anul trecut am sărbătorit Centenarul, împlinirea a 100 ani de la Marea Unire. Sunt evenimente încărcate de mari semnificații, care trebuie să ne dea de gândit. Să reflectăm asupra mersului istoriei și asupra oamenilor care au influențat acest mers al istoriei.

Să ne gândim la înaintașii noștri care au avut determinarea, curajul, înțelepciunea și chiar, îndrăznesc să spun, geniul politic de a înfăptui Unirea – pentru că nici atunci nu a fost ușor, nici acel context istoric de atunci nu a fost unul simplu, foarte oportun Unirii. Mă gândesc la marile puteri, care se opuneau Unirii: la Turcia, la Austro-Ungaria, la Rusia – doar Franța lui Napoleon al III-lea a susținut Unirea. Totuși, înaintașii noștri au știut să facă din imposibil, posibil; din impediment, o oportunitate; din handicap, un avantaj! Ei ne-au oferit o lecție, din care noi trebuie să tragem învățăminte – inclusiv astăzi, acum.

Noi, intelectualii, putem face ca lucrurile să meargă înainte: mă gândesc la cei tineri, școliiți prin Europa, care reveneau cu spirit înnoitor în România, cu idei de schimbare, și care au avut un rol foarte important în constituirea statului românesc modern. E foarte bine că se întâmplă aceste conferințe, adunări a mai multor instituții la aceeași masă rotundă, în care să ne întrebăm, să discutăm, să reflectăm la mersul istoriei și să învățăm din ceea ce au făcut strămoșii noștri. Cred că această conferință va furniza idei, va descătușa energii, așa încât, visul nostru, al tuturor, visul unei Moldove Românești Europene să devină o realitate.”

Conf. univ. dr. hab., Gheorghe Cojocaru, Directorul Institutului de Istorie: „... Da, putem fi de acord cu D-na Director Nina Corcinschi, anume că trebuie să urmărim ce ne învață istoria, că trebuie să învățăm lecțiile istoriei... Iată că a trecut Centenarul Marii Uniri – el continuă în sufletele noastre – și mă întreb ce lecții am învățat?... dacă am învățat vreo lecție... Suntem astăzi în 24 ianuarie, la 160 de ani de la Unirea Principatelor Române și mă întreb ce lecție vom învăța cu acest prilej. Are societatea noastră capacitatea de a învăța ceva din istorie?... sau, din păcate, ne complăcem în lucruri superficiale și lăsam așa lucrurile să zacă acolo, unde doar istoricii, filologii și specialiștii în istoria relațiilor internaționale au acces?... După cum vedeți, nu sunt extrem de optimist când vorbim de necesitatea de a învăța din istorie, dar trebuie să remarcăm că nu suntem numai noi în această situație. Desigur, pe noi ne preocupă destinul nostru – prezentul și viitorul nostru.

Cu toate acestea, nu putem face pași înapoi. Trebuie să continuăm, având în față exemplul acestor mari înaintași care au realizat mari proiecte, de anvergură națională și europeană. Unul dintre aceste proiecte este Unirea Principatelor Române, din care au rezultat toate celelalte: europenizarea națiunii române, modernizarea României, realizarea Marii Uniri. Trebuie să constatăm astăzi, în această zi de 24 ianuarie, că pentru noi, pentru basarabeni, are o conotație aparte – dincolo de faptul că la realizarea unității naționale, cu 160 de ani în urmă, au participat și câțiva reprezentanți din sudul Basarabiei – teritoriul care, după Congresul de la Paris, revenise la matcă. Au participat câțiva deputați din sudul Basarabiei – care, prin urmare, și-au pus umărul la realizarea unității naționale, cu 160 de ani în urmă!... Cu 101 ani în urmă, Basarabia se rupea de la imperiul rus, exact în această zi de 24 ianuarie – un gest simbolic, care anticipa calea spre refacerea unității naționale, spre întregirea României, România Mare.

Iată că aceste zile istorice au profunde conotații emoționante, simbolice, care ne încurajează și care ne fac să menținem optimismul și să împărtășim cu toții această stare de emotivitate. Nu știu cum era cu 160 în urmă la București, sau la Iași – ce vreme era – dar, din câte știu, era mare fierbere politică și electorală. Și la Chișinău, astăzi, trăim această fierbere electorală – trăim și noi momente de mare cumpănă. E o campanie din care va rezulta un factor determinant pentru destinul nostru de viitor. Mi-aș dori ca, din aceste alegeri, să iasă o partidă unionistă, o partidă națională – pentru că acesta a fost factorul care a canalizat efortul poporului român spre unitate națională: Partida Națională!... Desigur, în conjunctură europeană, cu toate conexiunile necesare.... Fără o Partidă Națională – așa cum a fost la 1859, așa cum a fost în 1918 și ulterior, la 1991 – deci, fără această Partidă Națională, stimați colegi, nu vom putea face vreun pas înainte. La mulți ani, tuturor!”

Conferința și-a continuat lucrările cu sesiunea de comunicări științifice.

Conf. univ. dr. Cristian Ploscaru, Facultatea de Istorie, Universitatea „A. I. Cuza”, Iași, cu comunicarea: *Ideea statului național român în perioada Revoluției de la 1848.*

«... Interogațiile istoriografice privind ideea unității naționale și existența unui proiect de stat național la români au o vechime considerabilă și continuă să-i preocupe și pe istoricii de astăzi: „Este ideea statului național – în prima parte a sec. al XIX-lea, până spre 1848 și mai ales în primele decenii ale sale – un mit istoriografic?; „S-au scotit moldovenii și muntenii două entități etnice diferite, până spre 1840, pentru ca, dintr-o dată să descopere că sunt români?; „A inoculat istoriografia noastră națiunii o viziune și o memorie istorică lipsită de suport în realitate?...” „A inventat o luptă pentru unitate națională, anterioară pașoptismului?...” Există lucrări recente care formulează răspunsuri afirmative la aceste întrebări.

În ceea ce privește ideea statului național – nu mă refer la Mihai Viteazul, ci la prima parte a sec. XIX – lucrurile au stat altfel. Influența iluminizmului și a revoluției franceze nu a avut o influență semnificativă în Principatele Române. Boierii apar mai curând preocupați de autonomia celor două principate, decât de un proiect național. Cele câteva propuneri de unire a Moldovei cu Țara Românească au venit din partea marilor puteri. (...) Istoriografia consacrată ideii statului național, din prima parte a sec. XIX, conține numeroase lucrări valoroase. Mă refer la ansamblul operei lui Nicolae Iorga, cu două idei esențiale: unitatea românească și unitatea politică, făcând o distincție, dar, în același timp, și o asociere între cele două elemente. Unitatea românească e, mai degrabă, un element de natură culturală unitară – cu referire la limbă, la origini, la tradiții – iar unitatea politică, desigur, făcând referire la ideea statului național care apare, categoric, în secolul al XIX-lea.

Mai cităm, în acest sens, pe Gheorghe Brătianu, pe Adolf Armbruster ș.a. cu lucrări în care argumentează contrariul teoriei componente mitologizante a istoriografiei noastre referitoare la ideea statului național – lucrări care contrazic, cu o serioasă documentare și cu o argumentație solidă, teoria precum că, doar din acest moment, spre jumătatea veacului al XIX-lea, ideea statului național s-ar fi născut brusc, ca urmare a contribuției exclusive a pașoptiștilor și ea nu ar fi avut rădăcini istorice din perioada anterioară.

O primă concluzie: istoricii din perioada anterioară, dar chiar și din perioada Marii Uniri, fac diferența între conceptul de „unitate românească”, înțelesă ca o unitate comunitară mai veche și „unitatea politică”, exprimată prin ideea statului național. Cea dintâi s-a structurat mai demult, există încă din veacul al XVIII-lea. Identitatea locuitorilor din Moldova și Țara Românească s-a centrat în jurul „ortodoxiei” și a „pământeniei” – pământenia apare ca un concept fundamental pentru înțelegerea corectă a devenirii istorice. Pământenia însemna un complex de relații sociale, la care s-a adăugat limba, devenită factor activ, fundamental al identității, odată cu trecerea de la limba vorbită românească (limba vie) la cea naturală, care este o conceptualizare și o ideologizare a viului grai popular. Acest tip de identitate, specific unității românești i-a îngăduit oricărui „pământean” să vorbească și să scrie nu doar românește, ci și grecește sau franțuzește, dar să rămână român; să-i asimileze pe ortodocșii din imperiul otoman, să poată fi pământean-moldovean, chiar dacă nu era din Valahia, și invers, pământean-muntean, chiar dacă nu era din Moldova (prin căsătorii, spre exemplu). În raport cu ceilalți ortodocși, mai ales cu cei veniți din imperiul otoman, distincția identitară opera între „pământeni” și „venetici”, decât, între „români” și

„ceilalți”. În schimb, moldoveanul nu era „venetic” în Valahia, nici munteanul în Moldova. Pe această realitate s-a construit între anii '20 și '30 discursul cultural al moldo-valahismului, fază intermediară a daco-românismului de mai târziu – ultima expresie, matură, a unității culturale-istorice a națiunii. În schimb, începuturile ideii unității politice a statului național sunt plasate de acești istorici (Iorga ș.a.) în anii domniilor domnilor pământeni și ocupației rusești, când ar fi apărut primele proiecte moderne, în acest sens: prin Unirea Moldovei cu Muntenia, ca stat-tampon între Rusia și Imperiul Otoman – expresie a drepturilor istorice în raporturile cu Poarta și ca stat românesc, având înăuntru instituții moderne, pentru acea epocă.

Al doilea curent, îmbrățișat de unii autori, care împinge apariția ideii de stat național după 1848, se referă la o societate tradițională împărțită între boieri și țărani, legată de vechile cutume, practici social-politice, având o cultură politică a supunerii și un accentuat parohialism; o elită învățată să navigheze, uneori cu pricepere, printre interesele marilor puteri vecine, propunându-și doar supraviețuirea; o țărănie puțin participantă la istorie, atașată de valori religioase, sociale, familiale, moșite din veacul al XVIII-lea. Ca urmare, această elită, boierimea, nu ar fi produs ceva consistent în materie de gândire națională, în prima jumătate a veacului al XIX-lea. Afirmarea ideii de unitate națională și de stat național ar fi aparținut, exclusiv, pașoptiștilor, după acești autori.

Fără îndoială, aceste idei aparțin și pașoptiștilor (se vede din memorii, din bogata corespondență etc.). Boierimea, atunci, vorbea mai puțin și cu fereală și pare lipsită de aderență la un proiect național. Din acest motiv, mărturiile sunt extrem de puține, sunt totuși relevante. Sunt exemple de mai multe proiecte privind înfăptuirea unității naționale: Mihail Sturza ș.a. (...) Barbu Văcărescu expunea consulului prusian, la 1826: „Rusia nu ne protejează decât pentru a ne domina. Ea ne garantează privilegiile, pentru a le înlătura cu prima ocazie. Dar ce putem face în circumstanțele actuale?... Abandonăm de Poartă, supuși capriciilor unui domn supus ordinului consulului Rusiei, noi trebuie să ne raliem acestuia pentru a ne salva, a salva ce se mai poate salva. Va trebui să ne apropiem de constituția rusă și să ne învățăm uzusul”. Tot Barbu Văcărescu, împreună cu Ionică Țăutu și alții expun într-un document, în 1828, ideea statului național: „Valahia și Moldova să se împreune și să facă amândouă un principat, cu un principe străin dintr-o dinastie germană, complet separat de marile puteri și pus sub garanția Austriei și a Angliei”. Iată, deci, erau oameni care gândeau în trecut, dar erau și alții care începeau să gândească într-o viziune nouă.

Pașoptiștii au adus cu ei, în acest sens, un program național al unității politice, marcat de elemente noi, esențiale: au contracarat definitiv ideea unei unificări politice românești sub pulpana Rusiei – caz unic în Balcani – de la ei, încolo, Rusia a devenit inamicul natural al dezvoltării naționale românești, la nivel imagologic și discursiv. Astfel, chiar dacă ne-am câștigat independența, și România s-a întregit, după două războaie alături de Rusia, aceasta nu a fost percepută niciodată, la București și la Iași, drept o alternativă la occident – precum la Sofia, Belgrad sau Atena;

Pașoptiștii au cristalizat temele canonice ale identității naționale. Despre limbă, origine și tradiție – nu le-au inventat, ci le-au transfigurat într-un discurs convergent, propriu oricărei identități naționale europene, nu dintr-o dată, ci pe parcursul mai multor decenii, de pe la 1820, încolo. (...)

Tot pașoptiștilor le datorăm profilul regimului politic constituțional dinăuntru, a statului național, în jurul ideii de putere reprezentativă, într-o epocă în care nici oligarhismul marilor familii boierești, nici boierismul cărbunar nu se stinseseră cu totul. Dezbaterile n-au lipsit: monarhie sau republică?; domn indigen, sau dinastie străină?; coduri electorale, împroprietărire etc. Toate acestea în ordinea sub domnia legii.

Ideea unirii este, în bună măsură, mersul acestor idei de la începutul veacului al XIX-lea încoaice.»

prof. univ. dr. Radu Carp, Universitatea București, cu comunicarea: *Natura și semnificația proiectelor constituționale din Țările Române (1857 - 1859)*; „... Prima întrebare care se pune este: De ce discutăm despre 1859, despre Cuza, în Basarabia? – în contextul în care avem de a face cu două istorii diferite: una este istoria Țărilor Române, alta este istoria Basarabiei, în acea perioadă – La 1859 Basarabia era integrată de patru decenii în imperiul rus. Țările române încă își căutau identitatea, pe care au găsit-o în 1859 într-un stat unic.... Este important să discutăm despre 1859 pentru că toată propaganda sovietică a spus că în 1918, când s-a făcut Unirea, România n-r fi fost un stat democratic și că revenirea Basarabiei la România s-ar fi înfăptuit nedemocratic...

Așa cum voi arăta, principiul politic care a rezultat în urma Unirii din 1859, era foarte avansat, nu numai în plan regional, dar și în context european. Principatele Române erau unele dintre puținele state în formare care discutau ce se întâmpla în Belgia, ce se întâmpla în Franța, în care autorii francezi erau citați cu regularitate, în care practica consulară belgiană era cunoscută, cea franceză, de asemenea – asta fiind modelele aplicabile în acea perioadă. (...) Elita românească de atunci era formată în țările francofone, în Franța și Belgia. Educația studențimii pașoptiste era eminentamente franceză, studiaseră la universitățile cele mai prestigioase din Europa acelei perioade.

Contrar celor ce s-au spus în perioada sovietică despre realitățile din Principate, în Moldova și Țara Românească exista o dezbaterie aprinsă cu privire la modelul care urma să fie implementat la 1859. Ioan C. Filitti a

Chișinău, 24.01.2018, Academia de Științe a Moldovei: **dr. hab. Victor Juc**, Directorul Institutului de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice, deschide *Lucrările Conferinței științifice „Unirea Principatelor române și problema Basarabiei”*.

Chișinău, 24.01.2018, Academia de Științe a Moldovei. Alocuțiunea **acad. Ion Guceac** din partea Prezidiului A. Șt. M., din partea Secției de științe social-economice, umanistice și arte.

Chișinău, 24.01.2018, Academia de Științe a Moldovei. Alocuțiunea **acad. Valeriu Matei**, membru de onoare al Academiei Române, Directorul Institutului Cultural Român „Mihai Eminescu”, Chișinău.

Chișinău, 24.01.2018, Academia de Științe a Moldovei. Alocuțiunea **Conf. univ. dr. hab. Nina Corcinschi**, Directorul Institutului de Filologie Română „Bogdan Petriceicu-Hașdeu” din Chișinău.

Chișinău, 24.01.2018, Academia de Științe a Moldovei. Alocuțiunea **Conf. univ. dr. hab., Gheorghe Cojocaru**, Directorul Institutului de Istorie.

Chișinău, 24.01.2018, Academia de Științe a Moldovei: imagine din sală din timpul desfășurării lucrărilor Conferinței științifice: „Unirea Principatelor române și problema Basarabiei”.

Chișinău, 24.01.2018, Academia de Științe a Moldovei: Comunicarea **Conf. univ. dr. Cristian Ploscaru**, Facultatea de Istorie, Universitatea „A. I. Cuza”, Iași.

Chișinău, 24.01.2018, Academia de Științe a Moldovei: Comunicarea **prof. univ. dr. Radu Carp**, Universitatea București.

arătat, încă din anii 1930, faptul că acea constituție de la 1866 era o chintesență a mai multor constituții: a Proiectului Comisiei Centrale de la Focșani, a proiectelor discutate în Divanurile Ad-hoc, a mai multor Memorii, care au fost prezentate de Barbu Dimitrie Știrbei, de Mihail Kogălniceanu, Barbu Catargiu ș.a.m.d. Este deci o creație care îmbina tot ce se discuta în acel timp în Europa. Care erau marile dileme constituționale ale epocii?... prima: Ce drepturi trebuiau înscrise în Constituție?... Proiectele din perioada 1857-1859, ca și Constituția din 1866, conțin, toate, un capitol substanțial referitor la drepturi. A doua chestiune: Cum ar trebui imaginată această separație și cooperare a puterilor în stat?...

Regimul republican era exclus din start – în Europa nu existau, la vremea respectivă, nici o republică. Deci se pune problema dacă monarhul ar trebui să aibă putere legislativă, sau puteri executive și, mai ales, dacă ar trebui adoptat sistemul bicameral sau cel monocameral și care ar trebui să fie legăturile între cele două Adunări. Aici, se confruntau două modele: cel francez – în care Camera Superioară (Senatul) era locul de reprezentare a aristocrației –, și cel belgian, care neavând aristocrație, avea un alt sistem de reprezentare, chiar dacă tot bicameral. Modelul francez era mai cunoscut și, deci, mai frecvent citat. Proiectul constituțional din 1857 (citit de I. C. Brătianu, în Divan) mergea pe ideea, mai radicală, a monocameralismului, pentru că era un proiect mai liberal. Domnitorul era văzut ca având puteri mai reduse. Era vorba de o ruptură radicală față de Regulamentele Organice, impuse de Rusia – R. O. erau primele documente cu valoare constituțională, dar nu erau la curent cu dezbaterile din epocă, împotriva lor ridicându-se toată elita intelectuală de la 1848. Era vorba de instituirea egalității în fața legii; impozitarea proprietăților proporțional cu valoarea averii proprietarilor; responsabilitatea miniștrilor în fața legislativului; Domnitorul avea drept de veto asupra legilor votate în Adunarea legislativă. Senatul să fie ales pe baza modelului cenzitar (reprezentarea elitele, în constituția lui Barbu Știrbei) (...).

Proiectul constituțional al Comisiei Centrale (adoptat la 1859) e de o surprinzătoare modernitate, dar nu a ajuns să devină constituție. Existau prevederi moderne precum: garantarea libertății individuale; că nimeni nu poate fi urmărit, decât în cazurile prevăzute de lege; nimeni nu poate fi arestat, decât în puterea unui mandat judecătoresc motivat, care trebuie să-i fie comunicat în momentul arestării, sau în cel mult 24 de ore după aceea; presa este liberă și nu va putea fi suspendată sau suprimată; se instituie Consiliul de Stat (după model francez) organism cu putere legislativă și executivă, cu rol de control reciproc al puterilor; Dezbaterile constituționale de atunci sunt la ordinea zilei și în prezent.”

prof. univ. dr. hab. Vasile Bahnar, Institutul de Filologie Română „Bogdan Petriceicu-Hașdeu”, cu comunicarea: *Rolul Unirii de la 1859 și problema unificării limbii literare românești*: «... Mai întâi, câteva constatări. În anul trecut, am participat în ianuarie, cu D-I acad. Mihai Cimpoi, la Râmnicu Sărat, la o manifestare consacrată Centenarului Marii Uniri. Încă de atunci, mi-am spus că se prea poate să nu se facă nimic, nici de data asta (vorbitoarea se referea la oportunitatea reuniunii Basarabiei cu Patria-mamă, cu prilejul Centenarului Marii Uniri, n.r.) – o să fie festivități, cântece, băutură, mâncare, dar Unire n-o să se facă... și așa a și fost! Domnul acad. Valeriu Matei zice că noi vom continua și anul acesta și la anul... și poate încă o sută de ani... (din sală, acad. V. Matei: „Nu, nu, nu!... mai puțin!”)... Doamne ferește! Dacă tot om lăsa-o, de azi pe mâine, atunci, să ne păzească Dumnezeu!...

O altă precizare: Basarabia, până mai sus de Leova, a participat la Unirea din 1859, și atunci când vorbim de Basarabia și Unirea Principatelor să nu afirmăm că ei, basarabienii, nu au participat – au participat, cum să nu fi participat!... până în 1878, sudul Basarabiei (adică, Bugeacul, care între 1856-1878 a revenit în componența Moldovei, după ce, la 1812, fusese răpit de imperiul rus, alături de restul teritoriului Basarabiei, n.red.) a fost în componența Moldovei, a Principatelor Unite, mai bine zis.

În ceea ce privește rolul Unirii de la 1859 în procesul de unificare și codificare a limbii. Desigur, Unirea a accelerat aceste procese, care, de fapt, porniseră mai dinainte. Aici, putem aminti corespondența lui Costache Negruzzi cu Ion Eliade Rădulescu; ulterior, corespondența lui Vasile Alecsandri cu Ion Ghica – care au convenit asupra unor forme de ordin fonetic, de ordin lexical, de ordin gramatical. Dar, mai mult ca atât (dovadă că dorința era instictivă pentru cărturari, fie transilvăneni, fie moldoveni, fie munteni), sunt scrierile cronicarilor noștri și chiar primele manuscrise în limba română. Deci, ei aveau conștiința unicității lingvistice – deși se strecurau acolo multe regionalisme, de ordin fonetic, de ordin lexical –, oricum, tendința asta era în fașă, acolo.

Să luăm *Scrisoarea lui Neacșu*, să zicem – care este considerată prima scriere cunoscută, în limba română –, dacă facem abstracție de slavanisme celea de la începutul adresării, eu zic că, prin felul de a scrie, se dovedește existența unei tradiții – care, probabil, rămâne de demonstrat –, și care probabil a existat până la introducerea scrisului în slăvonă, în Moldova, în Ardeal, în Muntenia.

Tot așa, să amintim de Episcopia de la Roman – care a fost și este; catolicismul în Moldova nu este adus, el este natural; de altfel, Alexandru cel Bun, prin soția sa, poloneză, a vrut să treacă toată Moldova la catolicism, dar grecii au aflat la timp și au făcut o „noapte a Sf. Bartolomeu”, mai ceva decât a francezilor la Paris.

Dar, să ne oprim doar asupra câtorva aspecte. Prin *Gramatica* lui Ion

Eliade Rădulescu, prin „latinizatorul” Cîpăriu, oricum s-a reușit să se ajungă la numiți numitori comuni. În linii mari, a fost adoptată (acceptată) fonetica muntenească, ca fiind cea mai veche, care e mai aproape de etimon (adică, de limba latină), pe de o parte, și, într-un fel, era respectată chiar în scrierile mai vechi, de până la 1859, să zicem. Însă, această alegere a fost cu unele amendamente: în locul muntenismelor „dă”, „pă”, sau a moldovenismelor „di”, „pi”, s-a preferat forma „de”, „pe”, mai apropiate de etimonul latin, forme, de altfel, cunoscute în zonele de trecere dintre cele două provincii românești, chiar în sate (zona Buzăului, spre exemplu, n.red.). În schimb, gramatica limbii române este, eminent, cea moldovenească. Dar, și aici, cu mici amendamente. S-a renunțat la forma din graiul muntenesc – lipsa de acord la persoana a III-a, plural – „ei se duce”, de exemplu. S-a renunțat și la forma ardelenescă a conjugării verbelor fără prefix. Ovid Densușianu descrie, în acest sens, un caz anecdotic. El avea o fiică, și acasă fiind, el spunea: „Eu mă duc la birou să lucrez”; nevasta lui, fiind ardelencă, ea nerespectând norma literară, spunea: „Eu mă duc în curte să lucrui”; fiica, fiind atentă la modul de a se exprima al părinților, când tatăl ei a spus: „Mă duc și eu să lucrez ceva în curte”, ea l-a „corectat”: „Nu, tată, tu la birou lucrezi, în curte se lucră!” (hazliu, dar e o mostră concretă a confuziilor care apar la interferența graiurilor, fenomen care se manifestă până și-n prezent, n.red.).

Trebuie să arătăm aici rolul Societății Române, viitoarea Academie Română, încă de la 1867, și-a pus în Programul ei codificarea limbii, adică elaborarea Gramaticii, apoi, elaborarea Dicționarului Limbii Române. Este interesant că nu s-a acceptat varianta primă, latinizantă, a acestui dicționar – elaborat, în colaborare, de August Treboniu Laurian și Ion C. Massim – și această sarcină i-a fost transmisă lui Bogdan Petriceicu Hașdeu, apoi lui Alexandru Philippide, apoi lui Ovid Densușianu și, în sfârșit, Dicționarul Limbii Române al Academiei, care recent a fost încheiat, e în continuarea variantei Densușianu și a principiilor imprimate de el.

Dar, în lexic, codificarea cred că nu s-a produs nici astăzi. Asta pentru că mențiunile lexicografice (regional, sau alte calificative) sunt puse, după opinia mea, fără o rigoare științifică. Este încă mult de lucru și aici vizez, în primul rând, Institutul de Lingvistică al Academiei Române „Iorgu Iordan - Alexandru Rosetti” din București.»

Între timp, moderatorul anunță prezența în sală a **E.S. D-I Ambasador Daniel Ioniță**, ambasadorul României la Chișinău, anunț primit cu aplauze. În continuare, se dă cuvântul, conform programului Conferinței.

Nicolae Băciuț, scriitor, director, Direcția Județeană pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural Național Mureș, cu comunicarea: *Ecouri transilvănene ale Unirii Principatelor Române*: «... Așa cum spunea aici D-I acad. Valeriu Matei, este firesc ca toate provinciile românești să fie prezente simbolic aici, la această manifestare culturală, și să „dea samă” despre ce au făcut, despre ce mai învață din lecțiile istoriei. Vorbim despre clipe astrale. „24 Ianuarie 1859”; „1 Decembrie 1918”, uitând că, de fapt, vorbim de niște „secole astrale”, fiindcă acele clipe aveau în spatele lor secole de aspirații și nu s-au întâmplat miracole peste noapte. Problema este ce facem, fiecare, acolo unde suntem?... Eu, trăit la Târgu Mureș – cred că trăiesc diferit de cum se trăiește în alte provincii, din multe și nespuse motive. Cei care au trecut vreodată prin zonă cred că vor înțelege trimerile discrete pe care le fac înspre condiția unui român la Târgu Mureș. Am rămas și trebuie să rămânem în „tranșee”, oricât de nepotrivite pot părea astfel de cuvinte.

Eu am încercat să preiau ceea ce ne-a lăsat moștenire o echipă extraordinară, ca cea a lui Ion Slavici și George Coșbuc, care în 1894 au înființat la București revista „Vatra”. O revistă care, în programul ei, „Vorba de acasă”, menționa care este misiunea acestei publicații – ea se redacta la București, pentru a ajunge la frații transilvăneni și a menține trează conștiința națională și aspirațiile de unitate. Cred că apariția revistei „Vatra Veche”, nu face decât să continue acele aspirații – pentru că ele rămân în continuare active – și, până la urmă, „clipa astrală” nu trebuie să o urmărim în secole, vrem să o întâlnim într-un timp cât mai comprimat, dar, până la acel moment, „clipa astrală” e în noi. Dacă noi vom reuși să ne adunăm energiile și să nu se întâmple ca în 2018, anul Centenarului Marii Uniri, când am fost cel mai dezuniți, poate din toți cei o sută de ani – așa am perceput eu, în țară, anul 1918, în care nu puteau să stea de vorbă doi oameni, fiindcă fiecare îl suspecta pe celălalt: oare ce interese are?... de partea cui se află?

Ca transilvănean, continui să cred că vom fi cândva – sper, într-un timp cât mai apropiat – ceea ce am fost (și nu îndrăznesc să zic și „ba ceva mai mult”), pentru că e firesc ca acest fapt să se întâmple. Spuneam, la o întâlnire de ieri, că e nefiresc ca dintr-o familie să lipsesc un copil. El trebuie să vină acasă, oricât de mult ar rătați. Trebuie să vină un moment în care familia să fie întreagă. Eu sper ca acel moment să fie cât mai apropiat... Se întreba cineva, aici, cum o fi fost vremea în ianuarie 1859, în capitalele Unirii?... Vă spun eu cum a fost în Transilvania: era o furtună în sufletele oamenilor și senin în priviri, pentru că noi, transilvănenii, aveam nevoie vitală de 1859. Fără acel moment, era greu de conceput că se va putea întâmpla următorul pas – Marea Unire.

Iată ce spunea George Barițiu la momentul 24 ianuarie 1859: „Bucuria este atât de mare, fericirea este atât de mare, încât peana tremură în mâna mea și o las”. Ar trebui să spun și eu, acum, că fericirea mea este atât de mare, pentru că mi-ați oferit prilejul de a fi acum, aici,

împreună!

Temeiul unei astfel de stări de spirit era speranța întregirii neamului, dorință exprimată la Adunarea Națională de la Blaj, din mai 1848, într-un consens al participanților din toate provinciile românești, opțiune materializată anterior, nu doar prin Mihai Viteazul – la 27 mai 1600, când își atestă calitatea sa de Voievod și Domn a toată Țara Românească, a Ardealului și a Țării Moldovei –, ci și prin opțiunea unui alt Domnitor, Ștefan cel Mare și Sfânt, despre care, acad. Ioan Aurel Pop, Președintele Academiei Române, afirmă că: „Este cel care a refăcut Dacia, fiind Domn al Moldovei, Domn al Țării Românești și Conte al Transilvaniei, cu un secol înainte de Mihai Viteazul”, considerându-l pe acesta cel mai important conducător politic și militar, pe care l-au avut românii în Evul Mediu.

În astfel de circumstanțe, la Blaj, în 1848, se vorbea deja despre: „trebuințele națiunii întregi, într-un orizont al urgenței” – Simon Bărnuțiu considera că în acel moment, românii erau pregătiți pentru „a face națiune”. Oricum, tot atunci, la 1848, Barițiu declara că: „soarta națiunii române se va hotărî la București și la Iași, și nu la Cluj sau la Buda”, mai ales că nu mai era nici un dubiu în privința stăpânilor, tot Bărnuțiu spunând: „împăratul ne-a înșelat patria (adică imperiul habsburgic, n.a.), ne-a ferecat și ne-am trezit că numai credința în noi înșine și în neamul românesc ne poate mântui”

Administrația austriacă era conștientă de aspirațiile românilor din Transilvania. Într-un raport trimis de șeful serviciului administrativ local din Orăștie, la 31 martie 1859, se anticipa, clar, problema unirii Transilvaniei cu Principatele Unite, de peste munți, pentru a se forma astfel o „Daco-Românie”: „Principatele Moldova și Țara Românească nu pot exista fără Transilvania. Cine vrea stăpânirea Principatelor trebuie, înainte de toate, să cucerească Transilvania”.

Fruntașii politici români transilvăneni au susținut fără echivoc idealurile „Unirii celei Mari”. Alexandru Papiu Ilarian afirma că „românii din Transilvania numai la Principate privesc” și că „entuziasmul la românii din Transilvania era poate mai mare decât în Principate, de la alegerea lui Cuza”, pentru că „românii de peste munți, bărbați și femei, bătrâni și tineri, toți ar fi gata a muri pentru Domnul Cuza”. Totodată, îl vedeau pe Cuza „ca pe cel care sperau să înfăptuiască planul Unirii, izbândit pentru o vreme scurtă de Mihai Viteazul, cel mai mare domnitor și român ce a avut vreodată Dacia lui Traian” mai adăuga același Papiu Ilarian.»

Dr. în științe istorice Gheorghe Negru, președintele Asociației Istoricilor din R. Moldova și șef al Secției Istorie Modernă din cadrul Institutului de Istorie al A.S.M. ... : «... Prin alegerea lui A. I. Cuza, ca Domnitor, atât la Iași, cât și la București, s-a dat startul procesului de unificare politică și administrativă a Principatelor Unite. Reformele inițiate de Domnitorul Unirii, care au vizat toate domeniile vieții sociale economice și sociale, au pus bazele statului național modern România, „transformând Principatele Unite din obiect în subiect al relațiilor internaționale” – așa după cum a remarcat reputatul istoric Gheorghe Platon.

Principatele Române – dependente inițial de puterea suzerană, imperiul otoman, iar apoi și de cea „protectoare”, imperiul rus – spre deosebire de țările occidentale, care au cunoscut o dezvoltare de la stat la națiune, s-au caracterizat printr-o traiectorie a dezvoltării – așa cum s-a întâmplat, în general, în țările Europei de sud-est – de la națiune la stat. Această particularitate a remarcat-o plastic și Domnitorul Alexandru Ioan Cuza, care, după recunoașterea de către Poartă a dublei Uniri, în celebra „Proclamație a Unirii”, din 11 decembrie 1861 de la Iași, a enunțat: „Unirea este îndeplinită. Naționalitatea Română este întemeiată!” Într-adevăr, deși națiunea română modernă cunoscuse o autoafirmare puternică în prima jumătate a secolului al XIX-lea, acest proces nu putea fi definitivat și oficializat, decât prin constituirea și proclamarea propriului stat național modern, așa cum s-a întâmplat în toate celelalte state europene.

Unirea Principatelor Române în anul 1859 a creat o situație geopolitică nouă, în această parte a Europei de sud-est, care a influențat nu doar politica internă a României, ci și atitudinea autorităților imperiului habsburgic și ale imperiului rus față de statul român nou creat, cât și față de comunitățile românești din cadrul acestor imperii. În Basarabia, mișcarea unionistă din anii '50 și Unirea Principatelor au generat două procese contrapuse: în primul rând, învierea și fortificarea sentimentului național românesc, printre boierii culți și intelectualii moldoveni. Fenomenul s-a produs sub influența noului context politic, constituit după înfrângerea imperiului rus în Războiul Crimeii, și retrocedarea în anul 1856 a județelor de sud ale Basarabiei – Bolgrad, Cahul și Ismail – către Principatul Moldovei. Evenimentele respective au coincis și cu o oarecare relaxare, un mic dezgheț, al regimului autocrat, după urcarea pe tron al țarului Alexandru al II-lea, în urma eforturilor depuse de acesta de a reforma și moderniza structurile sociale și economice anacronice ale imperiului rus.

Elita moldovenească din Basarabia, deșteptată și pusă în mișcare de evenimentele din principatele române, din anii '50-'60 ai sec. XIX, spre deosebire de mulți dintre boierii și intelectualii români de la începutul sec. XIX – care, după cum s-a exprimat Ioan Pelivan, „aveau un fel de mistică în pravoslavia rusească” – s-a debarasat de orice iluzii, privind scopurile politice reale urmărite de imperiul rus în Balcani și în zonele adiacente, s-a sincronizat cultural și politic cu procesele din România, pagina 6

„visând la Unirea cu Țara”.

Împotrivedu-se politici de rusificare, boierii și intelectualii moldoveni au generat un naționalism preponderent cultural, care s-a bazat pe românismul modern, aflat în ascensiune în Principatele Române și în România. Astfel a fost compensată, într-o oarecare măsură, lipsa instituțiilor culturale în Basarabia, cât și a propriilor cercetări în domeniul istoriei și culturii.

Deoarece studiul de față se bazează pe documente elaborate de demnitarul imperiului rus, și totodată ținând cont de abordarea „moldovenistă” a autorilor sovietici, din perioada interbelică și postbelică, este firesc să clarificăm, mai întâi, felul în care funcționarii respectivi percepeau apartenența națională a populației majoritare din Basarabia, în raport cu populația din Principatele Române: ce termeni foloseau și care era înțelesul acestora, atunci când autoritățile țariste se refereau la identitatea națională a populației din Basarabia și Principate. Avem la dispoziție, în acest sens, o serie de documente edificatoare – corespondența autorităților imperiale din Sankt Petersburg și Odessa cu cele din Chișinău. Mărturiile respective reflectă percepția, dominantă în epocă, a mediului oamenilor culți cât și a oficialităților imperiului rus și, indirect, a intelectualilor și boierilor români din Basarabia.

În *Nota informativă* din 12 februarie 1858, adresată Ministrului instrucțiunii publice, Guvernatorul militar al Basarabiei, propunea guvernatorului din Sankt Petersburg să accepte editarea la Chișinău a unei reviste în limba „moldovenească”, iar apoi vorbea de limba română, „pentru a contracara articolele lipsite de bunăvoință, nu numai față de Rusia ci chiar și față de ortodoxie” – publicate în presa din Moldova și din Valahia. În baza acestui document, dar și în baza altor documente – să precizăm și *Nota informativă* din 14 februarie 1858 a Ministrului instrucțiunii publice din imperiul rus, Narov, care insista asupra necesității publicării la Chișinău a unei reviste în limba română, „pentru a riposta la articolele politice și antiortodoxe din ziarele publicate în Principatele Române, Moldova și Valahia”. Propunerea era justificată, explica ministrul, și de faptul că: „poporul român, răspândit într-un număr de șapte milioane și jumătate, în spațiile de nord, între Tisa și Nistru, Carpați și Dunăre, locuiește și în granițele țării noastre, în Basarabia, în număr de 500-600 de mii de suflete”. Abordări similare se regăsesc și într-o serie de alte documente, care vorbesc despre faptul că Basarabia este pământ românesc, iar populația Basarabiei este de același neam ca și populația din Țările Române.

Se poate constata astfel că pentru funcționarii și oficialitățile din imperiul rus, în acea perioadă, noțiunile „moldovean” și „român” erau complementare – nu independente sau antagonice. În exemplul citat, Ministrul instrucțiunii publice considera firesc spiritul unionist din Principate și Basarabia, aceasta din urmă nefiind, din punctul său de vedere, o entitate separată cultural și lingvistic de Principate. Deși proiecta o diversiune ideologică, intenționând ca, prin intermediul revistei amintite (ea se numea „Steluța Prutului”), să propage printre românii din Basarabia și Principate dragoste față de istoria și politica Rusiei, apropierea de aceasta, să combată orientarea politică occidentală a Principatelor, în special a articolelor din ziarele moldovenești și valahe, care conțineau „calomnii la adresa bisericii greco-ruse, având drept scop răsturnarea ortodoxiei în Principate, Guvernatorul militar și toți ceilalți funcționari nu au conceput acțiuni de izolare culturală și lingvistică față de Principatele Române, dimpotrivă, realizarea intențiilor sale ar fi dus la sincronizarea culturală a românilor separați de linia Prutului. Se propunea, printre altele, ca revista să conțină indici de cărți, broșuri, hărți geografice, stampe referitoare la românii din Moldo-Valahia, Bucovina și Transilvania. Mai adăugăm și corespondența Guvernatorului din Basarabia, în care se vorbește de pericolul românofil din Basarabia.

În concluzie, din documentele amintite reiese clar că, pe la începutul anilor '50 spre finele anilor '60 ai sec. XIX, comparativ cu situația anterioară, starea de spirit a elitei românești din Basarabia s-a modificat. Reprezentanții acestei elite, sub influența Unirii, își manifestau deschis, în discuții sincere, identitatea românească modernă și simpatia față de noul stat național român, visând la unirea Basarabiei cu România.

Acest „proces de învierea a spiritului patriotismului românesc din ultimii ani”, după cum a subliniat Guvernatorul Basarabiei într-o adresă, din 1865, a Ministerului Afacerilor Interne a imperiului rus, deși nu a putut să se dezvolte în mod firesc și să ia amploare, datorită interdicțiilor și persecuțiilor din partea autorităților țariste, nu a mai putut fi niciodată stăvilit, complet, determinând conturarea în cadrul societății basarabene a unei grupări românofile distincte, dând startul unei rezistențe culturale, mai mult sau mai puțin, fățișe față de politica de rusificare.

Chiar dacă elita românofilă nu a fost numeroasă, ea a reprezentat partea cea mai conștientă și activă a societății, iar identitatea românească a constituit unica alternativă împotriva rusificării, unica expresie, din punct de vedere cultural-identitar, a tendinței către modernitate a moldovenilor basarabeni.

De la începutul anilor '60 ai sec. XIX, silința demnitarilor țariști în drumul întru monitorizarea partidului – denumit diferit, în cadrul aceluiași document, uneori, în cadrul aceleiași fraze – românofil ori moldofil, devine o adevărată obsesie. În același timp, indiferent de termenul utilizat, au subliniat simpatia membrilor partidului față de România și visul acestora de unire a Basarabiei cu România.»

Chișinău, 24.01.2018, Academia de Științe a Moldovei: Comunicarea **prof. univ. dr. hab. Vasile Bahnaru**, Institutul de Filologie Română „Bogdan Petriceicu-Hașdeu”.

Chișinău, 24.01.2018, Academia de Științe a Moldovei: imagine dinspre prezidiu (foto rep. A.Ș.M.) din timpul desfășurării lucrărilor Conferinței științifice: „Unirea Principatelor române și problema Basarabiei”.

Chișinău, 24.01.2018, Academia de Științe a Moldovei: Comunicarea **scriitorului Nicolae Băciuț**, directorul Direcției Jud. pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural Național Mureș.

Chișinău, 24.01.2018, Academia de Științe a Moldovei: Comunicarea **Dr. în științe istorice Gheorghe Negru**, președintele Asociației Istoricilor din R. Moldova și șef al Secției Istorie Modernă din cadrul Institutului de Istorie al A.Ș.M.

Chișinău, 24.01.2018, Academia de Științe a Moldovei: Comunicarea **Dr. în drept Dumitru Grama**, Institutul de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice.

Chișinău, 24.01.2018, Academia de Științe a Moldovei: Comunicarea **Prof. Constantin Stere**, director, Direcția Jud. pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural Național Prahova.

Chișinău, 24.01.2018, Academia de Științe a Moldovei: Alocuțiunea **E. S., Domnul Daniel Ionță**, Ambasadorul României la Chișinău

Chișinău, 24.01.2018, Academia de Științe a Moldovei: **cercet. științific, Ion Negrei**, Institutul de Istorie al A. Șt. M. prezintă cartea „Anul 1812 în destinul neamului românesc”.

Dr. în drept Dumitru Grama, Institutul de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice, a susținut comunicarea: *Aspecte istorico-juridice ale Unirii Moldovei cu Valahia și ale formării statului național România*: «Problema realizării Unirii în 1859 a fost examinată timp de un secol și ceva, de către istorici și juristi și lingviști, și din România și din R.A.S.S. Moldovenească, și din republica unională Moldovenească (R.S.S.M.) și, în prezent, din republica independentă și suverană Moldova!

Opiniile referitoare la acest eveniment sunt contradictorii, diametral opuse. În 2016, la 24 iunie, a apărut în ziarul „Comunistul” (Kamunist) un material, pe o pagină întreagă, intitulat: „Zăpătaia Unirea” („Blestemata Unire”). Iată cum privește alți istorici – mai în trecut, dar și în prezent – realizarea Unirii! Altă categorie de istorici o tratează, de pe a doua parte a baricadei, ca un fenomen legitim. Ca jurist, voi prezenta evenimentul aniversat prin prisma legității general-umane a dezvoltării statalității la popoarele lumii.

Din cele mai vechi timpuri, oricare popor al lumii, la început nu și-a constituit un singur stat pe întreg teritoriul pe care-l ocupa. Fiecare trib își constituia un stat mic: un orașel cu centru meșteșugăresc, cu centru religios și câteva sate din jur. Așa a fost în Egiptul antic, în Grecia antică și în alte părți, la alte popoare. Atâta timp cât egiptenii s-au unit – la început, erau 42 de stătuțele mici – au putut construi piramidele, a lui Keops și altele. Când erau stătuțele mici, nu ar fi putut ridica asemenea construcții. Mai târziu, în perioada înfloririi economice a Egiptului antic, se face canalul Marea Roșie – Marea Mediterană. Dar, doar după ce s-a durat acest stat, mare și puternic. Între timp au fost cuceriri de poporul persan și acel popor egiptean antic nu mai există: locuitorii de astăzi ai Egiptului nu mai vorbesc nici limba pe care o vorbeau strămoșii lor. Aceeași problemă s-a petrecut cu Grecia antică. Avea 200 de porturi. Referitor la etnonim și politonim: exista Sparta, Atena, Milet, dar nu exista limbă spartană, limbă miletiană ș.a.m.d. Toți erau elini, vorbeau limba elină. Când s-au unit, au format Uniunea pan-elenică. La ruși erau două republici, în Evul Mediu. Se tot spune că România apare ca stat în 1859, dar statele românești ființează încă din sec. XIV, când Basarab I formează Valahia și apoi Moldova, între Carpați și Nistru. Erau state românești. La fel erau republicile Pskov și Novgorod, state rusești. La fel au fost cele 200 de polys-uri grecești, care erau state elinice. Tot așa stătuțele din peninsula italică erau state italiene.

Tendința spre unire a existat la toate popoarele, și la noi, la români. Prima etapă de formare a statelor românești a fost în sec. XIV, când se formează statele Valahia și Moldova, mai apoi, la 1600 urmează Unirea sub Mihai Viteazul. În 1807, un grup de boieri din Moldova au elaborat un Memorandum, prin care s-au adresat împăratului Napoleon Bonaparte, pentru ca acesta să vină cu armată, să-i alunge pe ruși și pe turci din Moldova și din Valahia și să se unească, aceste două state, în unul singur, cu numele de Valahia Mare sau Dacia, după cum s-a numit în timpul lui Burebista și Decebal.

Dacă la revoluția de la 1848, idealul căreia a fost Unirea, dar nu s-a putut realiza, cauza a fost armatele rusă, împreună cu cea turcă, care au înăbușit această revoluție.

După Războiul din Crimeea (1856), când armata rusă a suferit o înfrângere, atunci, cu susținerea Angliei, Franței, Prusiei s-au creat condițiile necesare pentru unire. Mișcarea unionistă a luat avânt.

Să facem unele precizări referitoare la firmanul în baza căruia au fost desfășurate alegerile pentru Divanurile Ad-hoc în Moldova și Valahia. Când citim acest firman, ne întrebăm, pe bună dreptate, cum au putut turcii să elaboreze o asemenea lege electorală?... Era un stat despot, în care nu se făcuseră alegeri niciodată!.. Investigațiile pe care le-am făcut ne-au dat posibilitatea să precizez: firmanul a fost redactat, completat și aprofundat de către ambasadorii Franței, Angliei, Rusiei, Sardiniei și, ca urmare, s-a dat posibilitatea ca acele decizii ale Congresului de pace de la Paris, care au pus bazele juridice ale Unirii Moldovei cu Valahia și formării statului România, să fie aplicate și să se organizeze, pentru prima dată, alegeri democratice. Fiecare categorie socială a avut posibilitatea să participe la alegeri, și să-și aleagă deputații proprii în Divanurile Ad-hoc ale Moldovei și a Valahiei.

Ca urmare, în Moldova au fost aleși 8 deputați din partea clerului, 28 de deputați din partea marilor proprietari, 14 din partea micilor proprietari, 20 deputați din partea orașenilor și 15 deputați din partea țăranilor clăcași. În această componență, la 7 octombrie 1857, din cei 85 de deputați au fost prezenți în sală 83, și au votat pentru Unirea Moldovei cu Valahia și formarea statului național România, 81 de deputați!.. Numai doi au fost împotriva: marele boier Alecu Balș, care deține 80 de mii de setine – căruia nu-i convenea să se realizeze unirea celor două principate, deoarece își pierdea șansele de a deveni, cândva, domnitor; de asemenea a votat împotriva Nectarie Hermeziu, locțiitorul episcopului de Roman.

Trebuie de precizat că la această votare au participat și 7 deputați aleși din județe din sudul Basarabiei și toți șapte au votat pentru unire.

Dar cum s-a realizat unirea stătuțelor rusești, în Rusia?... Toate cnezatele: și republica Novgorod și republica Pskov și Reazan, toate au fost înglobate prin război, nu prin votare, nu prin participarea maselor din toate categoriile sociale.

Datorită Unirii și formării statului național România, s-a oferit șansa ca să se reunească două guverne, două economii, două armate, au fost

incluși și cei 128 de mii de locuitori ai sudului Basarabiei. Aici, în sudul Basarabiei, s-au deschis școli în limba maternă, inclusiv liceul de la Bolgrad, în limba bulgară. S-au editat cărți, s-au editat ziare, s-a deschis navigația pe râul Prut; pe urmă căile ferate.

În acest fel, prin unirea celor două principate, statul nou format a devenit mai puternic. La 1877, armată română reunită într-una singură, a avut victorii, a participat la cucerirea Plevnei, ceea ce nu reușise armata rusă. Asta înseamnă Unirea!»

Prof. Constantin Stere, director, Direcția Județeană pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural Național Prahova, a susținut comunicarea: *Alexandru Ioan Cuza după abdicare*: «... Voi vorbi despre Alexandru Ioan Cuza de după 1866. (...) Realizarea Unirii nu înseamnă că este un act ce nu poate fi destrămat. Istoria ne poate oferi surprize și noi ar trebui să rămânem vigilenți, să învățăm că unirea trebuie apărată, trebuie consolidată. Pentru Unire trebuie să luptăm – nu, odată ce am făcut-o, să presupunem că o avem pentru totdeauna... Noi trebuie să avem în vedere întreaga Românie. Și în Ardeal și în Basarabia, evoluțiile istorice pot fi pozitive sau, dimpotrivă, din neatenția noastră, din erorile noastre, pot fi evoluții cu urmări distructive. Trebuie să tragem învățămintele pe care ni le oferă istoria. „Atenție popor al meu – spunea Iorga – că mari primejdii te pândesc!” (...)

În 1866, în urma aceluia act, înfăptuit de forțe politice, pe care istoriografia acelor timpuri le-au denumit generic „Monstruoasa coalitie” – ceea ce se și întâmplase –, Alexandru Ioan Cuza a părăsit domnia. A părăsit și țara. Din păcate, nu a avut șansa lui Barbu Știrbei (lui Barbu Știrbei, Cuza i-a permis reîntoarcerea în țară), Cuza nu a avut această șansă, de a se reîntoarce în țară. În toate memoriile lui, spune foarte clar: „Este singurul lucru care mă întristează: faptul că nu pot să mă întorc la Ruginoasa, să îmi văd moșia, să îmi văd familia, trăind acolo”. Despre momentul 11-12 februarie există măturii – am aici măturia unui ploieștean, dar nu îi voi da citire, din motive de timp. (...) Pentru A. I. Cuza, plecarea de la domnie nu a fost o mare tragedie. Cuza a fost conștient de faptul că menirea lui pe tronul României s-a împlinit. Atunci când se întoarce de la Constantinopol, la sfârșitul anului 1861, afirma: „M-ați ales Domn al Principatelor Unite și eu vă ofer astăzi România!” Rolul lui în modernizarea statului român s-a încheiat. Era conștient de acest fapt. Faptul că, după aceea, a refuzat, constant, toate încercările care, într-un fel sau altul, îl îndemneau să revină pe tronul țării, ne arată limpede că A. I. Cuza a fost conștient de rolul său, era mândru de ceea ce făcuse, dar știa că rolul lui s-a încheiat.

Clasa politică, supranumită „monstruoasa coalitie” – într-un fel, firesc, pentru că, în conștiința națiunii, Cuza rămâne „Domnul Unirii” – a purtat eticheta peiorativă „monstruoasa coalitie”, rămânând așa și în istorie, dar nu a fost deloc așa. Bărbații de stat ai României – nu spun „oameni politici”, spun „bărbați de stat”! – un Mihail Kogălniceanu, un Ion C. Brătianu, Lascăr Catargiu, C. A. Rosetti ș.a. au înțeles, împreună cu A. I. Cuza, că riscam teribil și că acum trebuiau să aducă un domn dinafară, care să salveze ceea ce ei făcuseră: Unirea Principatelor – care era recunoscută doar pentru perioada vieții lui Cuza.

Alexandru Ioan Cuza a plecat la Viena, după aceea, în Italia – știți că a avut o locuință în Viena și o locuință în Florența, Italia.

În final, doresc să precizez: Alexandru Ioan Cuza nu a murit! Alexandru Ioan Cuza trăiește – trăiește prin noi, dar, mai ales, prin ceea ce fac unii români pentru el.

La Heidelberg, unde el și-a găsit sfârșitul, există o asociație extrem de activă, Fundația Culturală „Alexandru Ioan Cuza”, care face enorm pentru memoria lui Cuza, dar, face enorm pentru români, pentru România, pentru istoria acestui popor. Faptul că și la Heidelberg există un bust a lui Cuza, și că o stradă se numește „Alexandru Ioan Cuza” – la fel în Italia, la fel și în Viena, ne justifică această apreciere.

Visul lui A. I. Cuza s-a numit România. Prin rolul său crucial pe care l-a avut în istoria românilor și a României, Alexandru Ioan Cuza nu va muri niciodată, trăind veșnic în conștiința neamului românesc!»

E. S., Domnul Daniel Ioniță, Ambasadorul României la Chișinău, în alocuțiunea sa, a relevat că momentul de la „24 ianuarie 1859 este un act fundamental în evoluția istorică a României, de fapt, este actul de naștere al României moderne, act care a fost, după aceea, desăvârșit prin actele organice și Constituția de la 1866, momentul astral fiind 1 decembrie 1918, când, cu adevărat, toți românii din toate provinciile istorice s-au regăsit în aceeași țară și au înfăptuit un vis de secole al multor generații.

Cred că este extrem de important să recunoaștem faptul că 24 ianuarie 1859, pe lângă Actul de naștere al României, a transferat asupra României moderne inclusiv responsabilitățile istorice ale Principatului Moldovei cât și a Principatului Țării Românești a Munteniei. Cu alte cuvinte, legitimitatea, drepturile și faptele României moderne își trag seva din istoria comună. (...) Precizez că Anul Centenar nu l-am încheiat anul trecut, vom avea și în acest an manifestări dedicate Centenarului. În acest înalt for științific adevărul istoric trebuie să fie recunoscut și respectat ca atare.

Adresez, la acest moment aniversar, felicitări, tuturor! Tuturor românilor, indiferent unde v-ați afla, indiferent cum v-ați identifica, multe felicitări! Să încercăm cu toții să ne pătrundem de semnificația fundamentală a aceluia Act de Unire care, de fapt, se rezumă: „Unirea face Puterea!”»

Chișinău, 24.01.2018, Academia de Științe a Moldovei: Alocuțiunea **dr. în istorie, conf. cercet., Vlad Mischevca**, autorul volumului „Anul 1812 în destinul neamului românesc”.

Chișinău, 24.01.2018, Academia de Științe a Moldovei: **dr. hab. în științe juridice Valeriu Cușnir**, vice-director al Institutului de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice prezintă lucrarea „Basarabia în epoca renașterii naționale 1917-1918”, autor, **dr. Mihai Tașcă**.

Chișinău, 24.01.2018, Academia de Științe a Moldovei: **acad. Valeriu Matei**, membru de onoare al Academiei Române, primind o diplomă pentru merite deosebite, din partea D-lui **Valeriu Mocanu** Președintele Asociației Culturale Academia Națiunii Române.

Chișinău, 24.01.2018, Academia de Științe a Moldovei: **Acad. Mihai Cimpoi**, primind o diplomă pentru merite deosebite, din partea D-lui **Valeriu Mocanu** Președintele Asociației Culturale Academia Națiunii Române.

După încheierea sesiunii de comunicări științifice, în cadrul Conferinței a fost lansat volumul *Anul 1812 în destinul neamului românesc (Anexarea Basarabiei de către Imperiul Rus)*, autor **dr. în istorie, conf. cercetător, Vlad Mischevca**, prezentarea fiind realizată de istoricul Ion Negrei, care a conferențiat pe marginea referatului de apreciere al volumului de cercetare istorică, în cauză.

Ion Negrei, cercet. științific, Institutul de Istorie al A. Șt. a Moldovei: «Încheiem această sesiune de comunicări științifice cu o prezentare de carte, este vorba de volumul semnat de colegul nostru Vlad Mischevca, *Anul 1812 în destinul neamului românesc (Anexarea Basarabiei de către Imperiul Rus)*.

«Vorbind despre Unire, nu putem lăsa în umbră acele evenimente care ne-au despărțit, ne-au dezunit. În această carte se tratează tema dezunirii românești. Este vorba de anul 1812, când Principatul Moldovei a fost despăcat și partea de răsărit a acestuia a intrat sub controlul imperiului rus. Acest eveniment a avut consecințe, din păcate mai are și astăzi, cu repercusiuni asupra întregului neam românesc, nu doar a românilor dintre Prut și Nistru. Acesta este subiectul cărții, subiect abordat din mai multe perspective, de către autor, și anume: din perspectivă politică, a românilor dintre Prut și Nistru, care au cunoscut vitregia imperiului rus – o experiență nefirească de dezvoltare; din perspectivă general-românească, când factorul rusesc a venit în atingere directă cu lumea românească.

În acest cadru, e de reținut că problema Basarabiei, ca problemă a diplomației europene, apare la 1812 – și nu așa cum scriu unii „colegi” de-ai noștri, că problema basarabeană a apărut în 1918. Ea, această problemă, în 1918, a fost rezolvată echitabil, legal, legitim și recunoscut.

O altă concluzie care trebuie reținută din această carte e aceea că și până astăzi sunt evidente consecințele acestui act, acestui rapt teritorial. Consecințele se răsfrâng asupra noastră, a basarabenilor, dar și asupra întregului spațiu românesc – nu doar românii din Basarabia trăiesc sub influența consecințelor raptului din 1812. Criza identitară, criza politică, de pe un mal și de pe altul al Prutului, își are originile în acest an fatidic, 1812.

Este o lucrare aflată la a treia ediție – prima a apărut în anul 2012, atunci când s-au comemorat 200 de ani de la anexarea Basarabiei, între timp autorul îmbogățind partea documentară a lucrării și astăzi, în afară de textul propriu-zis al lucrării, avem și partea documentară. Documente: Tratatul de la București, de la 1812 și alte documente care confirmă caracteristicile de rapt teritorial al actului respectiv. Cartea va fi un instrument de lucru în cercetările noastre. Lucrarea a apărut la Editura „Litera” din Chișinău.

Tot astăzi, am avut o lansare de carte și la Biblioteca Națională – o bibliografie: *Marea Unire a Românilor de la 1918 – Bibliografia*, o lucrare realizată de Biblioteca Națională. Iarăși este o lucrare originală, o lucrare de pionierat. S-a subliniat acolo că, tot așa cum Basarabia a fost prima provincie românească care s-a unit cu România în 1918, pentru prima oară, o bibliografie a Marii Uniri de la 1918 este elaborată la Chișinău. Este un exemplu care ne dă imbold să mergem mai departe și să elaborăm o Bibliografie care să țintească evenimentul Marii Uniri la întregul spațiu românesc. Am coordonat această lucrare și semnez și studiul introductiv.

Și încă o precizare: în acest volum s-a inclus întreaga literatură referitoare la acest moment istoric, al Marii Uniri – atât cea creată în perioada sovietică, cât și perioadele interbelică și postbelică. Am inclus intenționat perioada sovietică, pentru a se vedea modul de raportare sovietic la acest eveniment istoric. Mai sunt lucrări elaborate de străini, sau de „înstrăinați”, care își susțin punctul lor de vedere. Pentru noi este important să fie cunoscute aceste puncte de vedere, pentru a se elabora studii argumentative în sprijinul adevărului istoric, privitoare la această chestiune a Basarabiei.»

dr. în istorie, conf. cercet., Vlad Mischevca, autorul volumului recenzat, a precizat în final: „Cartea a apărut la finele anului 2018, la Editura „Litera”, și le mulțumesc în acest sens. Cartea se adresează cercetătorilor din R. Moldova și România. Ediția de față se înscrie la nivel academic. Aduc mulțumiri tuturor colaboratorilor.”

În continuare a mai avut loc lansare de carte, venind să onoreze momentul aniversar. **dr. hab. în științe juridice Valeriu Cușnir**, vice-director al Institutului de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice a prezentat lucrarea, al cărei autor este **dr. Mihai Tașcă**, o culegere de articole: „*Basarabia în epoca renașterii naționale 1917-1918*”.

Ca o chintesență a comunicărilor și a dezbaterilor care au avut în cadrul Conferinței, se reține că problema basarabeană a apărut la 1812, odată cu raptul teritorial săvârșit de imperiul rus, act ilegal care și-a pus amprenta asupra evoluției populației din acest teritoriu, prin multitudinea de opresiuni de natură etnică, lingvistică și cultural-religioasă. Soluționarea chestiunii basarabene nu poate fi realizată decât prin eliminarea hotărului de la Prut – acest râu interior al spațiului românesc, pe care Rusia țaristă și apoi cea sovietică au impus o graniță nefirească, tăind în două o provincie istorică românească, Moldova lui Ștefan cel Mare și Sfânt.

Consemnare, transcriere și foto
Paul-Mircea Iordache

prof. dr. Gică Manole

Unirea Basarabiei cu România (2)

(Urmare din numărul anterior – 33/54)

Ucraina emite pretenții asupra Basarabiei (iulie 1917)

În luna iulie 1917, ziua de 12, povestește comisarul Basarabiei Vladimir Cristi în amintirile sale intitulate *O pagină inedită din istoria Basarabiei*¹¹¹, a primit o telegramă de la Kiev semnată de ministrul de interne al Ucrainei, Vinicevko. Vl. Cristi era invitat să se prezinte pe data de 25 iulie 1917 la Kiev la o Consfătuire a guvernatorilor provinciilor făcând parte din Ucraina autonomă. Telegrama vorbește de la sine. Rada Ucrainei trata Basarabia drept o provincie aparținătoare noului stat ucrainean, apărut pe ruinele imperiului rus.

Cam tot în același timp, Partidul Național Moldovenesc ce era condus de Pan Halippa și Vladimir Herța sunt informați pe cale neoficială precum că Rada de la Kiev trimite la Petrograd o delegație care urmărea să obțină aprobarea guvernului Kerenski ca în noile frontiere ale Ucrainei să fie inclusă și Basarabia. Marea Ucraină urma să aibă în componență 10 provincii (gubernii).

Vladimir Cristi reacționează înțelegând gravitatea momentului istoric, îndeosebi că Sfatul Țării, la acel timp, nu exista. Atutul lui Vl. Cristi era că fusese numit guvernator al Basarabiei de guvernul rus. Drept urmare Vl. Cristi, pentru a obține aprobarea tuturor organizațiilor din Basarabia, se decide să protesteze. Pentru început convoacă o întrunire a reprezentanților tuturor partidelor politice, organizații obștești, primării, zemstve etc..

Vl. Cristi nu era sigur de reacția pozitivă a tuturor partidelor politice, fapt pentru care a avut o consfătuire secretă în timpul nopții de 12 iulie 1917 cu colaboratorii cei mai apropiați, acasă la Paul Gore¹¹².

Încredințează, la această consfătuire, lui Vl. Herța misiunea de a se întâlni cu reprezentanții organizațiilor civile și militare. Organizațiile naționale, din rațiuni de tactică, au fost invitate la consfătuiri separat. Vl. Herța primise misiunea să solicite cu hotărâre autonomia Basarabiei.

Pe 20 iulie 1917 Vladimir Cristi a invitat la întâlnire reprezentanții a 20 de organizații naționale și obștești. Cristi vorbește adunării despre faptul că Basarabia, prin evoluția sa istorică, are același drept la autonomie ca și Ucraina. Dacă nu primește aprobarea tuturor celor 20 de organizații, declară comisarul Basarabiei, el părăsește postul. La consfătuire, Pan Erhan, reprezentantul Uniunii țăranilor, afirmă că este urgent să se înființeze un organ care să vorbească și să reprezinte „întreaga Basarabie”¹¹³. Evident, la acea vreme, *organul* respectiv nu exista. Iar dacă nu exista, nu era auzită și luată în seamă nici vocea Basarabiei.

Lansarea acestei idei nu este acceptată de partidul constituțional-democrat care protestează. Reprezentanții ostașilor moldoveni prezenți în armata rusă pe frontul românesc (80.000 de ostași) susțin că respectivii soldați i-au delegat cu sarcina de a forma cât mai repede „a organului central basarabeian”¹¹⁴. De aceeași părere a fost și Ștefan Ciobanu care solicită constituirea organului reprezentativ și ca Vl. Cristi să primească girul adunării spre a se duce la Kiev spre a rezolva situația. Vl. Cristi declară adunării că va declara în ședința Radei de la Kiev că nimeni din Basarabia nu este de acord cu anexarea acestei provincii la Ucraina. Basarabia, zicea el, are un trecut istoric aparte, distinct, prin caracterul său național moldovenesc ce există.

Urmarea acestei Consfătuiri e adoptarea unei moțiuni contra intențiilor Ucrainei de a anexa Basarabia. După adoptarea acestei moțiuni, reprezentanții partidului constituțional-democrat (cadeții) părăsesc sala în semn de protest. Pan Halippa, declară că soarta Basarabiei, viitorul ei, va fi soluționată de o instituție competentă formată din reprezentanții naționali ai tuturor etniilor, cu respectarea glasului dominant al națiunii moldovene care ocupă locul principal ca număr al populației. Basarabia, prin multiple congrese, s-a pronunțat până atunci pentru autonomie teritorială. Guvernatorul Cristi este însărcinat să informeze Rada de la Kiev că Basarabia este autonomă ca și Ucraina, de care o leagă tendințe comune de autogovernare.

Intențiile Ucrainei, mărturisite Vl. Cristi în confesiunea sa, au dat o grea lovitură morală Basarabiei. Până la acea dată, basarabenii credeau că ucrainenii le sunt frați mai mari, care îi puteau ajuta. Deși Basarabia nu are 35.000.000 de oameni ca Ucraina asta nu înseamnă că drepturile ei sunt mai puțin sfinte, notează Cristi. În acest sens s-au exprimat toți

vorbitorii la Consfătuirea de pe 20 iulie, unde s-au fixat frontierele pe Prut și Nistru dintre cele două țări.

Vl. Cristi crede că ideea anexării Basarabiei la Ucraina „emană de la guvernul provizoriu”, care se folosește de anticul principiu „dezbină și stăpânește”.

Spre sfârșitul consfătuirii se supune la vot o rezoluție propusă de Vl. Cristi care respinge cu hotărâre alipirea Basarabiei la Ucraina fără a se consulta voința ei.

La Consfătuire s-a hotărât ca Vl. Cristi să meargă la Kiev în fruntea unei delegații, iar de acolo, dacă e necesar, să plece la Petrograd pentru a protesta față de samavolnicia preconizată.

Pan Halippa și Vl. Cristi revin spre final și vorbesc despre necesitatea formării urgente a unui organ regional care să reprezinte toată Basarabia. Îl însărcinează în această direcție pe Vl. Herța ca să formeze o Comisie compusă din reprezentanții tuturor organizațiilor ce vor lucra pentru elaborarea „constituției organului plenipotent regional”¹¹⁵ cu respectarea principiilor de reprezentare proporțională a naționalităților din Basarabia¹¹⁶.

Pe 25 iulie 1917, Vladimir Cristi, însoțit de Pan Erhan și un delegat al comitetului ostășesc, a ajuns la Kiev.

Chiar în seara zilei în care au sosit la Kiev, adică pe 25 iulie 1917, delegația Basarabiei a participat la o primă ședință a Radei ucrainene, la care au participat trei miniștri ai guvernului ucrainean și cei 10 guvernatori ai celor 10 gubernii pe care Kievul le considera ca aparținând noului stat Ucraina. La începutul ședinței Radei, Vladimir Cristi primește cuvântul. El declară că telegrama din 12 iulie 1917 trimisă la Chișinău de ministrul de interne al Ucrainei, Vinicenco, prin care invita guvernatorul Basarabiei la o consfătuire a guvernatorilor provinciilor din Ucraina, a provocat nemulțumire și nedumerire în rândul celor 20 de organizații politice și obștești. Cele 20 de organizații au temerea că Ucraina ar avea intenția de „a încorpora Basarabia la Ucraina”¹¹⁷.

Mai departe, în cuvântul său în plenul Radei de la Kiev, Vladimir Cristi declară că dacă el este considerat guvernator al unei provincii a Ucrainei, el va fi nevoit să părăsească imediat consfătuirea.

Basarabia, nuanța Vl. Cristi, și-a proclamat autonomia teritorială în principiul autodeterminării națiunilor „enunțat de guvernul provizoriu”¹¹⁸ rus. Deci, ea formează o entitate statală distinctă, deosebită de Ucraina. Până la telegrama Vinicenco între Basarabia și Ucraina au fost raporturi de prietenie, iar „aplanarea neînțelegerii de către reprezentanții secretariatului general”¹¹⁹ poate să ducă la restabilirea prieteniei din trecut.

Dacă împăratul Alexandru I a acordat autonomie Basarabiei, sublinia Vl. Cristi, nu poate să creadă că tocmai „Ucraina liberă” va atenta la libertatea Basarabiei. Basarabia și Ucraina, mai declara el, vor merge în viitor umăr la umăr, ca două țări și popoare care au suferit mult „de pe urma jugului sfărâmat al țarismului”¹²⁰. Lui Vladimir Cristi îi răspunde din partea Ucrainei „ministrul afacerilor naționale Șulghin”¹²¹ care afirmă că neînțelegerea ivită el a clarificat-o chiar la Consfătuirea de față cu ocazia discuțiilor cu reprezentanții cercurilor moldovenești politice din Kiev. Șulghin mai declară că chiar înainte de începerea ședinței Radei el „a rugat să fie pusă în discuția Radei chestiunea lichidării conflictului ivit”¹²². În foarte scurt timp, zice el, va fi publicat un comunicat prin care se va afirma că guvernul și Rada Centrală Ucraineană respectă ca sfânt principiul autodeterminării popoarelor. Ucraina nu are deloc intenția de a viola acest principiu și de a încorpora Basarabia.

Și Martas, ministrul agriculturii în guvernul ucrainean, exprimă sentimente de prietenie și loialitate pentru Basarabia, afirmând că Ucraina nu are și nu a avut vreo intenție de a anexa Basarabia. Stasiuc, ministrul aprovizionării de la Kiev, declară că el a invitat reprezentanții Basarabiei în capitala Ucrainei spre a discuta cu ei „chestiunile generale privind aprovizionarea”¹²³, și nu că i-ar fi asimilat ca reprezentanți ai unei gubernii. Precizările efectuate de oficialii ucraineni i-au satisfăcut pe cei trei delegați ai Basarabiei. Ei au rămas să asiste la lucrările Radei ucrainene pe mai departe doar în calitate de observatori neutri.

Pe 26 iulie 1917, deci a doua zi după ce crezuseră că se lămuriseră definitiv neînțelegerile dintre cele două țări, Vl. Cristi, Pan Erhan și delegatul ostașilor au fost informați confidențial de niște moldoveni aflați în capitala Ucrainei cum că o delegație a Radei avându-l în frunte pe

aceiași Vinicenco plecase de trei zile la Petrograd spre a convinge pe Kerenski să accepte ca Basarabia să fie integrată între frontierele Ucrainei.

Aflând cu surprindere și nemulțumire că fuseseră înșelați de oficialii ucraineni, Vladimir Cristi și ceilalți doi membri ai delegației părăsesc imediat Kievul îndreptându-se spre Petrograd. Cum a ajuns în capitala Rusiei, Vl. Cristi a și aflat că, cu o zi în urmă, guvernul Kerenski a acceptat doleanțele Ucrainei stabilind definitiv că Basarabia să fie anexată de Kiev. Delegația moldoveană se simțea frustrată de trădarea Radei ucrainene, de duplicitatea incredibilă a guvernanților ucraineni.

Vl. Cristi, deși aparent totul era pierdut, nu se descurajează. Acordă un interviu publicat de toate ziarele de la Petrograd în care lămurește opinia publică rusă care era realitatea etnică a Basarabiei și că românii basarabeni sunt poporul istoric, vechi al Basarabiei. Vorbește de autodeterminarea provinciei, de autonomia teritorială recunoscută de guvernul provizoriu imediat după prăbușirea țarismului și triumful revoluției.

Dacă guvernul rus nu ține cont de voința poporului Basarabiei, nu acceptă autonomia acesteia și nu revine asupra deciziei favorabile Ucrainei, declară hotărât Vladimir Cristi, atunci o sută de mii de ostași moldoveni vor părăsi imediat frontul rusc. Precizez că în luna iulie 1917, generalul Kerenski, spre a-și dovedi atașamentul față de alianța cu Antanta, pregătise o mare ofensivă împotriva Puterilor Centrale. În asemenea circumstanțe, amenințarea lui Vl. Cristi devenea o chestiune de maximă importanță pentru guvernul rus căci abandonarea frontului de atăția ostași putea genera o adevărată catastrofă.

Pe 28 iulie 1917, Vladimir Cristi merge în audiență la ministrul de interne al Rusiei, Avxentiev căruia îi expune motivul venirii sale la Petrograd. Cristi îl roagă pe Avxentiev să-i aranjeze o audiență la primul ministru Kerenski pentru a-l convinge să revină asupra hotărârii de a fi de acord ca Basarabia să fie anexată de Ucraina. Ministrul rus devine arrogant și obraznic, spunându-i lui Vl. Cristi „că chestiunea este definitiv tranșată”¹²⁴, că nu se mai poate reveni asupra unei hotărâri luate de guvern. Îl somează pe guvernatorul Basarabiei să se întoarcă imediat la postul său, la Chișinău, în caz contrar va fi înlocuit imediat. Vl. Cristi, deloc impresionat de aroganța ministrului rus, îi spune în față că el n-a venit în capitala Rusiei ca un funcționar al guvernului central, ci ca reprezentant legal al majorității absolute a populației Basarabiei. În informează pe scortosul ministru rus că el are în spate 20 de organizații obștești care l-au trimis, și că dacă nu se întoarce la Chișinău cu un răspuns pozitiv „peste o sută de mii de ostași moldoveni vor părăsi frontul”¹²⁵. Ministrul a rămas pe poziția sa, Vl. Cristi pe a sa, nedându-i voie să meargă la Kerenski.

Norocul Basarabiei și al lui Cristi, desigur, a fost că la acea vreme la Petrograd erau foarte mulți ostași moldoveni în regimentele de gardă care păzeau „grandiosul Palat de Iarnă al Țarilor Ruși”¹²⁶. Vl. Cristi s-a plâns soldaților și ofițerilor moldoveni din aceste regimente. Cristi ne spune că la Petrograd exista o stare de mare neliniște și tensiune din cauza pericolului comunisto-bolșevic. De altfel, în iulie 1917, Lenin cu banda sa, au încercat să ia puterea în Rusia, tentativa lor eșuând. Lenin a scăpat de pușcărie sau cu viață, fugind în Finlanda.

Când ostașii moldoveni au intrat în serviciul de gardă la Palatul de Iarnă, peste două zile de la sosire, Vl. Cristi și Pan Erhan au fost introduși în „sala de marmură, la ușa căreia stătea un moldovean înalt din Gardă cu arma la picior”¹²⁷. În sala de marmură de care vorbește Vl. Cristi, în acea

zi, la ora 6 seara, avea loc ședința guvernului Kerenski.

Vl. Cristi și P. Erhan au stat în marea sală de marmură a țarilor o zi întreagă, de la ora 8 dimineața până la ora 4 după amiaza. Ostașii moldoveni complici le-a spus că în drumul său spre sala de ședință a guvernului Kerenski va trece obligatoriu prin acea sală. De la Vl. Cristi aflăm că Kerenski a sosit la ora 4 fără un sfert „îmbrăcat în haina lui specială, un french fără nicio insignă militară”¹²⁸.

Kerenski îi păru lui Vl. Cristi înalt, subțire, nervos. Avea mâinile, în plină vară toridă, „îmbrăcate în mânuși negre de piele, fiindcă cu o zi înainte la un meeting câțiva mii de tovarăși i-au strâns mâna care i se umflase”¹²⁹.

Vl. Cristi îl oprește pe Kerenski, asistat de cei doi delegați, și-i spune scopul prezenței lui acolo. Kerenski îi spune pe un ton trist că problema nu poate fi revizuită. Iarăși guvernatorul Basarabiei apelează la șantaj, zicându-i că „ostașii moldoveni vor părăsi frontul”¹³⁰; că el nu se poate întoarce în Basarabia fără rezolvarea pozitivă a problemei.

Vl. Cristi ne spune peste timp cum că Kerenski era un „poltron cu toate cuvântările lui de Napoleon”¹³¹. Amenințarea lui Vl. Cristi a dat roade. Kerenski îi spune să aștepte în sala de marmură, căci peste câteva minute îl va invita în ședința de guvern „unde vei face expunerea”¹³².

Într-adevăr, după câteva minute, Vl. Cristi este invitat în sala de ședințe. Aici el nu vorbește liber, ci citește un memoriu scris de el, Vl. Herța și Paul Gore, încă de la Chișinău. Vl. Cristi scoate o hartă, o prezintă guvernului rus, hartă care prezenta realitățile etnografice ale Basarabiei. Harta dovedea că în secolul XVII Basarabia făcea parte încheiată din Țara Moldovei. După ce guvernatorul de la Chișinău și-a încheiat expunerea, guvernul rus deliberază timp de câteva minute, pentru ca apoi Kerenski să înștiințeze delegația moldoveană „că guvernul a revenit și a recunoscut dreptul de autodeterminare și autonomie federală a Basarabiei la fel ca și a Ucrainei”¹³³.

Departa de a fi un episod banal, pretențiile anexioniste ale Ucrainei, din vara lui 1917, la adresa Basarabiei, au contribuit un pericol major pentru tânărul stat basarabean ieșit de curând din robia țaristă. Doar faptul că a avut conducători de genul Vl. Cristi, Pan Erhan, I. Pelivan, Pan Halippa, P. Gore etc. care au reacționat prompt și cu inteligență tactică a salvat Basarabia de la un adevărat naufragiu istoric.

Sfatul Țării își legitimează Puterea

Așadar, Sfatul Țării de la Chișinău a fost un organ politico-legislativ constituit în baza marilor principii politice de autodeterminare națională, libertate și autonomie teritorială instituționalizate de revoluția rusă din martie 1917. El s-a format în baza consultării întregii populații a Basarabiei, indiferent de origine sau stare socială conform principiului sfânt al universalității și reprezentării proporționale. Deci, Sfatul Țării era o instituție legitimă și legală, mult mai legitimă și legală decât proaspătul guvern Lenin instaurat pe 7 noiembrie 1917 la Petrograd.

Lenin și banda sa de asasini au luat puterea efectuând o lovitură de stat în numele unei minorități politice radicale, care, evident, reprezenta doar o parte redusă din populația, nu a Rusiei, ci a capitalei, Petrogradului. Și totuși, când încă extremismul criminal al bolșevicilor lui Lenin și Troțki nu se dezlănțuise, Sfatul Țării, începându-și activitatea legal constituită, a păstrat legăturile Basarabiei cu noua Rusie.

Am precizat că I. Incuț, Pan Erhan, Vl. Cristi etc., au venit la Chișinău în primăvara anului 1917 având binecuvântarea guvernului

Consiliul Unirii. Chișinău - 1918

Provinciile istorice ale României Mari

Kerenski. Ei, după cum știm, au fost trimiși în capitala Basarabiei cu misiunea de a radicaliza, „adânci revoluția”. În ziua de 21 noiembrie 1917, I. Inuleț a fost ales de deputații Sfatului Țării ca președinte deoarece se știa bine că el era omul Rusiei. Deci, I. Inuleț și cei 40 de activiști trimiși de guvernul rus în Basarabia voiau doar revoluția în cadrul statului rus și nu autonomia Basarabiei. Ei voiau o Basarabie gubernie rusească¹³⁴.

Înainte de I. Inuleț, conducătorii naționaliști ai Basarabiei s-au gândit ca președinte al Sfatului Țării să fie ales Ivan Pelivan. Pelivan era cunoscut de ani buni ca un vajnic luptător pentru cauza națională a românilor basarabeni. El fusese un lider autentic în anii de până la căderea țarismului, remarcându-se în dificila luptă pentru renașterea politică și culturală a românilor basarabeni. Fusese persecutat de Țarism. Cu o zi înainte de 21 noiembrie 1917, ne mărturisește Onisifor Ghibu, conducătorii Partidului Național Moldovenesc și nu numai s-au sfătuit să-l pună a doua zi pe Ioan Pelivan în funcția de președinte al Sfatului Țării. Alegerea preconizată a lui Pelivan a fost împiedicată de Pan Erhan, președintele sovietului țărănilor și reprezentanții minorităților naționale care s-au opus. Pentru aceștia, Ioan Pelivan era un conducător naționalist în exces, ei impunându-l pe I. Inuleț, apreciat ca neutru¹³⁵.

După entuziasmul zilei de 21 noiembrie 1917, în fața Sfatului Țării stăteau mari și grele probleme. Rusia, unde Lenin și banda sa de criminali bolșevici luaseră de două săptămâni puterea, intra în anarhie și dezordine care se adâncea pe zi ce trece. Armata rusă de pe frontul românesc încetase să mai fie o forță organizată, intrând în disoluție. Decretele asupra păcii și pământului lansate de noul guvern de la Petrograd au dat lovitură finală vechiului regim. Milioane de soldați ruși obosiți și sătui să ducă o luptă pe care nu voiau să o mai susțină se grăbesc spre locurile de baștină. Se temeau să nu piardă bucata lor de pământ ce li se cuvenea. Dezordinea și anarhia creșteau și în Basarabia. Însuși Sfatul Țării era contestat, iar cine citește cu atenție Procesul-verbal nr. 1, chiar de la inaugurare de către reprezentanții unor minorități etnice cât și de bolșevici. Aceștia nu intenționau să recunoască legitimitatea Sfatului Țării¹³⁶.

Pe 29 noiembrie 1917, conform instrucțiunilor primite de la Petrograd, Sovietul din Chișinău nu acceptă faptul că Sfatul Țării este singurul reprezentant legal al puterii în Basarabia¹³⁷. Se deschidea, astfel, din cauza intrigilor bolșevicilor, ca și în Basarabia să se dezlănțuie războiul civil între moldoveni și minoritari.

În consecință, consecvenți doar cu ei înșiși, ațâțând la război civil, convinși că doar poziția lor politică este cea justă și care trebuie impusă cu forța, bolșevicii din Chișinău, pe 2 decembrie 1917 lansează un apel mincinos și fățarnic către, chipurile, muncitorii „din toată lumea truditoare”¹³⁸, îndemnându-i la luptă împotriva Sfatului Țării. Miștinind cu nerușinarea lor specifică, bolșevicii din capitala Basarabiei acuzau în văzul lumii Sfatul Țării de „alianță secretă cu Anglia, Franța și România în vederea ocupării Basarabiei”¹³⁹. Drept urmare, germeii anarhiei și războiului civil se răspândesc și în Basarabia.

Și totuși, a doua zi după solemnitatea ședinței inaugurale a Sfatului Țării, deci pe 22 noiembrie 1917, înaltul for al puterii de la Chișinău trece la organizarea propriei puteri. Este desemnat prezidiul Sfatului Țării, ales Secretariatul, se formează Comisiile componente ale sale.

Pe 28 noiembrie 1917, Sfatul Țării stabilește că „Puterea înaltă în Basarabia”¹⁴⁰ aparține lui însuși, și că el reprezintă „cel mai înalt așezământ de ocărmuire până la chemarea adunării populare basarabene”¹⁴¹. Prin „adunarea poporană” se are în vedere constituirea unei viitoare Adunări Constituante a Basarabiei.

Puterea executivă este încredințată unui guvern numit „Sfatul Directorilor Generali”¹⁴², răspunzător pentru actele sale „numai înaintea Sfatului Țării”¹⁴³.

Guvernul Directorilor Generali acționează conform „zacoanelor și poveștelor date și întărite de Sfatul Țării”¹⁴⁴. Legăturile dintre Sfatul Țării și Rusia se efectuează prin intermediul Directorilor Generali. Guvernul are un director-președinte și 10 directori generali; 9 dintre miniștri răspund de ordine, învățământ, finanțe, pământ, drumuri, poduri și căi ferate, de război, justiție și politică externă, iar al zecelea e „controlorul general”¹⁴⁵. Directorii Generali sunt obligați să manifeste sollicitudine și promptitudine cererilor

venite din partea Sfatului Țării.

Dacă respectivul Sfat își exprimă neîncrederea în Guvern sau unii miniștri, aceștia sunt obligați să demisioneze, „toți sau o parte din ei”¹⁴⁶.

Ordinile „stăpânirii vremelnice rusești”¹⁴⁷ care au fost emise de la 1 martie 1917 înainte vor fi luate în considerație doar dacă „se potrivesc cu împrejurările din țara noastră”¹⁴⁸.

Primul guvern al Basarabiei

Lista guvernului din Republica Democratică Moldovenească a fost publicată în ziarul „Sfatul Țării” din Chișinău, nr. 16 din 14 decembrie 1917.

Șeful guvernului, adică președintele Consiliului Directorilor a fost desemnat P. V. Erhan, care mai avea în portofoliu și un director general „de agricultură, Ministru de interne era Vl. Cristi, Ștefan Ciobanu, ministrul învățământului, T. Iancu, ministru de finanțe, N. N. Bosie-Codreanu era conducător al căilor ferate, poștelor, telegrafului și telefonului, T. Cojocaru, ministrul de război și marină, M. Saveco, ministrul Justiției și Cultelor, V. Grunfeld, ministrul industriei, comerțului și muncii, iar ministrul de externe fusese desemnat Ioan Pelivan”¹⁴⁹.

Conform decretului de numire al guvernului acesta avea ca principal scop „introducerea ordinii în toate ramurile vieții țării”¹⁵⁰, combaterea și lichidarea anarhiei, păstrarea legăturilor cu „guvernul central al republicii federative ruse”¹⁵¹. Obiectivele propuse se aprecia că pot fi îndeplinite numai dacă „toți cetățenii”, instituțiile statului și organele administrației de stat susțin energetic guvernul. Decretul înștiința toate instituțiile, organizațiile din republica moldovenească că nici un act sau decizie a lor care nu a primit sancțiunea ministrului de resort „nu au nici un fel de putere”¹⁵².

În caz contrar, toate actele săvârșite fără acordul guvernului îl exonerează pe acesta de orice fel de răspundere. Decretul este semnat în calitate de șef al guvernului (președinte) de P. Erhan și Secretarul acestuia, T. Ioncu¹⁵³. Guvernul de mai sus a fost ales în ziua de 7 decembrie 1917. Noul guvern se sprijinea în combaterea anarhiei care se răspândea pe miliție și cohortele moldovenești. Se va constata repede că ele vor fi depășite de amploarea jafului, crimelor și incendiilor dezlănțuite de bandele criminale bolșevice.

2 decembrie 1917:

Proclamarea Republicii Democratice Moldovenești

Pe 2 decembrie 1917, lângă impozanta clădire unde-și avea reședința Sfatul Țării, din ordinul președintelui I. Inuleț, au fost adunate în careu câteva unități militare formate din soldați moldoveni, ucraineni și polonezi. Episcopul Gavril oficiază un *Te Deum*. Membrii Sfatului Țării erau de față. După slujba religioasă, Ion Inuleț s-a adresat tuturor celor de față, citind o declarație în limbile română și rusă, în care anunța lumea că Basarabia s-a proclamat Republică Democrată Moldovenească¹⁵⁴.

Ion Inuleț este dramatic. Se adresează, abrupt, moldovenilor și noroadelor înfrățite din Basarabia, înștiințându-l că republica rusă e „în mare primejdie”¹⁵⁵. Momentele grele prin care trece marea țară se datorează prin absența stăpânirii de la centru și dezordinea din „toată țara”; Rusia, declară el, e obosită de lunga luptă cu dușmanul din exterior. Republica rusă e în pragul pieirii.

Situația grea din Rusia se poate lichida dacă toate popoarele din Rusia se unesc, își pun soarta laolaltă constituind „stăpâniri naționale” în hotarele țărilor în care trăiesc. Drept urmare, anunța I. Inuleț, lumea întreagă în baza dreptului Basarabiei la autoguvernare, drept dobândit prin revoluția rusă, în temeiul de nezdruccinat al trecutului istoric, ea se declară Republică Democrată Moldovenească. Republica Moldovenească va face parte cu drepturi depline din Republica Federativă Rusă. Până ce poporul Basarabiei va alege o Adunare Constituantă, reamintea I. Inuleț, puterea supremă în stat aparține Sfatului Țării, ca organ ales de toate organizațiile democratice revoluționare.

Reamintește că țara este guvernată de Sfatul Directorilor Generali, care răspunde doar în fața Sfatului Țării¹⁵⁶. Pe viitor, anunța lumea Ion Inuleț, Sfatul Țării are în vedere alegerea unei adunări constituante de către popor „după sistemul proporțional”¹⁵⁷; să împartă poporului muncitor tot pământul fără nicio plată; împărțirea pământului să nu se facă în dezordine; bogățiile țării să nu fie irosite; pământul care nu se lucrează de către stăpân va trece în seama comitetelor obștești; pădurile, apele, iazurile, lacurile, bogățiile subsolului, viile, livezile boierești, mănăstirești, bisericesti, ale familiei imperiale va trece în seama

Constantin Stere

Comitetelor pământești; poporul să fie îndestulat cu hrană și mărfurile necesare pentru trai; ziua de muncă va fi de 8 ceasuri; să exercite controlul asupra fabricilor și a veniturilor lor de pe tot cuprinsul Republicii Moldovenești; ca să fie preîntâmpinată foamea se vor lua toate măsurile să fie arate și lucrate toate pământurile fără stăpân ale Basarabiei; să organizeze afaceri corecte, drepte în temeiul voinței obștești și să vegheze la buna funcționare a instituțiilor; să aperse toate libertățile câștigate prin revoluție; să desființeze pedeapsa cu moartea pentru vecie de pe întinsul Republicii Moldovenești; să organizeze învățământul, garantându-se învățământ în limba maternă pentru fiecare minoritate etnică; să formeze o armată constituită din ostași născuți în Basarabia care să aperse țara „de cea mai strașnică anarhie”¹⁵⁸; să treacă de îndată pentru încheierea păcii „fără răpiri de pământuri străine și despăgubiri de război”¹⁵⁹; pacea să fie încheiată în înțelegere cu aliații („întovărășiții”) și cu Republica Rusă.

Ion Inculeț încheie la fel de dramatic zicând că țara (adică Rusia) e pe marginea prăpastiei și anarhiei. Ne amenință foamea, sărăcia, vărsarea de sânge între frați, frigul. Cu toții să vină în jurul Sfatului Țării, să pună umărul la muncă pentru a fi clădită o viață nouă, pe temeiul Dreptății, Libertății și Frăției. Doar într-o asemenea situație, conchidea președintelui I. Inculeț va fi salvată Basarabia și va fi ferită de pieire „Republica Democratică Rusească”¹⁶⁰.

A doua zi, pe 3 decembrie 1917, Sfatul Țării trimite o telegramă la Petrograd, „Radei din Odessa, Republicii de Ural și Republicii Musulmane”¹⁶¹ prin care este anunțată proclamarea Republicii Democratice Moldovenești. Telegrama informa că noua republică este membră, cu drepturi egale, „în Republica Federativă Rusă”¹⁶² și că puterea supremă în cadrul ei aparține Sfatului Țării format din reprezentanții tuturor neamurilor și claselor sociale cât și al partidelor politice.

Nu trec decât două zile de la sus citata telegramă, și, pe 5 decembrie 1917, Sfatul Țării face un gest neașteptat: nu recunoaște „Sovietul Comisarilor Poporului”¹⁶³, condus de Lenin, care ocupase puterea în Rusia în urma loviturii de stat din 25 octombrie/7 noiembrie 1917.

În urma acestui act, pe 8 decembrie 1917, unități militare ruse bolșevizate declanșează ostilitățile. Sfatul Țării, care primise din 5 decembrie 1917 sprijinul declarat din partea cohortelor moldovenești, a regimentului I de artilerie, trimite la Iași pe Vl. Cristi și I. Pelivan pentru a cere ajutor de la guvernul român și de la reprezentanții Antantei.

Crime și Anarhie în Basarabia înfăptuite de bolșevici (noiembrie – decembrie 1917)

La începutul lunii decembrie 1917 dezordinile, jafurile și crimele comise de bolșevici au cuprins întreaga Basarabie. Autoritatea Sfatului Țării cât și a guvernului erau ignorate.

Directoratul adresează circulare numeroase prin care se interziceau jafurile și prădăciunile. Bolșevicii le ignoră. Forțele de care dispuneau autoritățile erau puține, fiind depășite.

Spre Basarabia se îndreptau zeci de mii de soldați ruși bolșevizați ce părăseau frontul din România. Armata Rusă de pe frontul românesc (700.000 de oameni) se dizolvă.

Situația provocată de anarhia declanșată de bolșevici determină Comitetele ostășești ale militarilor moldoveni, pe 13 decembrie 1917, să decidă următoarele; singurul reprezentant legitim pe teritoriul Republicii Moldovenești este Sfatul Țării; forțele militare moldovenești vor sprijini toate acțiunile Sfatului Țării.

În acest sens, pentru îndeplinirea respectivelor deziderate, se hotărăște formarea „forțelor armate moldovenești”¹⁶⁴.

Înainte de accentuarea anarhiei în Basarabia, în toamna târzie a anului 1917, menționez că soldați ruși bolșevizați din Chișinău au ucis cu bestialitate doi lideri marcanți ai Partidului Național Moldovenesc. Omorul s-a petrecut pe 20 august 1917, iar victimele au fost Andrei Hodoroșca și Simeon Murafa¹⁶⁵.

Violuri și jafuri la Orhei

Așadar, Sfatul Țării și Consiliul Directorilor erau depășiiți de situație, fiind puși în imposibilitate de a administra, guverna Basarabia. Dezordinile, jafurile, crimele, violurile sunt simptomele unei anarhii complete, generale. Zecile de mii de soldați ruși, bolșevizați de demagogia deșănțată a oamenilor lui Lenin, trec la est de Prut, părăsind de-a valma frontul românesc. Hoardele bolșevice aveau drept țintă principală depozitele de băuturi spirtoase. Ele voiau să beie mult, până la abrutizare, fără nicio plată. Li se asociază și elemente asociale din

Basarabia, gata oricând să fure, să ucidă, să violeze. Frica și groaza se răspândesc peste satele, târgurile și orașele dintre Prut și Nistru. Și țăranii s-au datat la samavolnicii îndemnați de odioasa propagandă bolșevică. Viețile oamenilor, proprietatea lor nu mai puteau fi ocrotite în fața barbarilor așa-zii revoluționari, *vandalii* epocii contemporane.

Dreptul, legea au încetat să mai existe. Totul era permis hoardelor bolșevice care, sub puterea lozincilor de luptă împotriva bogățiilor/burghezilor devastau conace, ferme, proprietăți.

În fața acestei situații social-politice dramatice, forțele armate ale tinerei Republicii Moldovenești în curs de constituire, erau depășite, neputincioase. Consiliul Directorilor, conducătorii statului moldovenesc luau în calcul diferite posibilități de a solicita ajutor militar de oriunde se putea pentru a se putea salva de la disoluție statul moldovenesc.

Într-o primă etapă, guvernul a luat în calcul cererea de ajutor din partea armatei ruse din România (Iași), condusă de generalul Șcerbacev. Numai că acesta nu mai avea armată. Într-o singură lună (noiembrie – decembrie 1917) armata rusă de la vest de Prut e anihilată de propaganda bolșevică. Generalul Șcerbacev, pentru a-și salva viața, a cerut ajutor și pază armatei române, singura forță armată organizată de pe frontul de Est.

Cei doi conducători de marcă ai Republicii, Ion Inculeț și Pan Erhan, președinții Sfatului Țării și șeful guvernului au solicitat ajutor forțelor armate rusești aflate la Odessa, prin trimiterea în Basarabia a două divizii de cazaci¹⁶⁶. Negocierile în această direcție au fost infructuoase. Și trupele rusești de la Odessa fuseseră contaminate de propaganda bolșevică.

Revenind la anarhia care se răspândise în Basarabia, în toamna târzie a anului 1917, vom analiza procesul verbal redactat de o Comisie extraordinară „pentru informațiuni”¹⁶⁷, ce a constatat cele petrecute la Orhei în zilele de 6 și 7 iunie 1917.

Comisia a fost formată din Natveev, reprezentantul Comitetului Executiv Moldovenesc de la Odessa, Ciornei, președintele Sovietului soldaților, muncitorilor și țăranilor, Bujnița, președintele Radei ucrainene din Chișinău, Dr. Matveiciuc și procurorul Adamovschi.

Potrivit procesului-verbal sus-citat, în zilele de 6 și 7 iunie 1917, în gara Șoldănești, ținutul Orhei au sosit 12 campanii însumând 3000 de soldați. Soldații ruși veneau de la Odessa. Ajungând la Șoldănești, soldații au cumpărat de la negustorii evrei mult vin, au băut în exces și s-au îmbătat. În stare avansată de beție, ostașii au atacat casa preotului la care au spart 18 geamuri, au spart și vandalizat prăvălia lui Țolic; de la Zinovia Rusu au furat trei covoare și toate hainele. Bandele de soldați beți în drum spre Orhei, în satul Curjeni au furat de la o mamă și fiică o sută de ruble și 10 vedre de vin.

În satul Sîrcova au băut grav pe sergentul care îi însoțea, Dolghii, care se opunea prădăciunilor; au violat, de asemenea, mai multe femei; în satul Trifești, 20 de soldați beți, au violat o fată numită Epinevscaia, de 14 – 15 ani, care, după două zile a murit la spital.

Soldații, beți cu toții, mergeau la întâmplare pe drumuri în grupuri de câte 2 – 5 sau mai mulți, intrau în sate, de unde furau „alimente și animale, siliau femei, care din sentiment de rușine nu fac declarațiuni”¹⁶⁸. Furau din sate oi, vaci, le tăiau și le mâncau, cai și căruțe cu care se îndreptau în mare dezordine spre Orhei.

La Orhei, soldații au ajuns în noaptea de 7 spre 8 iunie în stare generală de beție. Cum au ajuns, cum au și început jafurile. Au spart pivnițele Goldei Cofman unde au băut 40 de vedre de vin; ziua de 8 iunie au zăcut morți de oboseală și băutură, dormind prin șanțuri și pe sub garduri, dar în seara zilei au atacat și jefuit pivnițele din piatră ale lui Matei Keizer unde au băut 250 de vedre de vin și furat 500 de ruble; negustorul lui Mosco Rabinovici, de asemenea, i-au prădat pivnițele, bându-i 35 de vedre de vin, i-au spart casa de unde au furat toate lucrurile; tot la Orhei, au spart și prădat prăvăliile lui Furer și Tineles. Au intrat în casele oamenilor, au jefuit oameni pe stradă. În dimineața de 9 iunie bandele de soldați beți se plimbau pe străzile orașului, urlând și cântând. Cei mai mulți zăceau morți de beți pe sub garduri, pe străzi sau prin curțile oamenilor; au fost trimise pentru a-i potoli „patrule cu arme, dar din insistențele președintelui sovietului deputaților, fără cartușe, astfel că a fost în neputință de a restabili ordinea, soldații beți apucându-i de arme și baionete își băteau joc de ei”¹⁶⁹.

Mai departe, procesul-verbal consemnează cum că în după amiaza zilei de 9 iunie au sosit dinspre Chișinău câteva campanii care, cum au sosit, cum s-au unit cu „bandiții”¹⁷⁰. Pe la ora 3 după amiaza au început să jefuiască pivnițele. Acum sunt prădate pivnițele lui Ravici, Nelin, Suslic și Ganștein unde au băut mai mult de 1000 de vedre de vin¹⁷¹.

Actul mai conține informația că în fața terorii populația se roagă de autorități să cheme în ajutor pe cazaci. Ajutorul de comisar din ținut a vrut

În data de 27 decembrie 1917, Comisarul din Orhei informează ministerul de interne că în perioada 14 – 24 decembrie au fost înregistrate reclamații despre jafuri și pradă: proprietarul moșiei Parcani, pe nume Fezi, se plânge că țărani i-au furat o magazie de porumb; la ferma Telenști, țărani din satul Peresecina au furat patru care și o vacă, 20 de cai și 4 căruțe¹⁹⁰ (cele 4 care ce ar fi fost? – G. M.); țărani au jefuit averea mănăstirii Dobrușa; tot țărani au somat călugării de la mănăstirea Curchi să le predea averea; țărani din Pripceeni-Rezeși au devastat ferma Măzărești a lui Colihman; țărani și soldații devastază ferma lui Ortemberg din Mîndra; țărani au jefuit moșia Scurta – Bazga a lui Egiazarov; țărani din satul Izbești au prădat depozitul de tutun al Societății de Export din Petrograd; țărani din satele Onițcani, Slobozia, Dușca, Ohrincea, Izbești, Zaluceni, Grușeva, Mașcanți, Stețcani și Țigănești au prădat moșiile proprietarilor A. Sinadino, Manuilov, P. Adrianov, N. Dobrovici, Glavce, grișenco, Cucicov și Ruso. Fermele lui A. Sinadino, Manuilov și Dobrovici au fost prădate și de soldații Corpului 8 Armată din Armata a 4-a care se retrăgea de front. Comandantul soldaților, Vișnevschi a fost arestat de reprezentanții Sfatului Țării.

Comisarul județului care semnează telegrama, Postolache, comunică că pentru a opri devastarea fermelor folosește „puterea armată”¹⁹¹ care este cu totul insuficientă. Neavând oameni suficienți nu poate preveni devastările, nici urmări și prinde pe jefuitori. Are nevoie urgentă de ajutoare pentru lichidarea jafurilor.

Subliniez că în toate actele analizate în această secțiune, și care au fost emise de guvernul Republicii Moldovenești conțineau antetul: Republica Federativă Rusă, republica poporană Moldovenească, Consiliul Directorilor Generali, data, luna, anul, locul, fapt ce dovedește că tânărul stat moldovenesc s-a constituit ca parte intrinsecă a Republicii Ruse¹⁹². În absența venirii la putere a bandei criminale bolșevice condusă de Lenin și Troțki în Rusia mă îndoiesc că statul moldovenesc, la 1917 – 1918, s-ar fi unit cu România.

prof. univ. Ion COJA

GEORGE ALEXIANU – erou al Neamului

**GEORGE ALEXIANU, guvernatorul Transnistriei
- un capitol glorios din istoria omeniei românești -**

La terminarea războiului, toți cei unsprezece guvernatori care au administrat teritoriul sovietic ocupat de Germania și aliații ei au fost arestați pentru a fi anchetați și judecați pentru faptele lor, pentru felul cum au guvernat ținutul încredințat. Cei unsprezece guvernatori erau care polonez, care neamț, care lituanian, ucrainean etc. Printre cei arestați, și un român: profesorul universitar GEORGE ALEXIANU, vreme de aproape trei ani guvernator al Transnistriei. Se pare că mareșalul Antonescu nu l-a cunoscut personal pe GEORGE ALEXIANU înainte de a-l numi guvernator. A contat în alegerea pe care a făcut-o faima de profesionist, de onestitate și loialitate față de Țară, pe care o avea profesorul de drept internațional. Cei unsprezece foști guvernatori au fost judecați fiecare în orașul în care și-a avut reședința. În cazul Transnistriei, Odessa. Din cei unsprezece acuzați, zece au fost găsiți vinovați și executați pe loc, în fața publicului care asistase la proces și ceruse condamnarea celui acuzat. Un singur guvernator a fost găsit nevinovat! Și acesta a fost GEORGE ALEXIANU! Toți martorii care s-au prezentat, cei mai mulți din proprie inițiativă, au avut numai cuvinte de recunoștință pentru fostul guvernator din Transnistria! Iar ancheta întreprinsă de autoritățile sovietice nu a găsit nici un motiv de incriminare penală, ca criminal de război! Atât juriul, cât și miile de ruși, ucraineni și evrei din Odessa și împrejurimi au cerut un verdict de achitare, de dezincriminare a lui George Alexianu! Sentința dată de Tribunalul Poporului din Odessa s-a conformat acestei evidențe și GEORGE ALEXIANU a fost înapoiat autorităților din România, aducându-li-se acestora la cunoștință că populația Transnistriei nu are ce-i reproșa fostului guvernator. Autoritățile comuniste din România, conștiente însă că dezincriminarea lui GEORGE ALEXIANU diminuează șansele de incriminare a mareșalului Antonescu, nu au ținut seamă de verdictul dat la Odessa, de „autoritatea lucrului deja judecat”, astfel că GEORGE ALEXIANU s-a trezit încalcat și condamnat la moarte alături de mareșalul Ion

Note bibliografice:

¹¹¹. Iurie Colesnic, *Generația Unirii*, Editura Museum Cultura, Chișinău, 2016, p. 23.; ¹¹² *Ibidem*, p. 24.; ^{113,114} *Ibidem*.; ¹¹⁵ *Ibidem*, p. 26.; ^{116,117,118,119,120,121} *Ibidem*.; ¹²² *Ibidem*, pp. 26 – 27.; ¹²³ *Ibidem*, p. 27.; ^{124,125,126,127,128,129} *Ibidem*.; ¹³⁰ *Ibidem*, p. 28.; ^{131,132,133} *Ibidem*.

¹³⁴. Ion Constantin, Ion Negrei, Gheorghe Negru, *Ioan Pelivan, părinte al mișcării naționale din Basarabia*, Ediția a II-a, revăzută și completată, Cuvânt înainte de Corneliu-Mihail Lupu, Postfață de Eugenia Danu, Chișinău, 2012, p. 90.

¹³⁵. Vezi Onisifor Ghibu, *Pe baricadele vieții. În Basarabia revoluționară. 1917 – 1918. Amintiri*., Cuvânt înainte de Iurie Colesnic, Ediție îngrijită, prefață, tabel cronologic, note, bibliografie și indice de O. Ghibu, Editura Universitas, Chișinău, 1992, p. 437.

¹³⁶. Vezi Ion Constantin, Ion Negrei, Gheorghe Negru, *Ioan Pelivan. Părinte al mișcării naționale din Basarabia*, p. 94.

¹³⁷. Iurie Colesnic, *Generația Unirii*, p. 46; Vezi și *idem*, *Sfatul Țării, Enciclopedie*, Editura Museum, Chișinău, 1998, p. 19.

¹³⁸. Iurie Colesnic, *Generația Unirii*, p. 47.; ¹³⁹ *Ibidem*.

¹⁴⁰. Ștefan Ciobanu, *Unirea Basarabiei*, p. 178; Iurie Colesnic, *Generația Unirii*, p. 46; *idem*, *Sfatul Țării*., ^{141,142,143} *Ibidem*.

¹⁴⁴. Iurie Colesnic, *Generația Unirii*, p. 46; ¹⁴⁵ *Ibidem*.

¹⁴⁶. Ștefan Ciobanu, *op. cit.*, p. 179.

¹⁴⁷. *Ibidem*, vezi și Iurie Colesnic, *op. cit.*, p. 46.; ¹⁴⁸ *Ibidem*.

¹⁴⁹. Ștefan Ciobanu, *op. cit.*, pp. 179 – 180.; ¹⁵⁰ *Ibidem*, p. 180.; ^{151,152,153} *Ibidem*.

¹⁵⁴. Iurie Colesnic, *Generația Unirii*, p. 47.; ^{155,156,157} *Ibidem*.; ¹⁵⁸ *Ibidem*, p. 48.; ^{159,160,161,162,163} *bidem*.; ¹⁶⁴ *Ibidem*, p. 49.; ¹⁶⁵ *Ibidem*, p. 28.

¹⁶⁶. Ion Constantin, Ion Negrei, Gheorghe Negru, *op. cit.*, p. 109.

¹⁶⁷. Ștefan Ciobanu, *Unirea Basarabiei...*, p. 212.; ¹⁶⁸ *Ibidem*.; ¹⁶⁹ *Ibidem*, p. 213.; ¹⁷⁰ ^{171,172,173} *Ibidem*.; ¹⁷⁴ *Ibidem*, p. 214.; ¹⁷⁵ *Ibidem*.;

Ibidem, p. 215.; ^{177,178} *Ibidem*.; ¹⁷⁹ *Ibidem*, p. 216.; ^{180,181,182} *Ibidem*.; ¹⁸³ *Ibidem*, p. 217.; ^{184,185,186} *Ibidem*.; ¹⁸⁷ *Ibidem*, p. 218.; ¹⁸⁸ *Ibidem*.; ¹⁸⁹ *Ibidem*, p. 219.; ¹⁹⁰ *Ibidem*.; ¹⁹¹ *Ibidem*, p. 220.; ¹⁹² *Ibidem*, pp. 214, 217.

Antonescu, Mihai Antonescu și Picky Vasiliu pentru „crime împotriva păcii și a umanității”. Și executat la 1 iunie 1946...

Nu este loc, în aceste pagini, pentru o biografie propriu-zisă a marelui patriot român, a marelui om care a fost GEORGE ALEXIANU. Vom menționa doar câteva fapte și aspecte legate de persoana sa, complet necunoscute opiniei publice românești și celor care au gândit și redactat Ordonanța de urgență nr. 31/2002.

1. Una din măsurile luate de GEORGE ALEXIANU, de cum a fost instalat ca guvernator, a fost să redeschidă toate lăcașurile de cult din Transnistria, închise de bolșevici. Au fost redeschise și sinagoge evreiești. Cum însă lipseau obiectele de cult, ALEXIANU s-a adresat la București, Patriarhiei Române și capilor celorlalte culte. Singurii care nu au răspuns apelului au fost liderii religioși evrei din București. Nu au invocat nici un motiv, nu au dat nici un răspuns. O opinie personală: numai așa mai târziu se putea ascunde gestul lui GEORGE ALEXIANU. Dacă comunitatea evreiască i-ar fi răspuns lui GEORGE ALEXIANU asta ar fi însemnat acte, scrisori etc., iar *scripta manent* și, uneori, rămân în istorie.

2. Personal, GEORGE ALEXIANU a avut cele mai bune relații cu evrei foarte importanți. Medicul de familie, care se îngrijea de cei trei copii ai lui GEORGE ALEXIANU, era evreu, tatăl lui Nicolae Cajal, cel care va ajunge peste ani președintele Federației Comunităților Evreiești din România. În această calitate, Nicolae Cajal nu se sfiște să aibă dintotdeauna relații dintre cele mai bune cu Șerban Alexianu, fiul „criminalului” de război GEORGE ALEXIANU.

De asemenea, cât timp a fost guvernator, în casa lui ALEXIANU venea săptămânal rabinul șef al evreilor din România, Eminentă Sa Alexandru Șafran. Sub pretextul că dă lecții de germană copiilor Alexianu, rabinul Alexandru Șafran ținea astfel legătura cu guvernatorul

Transnistriei, evident, pentru a face mai bună viața evreilor din Transnistria. Din păcate, la proces, rabinul Alexandru Șafran nu s-a grăbit să participe ca martor al apărării lui GEORGE ALEXIANU. Abia peste mai bine de o jumătate de veac, Alexandru Șafran îi va încredința lui Șerban Alexianu următorul înscris: „**Lui Șerban Alexianu, amic din tinerețea noastră, în amintirea ilustrului său părinte, care în întreaga-i viață și activitate profesională și mai ales în perioada neagră a războiului a făcut din inimă și total dezinteresat atât de mult pentru comunitate. A plătit la comanda comunistă (s.n.) cumplit și total nedrept. Întreaga-i suferință să-i fie izbăvită.**” Încredințându-i acest înscris, marele rabin al Genevei i-a cerut d-lui Șerban Alexianu să nu publice înscrisul „decât după moartea mea”. Lamentabilă exigență! Din care îmi permit să deduc, ca opinie strict personală, un singur lucru: rabinul Alexandru Șafran nu crede nici în Dumnezeu, nici în mântuirea sufletului! Nici în omenie!

3. În schimb, Papa Ioan Paul al II-lea, când a venit în România, în 1999, și a dat cu această ocazie o recepție oficială, a ținut ca printre invitații săi să se numere și dl Șerban Alexianu! Oarecum surprins, dl. Șerban Alexianu s-a consultat cu prietenul său, dl. academician Nicolae Cajal, încercând să priceapă ce anume a determinat acest gest al Sfântului Părinte. Domnul academician a găsit explicația: așa cum și domnia sa știa, în 1943, nuntul papal monseniorul Andrea Cassulo, la cererea Papei Pius al XII-lea, a făcut o vizită în Transnistria, pentru a vedea cum sunt tratați evreii deportați. Tot ce a constatat monseniorul Cassulo a consemnat în raportul înaintat către Sfântul Scaun. Papa Pius al XII-lea, sensibil la acest subiect (în ciuda minciunilor ulterior scornite pe seama nepăsării Sale – vezi filmul recent, *Amen*), l-a onorat pe destoinicul guvernator al Transnistriei decorându-l cu înalta distincție papală *Orbis et Urbis* care în acel an, 1943, a fost acordată unei singure persoane, românului GEORGE ALEXIANU, guvernatorul Transnistriei.

Gestul papei Ioan Paul al II-lea față de fiul lui GEORGE ALEXIANU are o semnificație limpede și unică: **Vaticanul, una din cele mai bine informate instituții de pe planetă, își menține în anul 1999 aprecierea pe care a făcut-o în 1943 față de persoana și activitatea lui GEORGE ALEXIANU, ceea ce, implicit, înseamnă dezavuarea de către Vatican a procesului prin care GEORGE ALEXIANU a fost condamnat la moarte și executat pentru imaginare „crime împotriva păcii și a umanității.”**

4. Să menționăm și altă apreciere contemporană cu activitatea profesorului GEORGE ALEXIANU în Transnistria. Adresându-se ambasadorului român de la Vichy și doamnei Cantacuzino, mareșalul Petain a declarat: „**Cea mai mare glorie a Dumneavoastră, a românilor, se poate considera modul civilizată și uman în care ați administrat Transnistria și realizările obținute.**” (Vezi Olivian Verenca, *Administrația civilă română în Transnistria 1941-1944*, București, 2000, p. 254).

Închei aceste însemnări despre GEORGE ALEXIANU convins că salvarea Neamului Românesc nu este posibilă atâta vreme cât mai admitem ca unor oameni de calibrul lui GEORGE ALEXIANU să le fie terfelită amintirea de niște infractori deveniți guvernanți. Unor oameni ca GEORGE ALEXIANU, cu care Dumnezeu a dăruit Neamul Românesc, se cuvine să le ridicăm statuia recunoștinței noastre în toate cărțile de școală, oferindu-i ca modele de omenie urmașilor noștri!

E foarte bine că Ministerul Educației a decis să introducă în programa școlară lecții despre holocaust. Din cuprinsul acestor lecții nu poate lipsi adevărul despre GEORGE ALEXIANU! Adevărul despre omenia românească! Adevărul despre recunoștința și mai ales despre nerecunoștința evreiască!

Notă: Acest text a apărut prima oară în cartea *Holocaust în România? a subsemnatului. Recitind acest text am constatat că nu dezvăluiesc identitatea personajului care a dat înscrisul atât de important prin care se neagă Holocaustul din România la cel mai înalt nivel de competență: Marele Rabin Alexandru Șafran. După publicarea cărții mi-am luat răspunderea de a face cunoscut cui aparține declarația așa de clară despre nevinovăția lui George Alexianu. Am publicat de mai multe ori această informație, am avut și grija ca Marele Rabin, Alexandru Șafran, să afle că a fost publicat înscrisul său, cerându-i să dezminți public informația și înscrisul, dacă sunt cumva false. Nu a făcut-o. Ba mai mult, chestionat pe acest subiect de Comisia Wiesel, nu a infirmat nimic! Din păcate, amintita Comisie, ținându-se strict de menirea ei de a demonstra cu orice preț producerea unui holocaust în România, nu s-a ostenit să-l convoace la comisie pe dl Șerban Alexianu, cu actele și documentele pe care acesta le deține despre Transnistria acelor ani. Comisia s-a auto-declarat comisie de cercetare științifică...*

Repet: deși am atenționat comisia asupra documentelor aflate în păstrarea familiei Alexianu, așa ziișii istorici și cercetători din comisie nu au considerat necesară consultarea acestor documente.

Șerban ALEXIANU *)

Transnistria, un capitol în istoria omeniei românești

Dar cu tata cum rămâne?...

Cum este să scrii o carte despre tatăl tău, condamnat la moarte și executat? Nu mi-a fost deloc ușor să mă apuc de scrierea acestei cărți¹, o întreprindere oricum dificilă, pentru care s-ar fi convenit să am o minimă experiență a scrisului și mai ales a cercetării istorice. Sunt atâția care ar putea s-o facă mai bine decât mine! În plus, eu, ca fiu al celui despre care va fi vorba în paginile ce urmează, sunt pur și simplu „condamnat” să am o perspectivă (prea) personală asupra subiectului. Să fiu, vrând-nevrând, de partea tatei. Din fericire – și o spun din capul locului, această poziție inerent partizană nu m-a pus niciodată în contradicție cu adevărul, cu ideea de justiție, cu idealul de omenie și toleranță. Dimpotrivă, cercetând acte și documente despre al căror conținut nu știam nimic, de fiecare dată s-a confirmat părerea ce o aveam despre părintele meu. Mă întreb și acum ce reacție aș fi avut dacă pe parcursul cercetării mele aș fi dat peste dovezi ale vinovăției tatălui meu, ale „crimelor de război” săvârșite de acesta: le-aș fi publicat? Probabil că nu, dar nici cartea de față n-aș mai fi scris-o! Voi încerca totuși să mă detașez, să mă distanțez cât mai mult de oamenii pe care vreau, prin scrierea acestei cărți, să-i salvez de la uitare sau să-i apăr de ceea ce poate fi mai rău și decât uitarea: minciuna, calomnia și defăimarea. Pot doar atâta să promit și să-mi promit mie însumi – că voi încerca. Voi încerca să uit partea autobiografică, dacă pot spune așa, a cărții. De reușit, rămâne de văzut cât...

Situația dificilă și complicată în care m-am aflat tot timpul cât am scris la această carte va fi s-o înțeleagă foarte ușor oricare dintre cititori, cărora le fac de la bun început cunoscută informația cea mai importantă despre cine a fost tata. Unii dintre ei știu deja, alții nu și află abia acum, că tatăl meu, profesorul George Alexianu, a fost condamnat la moarte și executat alături de mareșalul Ion Antonescu. Această împrejurare este, pentru cei mai mulți dintre cititori, punctul de plecare, inevitabil, al acestei cărți. Nu este nevoie, din partea cititorului, de un efort de imaginație mult prea mare ca să-și dea seama că puțini mai sunt autorii care, scriind o carte, au avut a se confrunța cu „problemele” mele. N-am să le fac acum inventarul, lista acestor dificultăți. Nici nu le-am bănuțit de la bun început că vor fi atât de multe, de mari. Dar vreau să precizez, să destăinui din capul locului cine și ce m-a ajutat cel mai mult, într-o manieră decisivă pot spune, să trec peste toate ezitățile ce se nășteau în mine, peste toate reținerile și îndemnul de a lăsa lucrurile „în plata Domnului”, la dispoziția justiției divine.

Cui deci trebuie să-i mulțumesc pentru satisfacția pe care o încerc acum, când, de bine, de rău, am încheiat scrierea cărții și îmi iau astfel o grea piatră de pe suflet? Ei, bine, va trebui să le mulțumesc tuturor celor care, în necunoștință de cauză sau cu rea credință, au scris ori au vorbit despre tatăl meu mințind, deformând realitatea faptelor petrecute, falsificând sau ignorând documentele în care această realitate este consemnată. Le mulțumesc celor care nu s-au oprit la atâta, ci au mers mai departe, instituind o veritabilă toare printristorici și comentarii politici, formatorii de opinie etc., instituind un climat intolerant, prin care cercetarea și spunerea adevărului despre mareșal și colegii săi a devenit în România un risc extrem de primejdios pentru persoana și cariera profesională a celui care ar îndrăzni să caute și să afirme adevărul despre cei implicați în așa zisul „proces al marii trădări naționale”, în frunte cu mareșalul Ion Antonescu.

Pot afirma cu deplină și intimă cunoaștere a situației actuale, de după 1990, că sunt foarte mulți istoricii care cunosc adevărul despre George Alexianu, despre condițiile în care s-a desfășurat procesul amintit, despre adevărata valoare și semnificație a activității lui Ion Antonescu în fruntea statului român, dar care tac, evită să discute în public acest subiect, iar când n-au încotro, mint sau „o scaldă”. De ce? Ca să nu-i supere pe guvernanți și mai ales să nu-i supere pe cei care au atâta putere încât au forțat mâna guvernanților, a clasei politice, a liderilor din mass media, și au împus României legi și dispoziții prin care s-a legiferat din nou delictul de opinie. Mai rău ca pe vremea Anei Pauker. Firește, nu orice opinie și nici orice opțiune de conștiință este interzisă. În România noastră democratică de după 1990 ai voie să fii ateu, bunăoară, căci nimeni nu te obligă să fii creștin sau musulman și să ai un Dumnezeu! Poți trăi și fără să crezi în Dumnezeu! Despre români și istoria lor poți să ai orice părere și să pui pe seama lor toate mizeriile, căci nimeni, nici o lege nu prevede anti-românismul ca vinovăție. Dar n-ai voie să nu crezi în genocidul din Transnistria, adică n-ai voie să crezi că părinții și bunicii noștri au fost altceva decât niște criminali siniștri, autori ai celui mai înfricoșător omor din istoria Universului!

Mai mult, cum spunea Moses Rozen și alții eiusdem farinae, „Holocaustul a început în România!” Nu ai voie să contrazici ce a spus

GEORGE ALEXIANU la masa de lucru

Moses, căci riști să devii anti-semit, ceea ce iarăși nu este îngăduit de legile românești. Cele noi, de după 1990! La acești istorici cumiști sau cumiștiți trebuie să-i adaug și pe politicieni. Unii dintre ei, imediat după 1990, amăgiți de ideea că am intrat într-o eră nouă, a libertății de a căuta și de a afirma adevărul, au apucat să-și mărturisească public prețuirea pentru mareșalul Ion Antonescu, pentru oamenii și politica acestuia. Iar semnele acestei prețuiri nu au întârziat să apară, numeroase repere publice primind numele mareșalului. S-au ridicat monumente ale dreptei pomeniri, iar sub cupola Parlamentului României au răsunat cuvinte de prețuire pentru mareșal, pentru guvernul său, rostite în numele poporului român. S-a mers în plenul Parlamentului României până la a se păstra un moment de reculegere în memoria mareșalului, semn suprem de recunoștință, de recunoaștere publică a nedreptei decizii prin care „Tribunalul Poporului” i-a condamnat la moarte pe cei patru: Ion Antonescu, Mihai Antonescu, Constantin Picki Vasiliu și George Alexianu. Așa se face că am trăit primii ani de după 1990 cu speranța și cu încredințarea că a sosit ceasul adevărului după care am tânjit cu toții cei din familiile pe care injustiția bolșevică le-a îndoliat pe nedrept după 23 august 1944. Familia mea este una dintre aceste familii. Din nefericire pentru toată lumea, evenimentele din decembrie 1989 nu au meritat să fie numite revoluție, au fost cu totul altceva, și lucrul acesta s-a făcut evident în multiple chipuri. Dacă mai este nevoie de o dovadă că prin „revoluția” din decembrie 1989 nu a fost doborât comunismul, ci numai varianta sa ceaușistă, catalogată drept național comunistă, că locul lui Ceaușescu și al apropiaților săi l-au luat bolșevicii reactivați, supraviețuitori ai cominternismului anilor 1945-64, și mai ales odraslele celor care în 1946 au înscenat „Procesul mării trădări naționale” și celelalte procese care au mai urmat, apăi dovada cea mai bună pentru mine este felul în care s-a revenit, după primii ani de entuziasm și avânt justițiar, s-a revenit la teza cominternistă, bolșevică, cu privire la caracterul criminal al războiului în care România s-a angajat la 21 iunie 1941, teză care a dus la condamnarea la moarte a mareșalului și a celor mai fideli colaboratori ai săi.

Nu e deloc întâmplător că după 1990 guvernarea de la București au făcut tot ce le-a stat în putință ca să rateze ocaziile ivite de a se reface România Mare, de a se regăsi laolaltă fruntariile cele adevărate, pentru care românii, sub mareșalul Ion Antonescu, au consimțit la sacrificiile și jertfa de sânge din anii celui de Al Doilea Război Mondial. A fost îmbrățișată de guvernarea de la București ideea de a condamna, teoretic, comunismul, dar s-au ferit să condamne pactul dintre Hitler și Stalin, ale cărui consecințe pentru România nici până azi nu au fost reparate. Ce a urmat se cunoaște... Statuile mareșalului au fost demolate, au fost retrase denumirile de străzi și piețe publice care țineau vie amintirea „Conducătorului”, au fost promulgate legi prin care s-a interzis cinstirea numelui său și s-a impus minciuna bolșevică despre crima săvârșită de acei români care, prin participarea la „Cruciada împotriva comunismului”, au dovedit că nu au acceptat înțelegerile dintre Hitler și Stalin prin care au fost uzurpate și disprețuite drepturile românilor asupra propriului teritoriu istoric. Printre acei români s-a numărat și tatăl meu, profesorul universitar de drept administrativ George Alexianu. Revenirea la tezele cominterniste ale anilor 1948-1964, a fost oficializată prin „comisia Tismăneanu”, ca o dovadă definitivă a minciunii și diversivității din decembrie 1989, a minciunii în care am trăit întreg secolul al XX-lea. A început printr-o minciună uriașă – Marea Revoluție Socialistă din Octombrie 1917, și s-a încheiat printr-una și mai mare, mai nerușinată: basmul cu căderea comunismului în toamna-iarna lui 1989!

Fortul Jilava, 1 iunie 1946, cu puțin timp înainte de orele 18,00: plutonul de execuție, constituit în urma hotărârii instanței staliniste de la București de condamnare la moarte a celor patru personalități române marcante din perioada războiului de dezrobire a Basarabiei: Mareșalul Ion Antonescu (prim pl.), Mihai Antonescu (pl. secund), George Alexianu (prim pl.) și Piky Vasiliu (pl. secund), îndreptându-se spre locul execuției din „Valea cu Piersici”.

Autorii acestor acte de dispreț față de ființa umană, față de neamurile și popoarele lumii, față de Însuși Dumnezeu al acestei lumi, sunt aceiași. Pe ei îi fac vinovați și de condamnarea tatălui meu pentru crime și fărădelegi imaginare, niciodată săvârșite de George Alexianu sau de alt român!

Pentru cine cunoaște identitatea adevărată a celor care l-au judecat, l-au condamnat și l-au executat pe George Alexianu, viața și soarta tatălui meu se înscrie ca „un capitol în Istoria Omeniei Românești”, a demnității neamului nostru! Nu fac astfel decât să citez persoane extrem de onorabile din viața noastră publică și științifică, a căror prestație în slujba adevărului nu a fost niciodată condiționată de calcule oportuniste. Există în România și astfel de oameni, nu puțini, iar pentru mine a fost o adevărată mângâiere sufletească să-i simt alături de mine, interesați în modul cel mai impersonal cu putință să afle adevărul despre George Alexianu. Un adevăr care onorează familia lui George Alexianu. Onorează neamul nostru românesc! Am considerat că românii au dreptul să cunoască acest episod din istoria demnității românești. Am știut întotdeauna, atât mama cât și noi, copiii profesorului Alexianu, că tata nu a săvârșit nici o crimă, nici o fărădelege, că, dimpotrivă, crimă este maniera în care el a fost cercetat, judecat și condamnat de comuniștii de la București. Nici o clipă nu ne-a fost rușine de tata! Întotdeauna am întâlnit români care să ne strângă mâna solidari cu tragedia în care am fost târați! Solidari cu ideea de justiție și de adevăr! Firește, le mulțumesc și acestora, le mulțumesc propriu zis, cu emoția recunoștinței depline.

Cartea pe care am reușit s-o duc până la capăt nu pune punct discuțiilor cu privire la George Alexianu. Adevărul despre George Alexianu nu poate fi despărțit de adevărul despre Transnistria, așa cum adevărul despre guvernarea Ion Antonescu nu poate fi formulat decât în cadrul unei viziuni corecte asupra întregului război mondial. O viziune care să admită dreptul la apărare al învinșilor în cel de al II-lea Război Mondial, dreptul lor de a răspunde acuzațiilor atât de cumplite și de nedrepte uneori ce li s-au adus. Deși niciodată dovedite, multe dintre aceste acuzații au fost însușite ca adevăruri definitiv stabilite și au produs asupra celor acuzați efectele cele mai tragice cu putință. După 1990, se desfășoară o vastă campanie pentru ca aceste efecte să atingă în modul cel mai direct și existența fiecărui român, căci acuzația de holocaust nu se rezumă la identificarea crimei de genocid, ci include și pretenții reparatorii firește, politica de genocid este o rușine și un păcat teribil pentru orice popor, pentru orice guvern. Iar eu, apărând memoria tatălui meu, am fost întotdeauna conștient că apăr astfel și poporul român, pus la zid sub cea mai gravă acuzație cu putință. De o vreme încoace, după cum se știe, acuzația de holocaust produs de guvernul Ion Antonescu, este însoțită de pretenții materiale compensatorii, cifrele neoficiale fiind de-a dreptul amețitoare. Nu am nici un motiv să nu le iau în serios, ceea ce îmi dă sentimentul, tonic, că pledoaria mea pentru nevinovăția tatălui meu se va răsfrânge asupra tuturor românilor, apărându-le dreptul de a nu răspunde nicidecum și în fața nimănui pentru fapte imaginare, scormite de indivizi care nu o dată au fost dovediți ca sperjuri și mincinoși.

Vinovăția sau nevinovăția tatălui meu atarnă de verdictul pe care istoricii îl vor da în chestiunea atât de delicată a acuzației de holocaust adusă românilor, în mod specific guvernării Ion Antonescu. Pentru cunoscători, legătura lui George Alexianu cu „Holocaustul” din Transnistria este principala explicație a faptului că a fost condamnat la moarte! Dar legătura nu constă în participarea lui George Alexianu la uciderea a sute de mii de evrei, ci în faptul că prin condamnarea sa la moarte acuzația de holocaust devenea cât de cât mai credibilă. Ideea că în

Transnistria a fost un măcel al evreilor, a sute de mii de evrei, este „dovedită” prin faptul că George Alexianu, guvernatorul Transnistriei, a fost condamnat la moarte și executat pentru aceste crime! Cam aceasta este logica pe care se întemeiază propaganda holocaustizantă. Această logică a impus asasinatul politic din 1 iunie 1946! Sunt sigur că nu va mai trece mult timp și se va prăbuși edificiul de neadevăruri pe care se ridică teza holocaustului din Transnistria. Dacă voi mai fi atunci în viață, voi ridica cumințe două degete și voi întreba din ultima bancă a clasei: „Și cu tata cum rămâne?” Cine o să-mi răspundă la întrebare? Care supraviețuitor al actualului institut pentru cercetarea Holocaustului? Cumva Elie Wiesel în persoană? Sau măcar vreunul dintre istoricii români convertiți la holocaustologie, adică convertiți la trădarea propriului neam, la trădarea condiției de istoriograf, la trădarea lui Dumnezeu? O vorbă să adaug pentru acești istorici, care au scris despre Transnistria și, volens-nolens, s-au referit critic, căci numai critic, ca despre un criminal, se puteau referi la tata, la George Alexianu, guvernatorul Transnistriei. Aș vrea să înțeleg ce i-a oprit pe acești istorici ca, înainte de a-și definitiva concluziile și de a le publica, să ia legătura cu familia, cu descendenții direcți ai sinistrului personaj? De regulă, asemenea descendenți au în arhiva familiei acte și documente, mărturiile orale, a căror valoare poate fi deosebit de mare! Sursa de informații directe pe care, teoretic, o poate oferi familia unui personaj istoric, nu este de neglijat dacă chiar te interesează adevărul! Ce să înțeleg eu din faptul că nici un istoric holocaustizant nu i-a căutat pe copiii celui care a guvernât, a organizat și a executat cumplitul genocid, nu i-a căutat nici măcar ca să-i întrebe dacă un astfel de criminal era capabil să-și crească copiii ca un tată? Din faptul că nici unul dintre acești istorici, nici unul dintre cercetătorii de la Institutul pentru cercetarea Holocaustului nu a încercat să stea de vorbă cu mine, eu ce să înțeleg altceva decât că acești savanți au lucrat cu concluzii pe care le-au cunoscut de la bun început! Că s-au ferit de orice sursă care ar fi putut să infirme concluziile la care s-au angajat să ajungă. Pe astfel de oameni chiar îi las în plata Domnului! După 1990 a apărut o carte scrisă de secretarul lui George Alexianu. Trăitor în Canada, Olivian Verenca a dat publicității mărturia sa, intitulată „Administrația română civilă în Transnistria, 1941-1944”. Au apărut de atunci zeci de cărți dedicate subiectului Transnistria, majoritatea scrise de autori holocaustizanți.

Ce să înțeleg eu din faptul că toți acești autori ignoră sau se fac că ignoră această carte, rămasă până azi fără o recenzie serioasă, fără o prezentare, oricât de critică, bunăoară măcar în „Realitatea Evreiască”, revista în care guvernarea românească a Transnistriei a fost acuzată de toate crimele posibile, inclusiv că în mod deliberat i-a lipsit pe evreii deportați să aibă sare pentru bucatele gătitе, obligându-i astfel pe bieții de evrei să apeleze la lacrimile, da, la lacrimile copiilor pentru a săra mâncarea!... (Vezi mărturia, teoretic atât de credibilă, a unei scriitoare, autoarea volumului de amintiri „Evrei, vă ordon treceți Nistrul!”). Nu-i mai dau numele, căci în avântul Domniei Sale de a minți a produs dovada, mie atât de utilă, că în legătură cu Transnistria comunitatea evreiască admite orice enormitate, căci oricum nu va fi mai mare decât cea cu privire la Holocaustul transnistrean în sine!). Am căutat cartea lui Olivian Verenca în Bibliografia lucrărilor consultate, a tuturor cărților despre holocaustul din Transnistria pe care le-am putut găsi. Nici urmă de cartea scrisă de martorul ocular cel mai bine informat dintre cei ce mai sunt în viață! Din nou pun aceeași întrebare: cum se explică acest comportament inexplicabil la un istoriograf? Cum altfel decât concluzionând că nu avem de-a face cu istorici, pasionați să înțelegă și să comenteze faptele sine ira et studio, ci cu mercenari jalnici, rebuturi umane, eșecuri ale nobilei pasiuni de cronicar al evenimentelor istorice!

Adevărul integral despre George Alexianu nu se poate afla din cartea mea! Eu pun în circulație numai acel adevăr care se desprinde din lectura documentelor aflate azi la dispoziția celor interesați! De o importanță decisivă sunt însă documentele la care nici eu nu am avut acces, nici istoricii noștri, așa cum nu au avut acces în 1946 nici avocații apărării de la Procesul Marii Trădări Naționale. Mă gândesc în primul rând la documentele din arhiva Transnistriei, aflate cele mai multe în posesia autorităților ucrainene și rusești. Acolo trebuie să se afle actele încheiate la Odesa, când George Alexianu a fost supus judecării „poporului”, a populației din guvernământul Transnistria. Sper să apuc ziua când vom avea acces la aceste acte și vom afla cum de nu au găsit sovieticii nici o fărâdelege pe care să i-o reproșeze lui George Alexianu! Cum fost cu puțință ca acel tribunal să-l declare pe George Alexianu nevinovat față de populația peste care a avut putere de viață și de moarte?! Și, mai ales, cum a fost cu puțință ca același George Alexianu, întors de la Odesa la București cu verdict de nevinovăție dat de justiția ucraineană, să fie găsit în România vinovat de crime de război săvârșite în Transnistria, adică în Ucraina, și condamnat la moarte? Alte documente se află în arhivele rusești, îndeosebi cele privitoare la ancheta care a urmat arestării și predării către sovietici a grupului de înalți colaboratori ai mareșalului. Ce întrebări, ce acuzații i-au adus anchetatorii sovietici lui George Alexianu

și, mai ales, ce a răspuns tata acestor acuzații? Documentele cele mai importante privind nevinovăția tatălui meu, privind propriu zis nevinovăția poporului român, pe nedrept acuzat de genocid anti-evreiesc, știu însă că se află în Israel! Acolo au ajuns cele mai sensibile documente din arhiva Comunității Evreiești din România. Acele documente nu aveau voie să părăsească România înainte de a fi cunoscute și de „partea” românească. Mai ales în situația în care comunitatea respectivă aduce românilor acuzații așa de grave! În mod specific deplâng soarta pe care a avut-o Jurnalul lui Wilhelm Filderman. Cu limbă de moarte marele evreu (și marele român!) care a fost președintele Federației Comunităților Evreiești din România a lăsat ca memoriile sale să fie publicate în România, de Academia Română, de îndată ce se va schimba regimul politic și comuniștii nu vor mai fi la putere la București.

Imediat după 1990, ultimul secretar particular al lui Filderman, aflat în viață la Paris, s-a adresat Academiei Române, președintelui acesteia, domnului profesor Eugen Simion, oferindu-i prețiosul manuscris. Până însă să se împlinescă formalitățile legate de acest transfer au avut timp să intervină oficialii de la Tel Aviv și să pună mâna pe Jurnal, dar nu pentru a-l publica, ci pentru a-l dosi, pentru a-l ascunde de ochii publicului, precum se vede din împrejurarea că despre acest manuscris nu vorbește nimeni, și în primul rând nu vorbește nici unul dintre cei care ne acuză de cele mai cumplite crime! Sunt convins că Filderman scrie în Jurnalul său despre George Alexianu, guvernatorul Transnistriei. Filderman, din ordinul special al lui Ion Antonescu, a fost și el deportat în Transnistria. Acest episod, zilele petrecute în lagărele de „exterminare” din Transnistria, nu poate lipsi din memoriile lui Filderman. De ce nu se fac publice aceste pagini? Nu am nici o altă explicație decât aceea că onestitatea lui Filderman deranjează pe unii lideri evrei de azi. El, Filderman, va fi povestit că Ion Antonescu l-a deportat în Transnistria ca să vadă cu ochii lui în ce constă regimul de exterminare aplicat de românii evreilor, pentru ca în felul acesta să nu se mai lamenteze pentru soarta evreilor „săi”. În Transnistria George Alexianu s-a îngrijit personal ca liderul evreimii românești să locuiască cu doamna Filderman într-o vilă, în condiții de lux, unde în mod decent să poată primi în audiență pe orice evreu aflat printre cei deportați, să ia astfel cunoștință de toate „nenorocirile” abătute asupra evreilor din Transnistria. Cele constatate la fața locului au fost consemnate de Filderman în Jurnalul său. La vremea aceea nu a dat publicității nici o dezmințire a celor reclamate până atunci, dar odată întors la București a încetat să-l mai bombardeze pe mareșal cu „lăcrămațiile” sale pe cât de patetice, pe atât de neîntemeiate. Ba mai mult, în primăvara lui 1944 Filderman s-a numărat printre acei conducători onești ai evreimii din România care, la cererea lui Mihai Antonescu, au acceptat să plece în Occident unde, în semn de recunoștință față de autoritățile românești care s-au purtat atât de corect cu evreii, să ceară de la evreii influenți să intervină pe lângă guvernul american ca debarcarea trupelor aliate în Europa să se facă în Balcani ca să-i împiedice astfel pe ruși să ocupe România și să ne impună un regim comunist!

Pe Filderman nu l-am cunoscut prea bine. L-am cunoscut însă foarte bine pe Alexandru Șafran, marele rabin, care în timpul războiului venea aproape zilnic în casa noastră ca să ne dea, mie și fratelui meu, lecții de limba germană. Pretext pentru a putea fi în legătură permanentă cu tata, guvernatorul Transnistriei, cu care întreținea un schimb activ de scrisori, documente, informații etc. Asta cu acordul Mareșalului și al Siguranței, dar fără știrea nemților. Când Alexandru Șafran a revenit în România după 1990, a ținut să mă vadă și ne-am întâlnit acasă la Nicolae Cajal, cu care am fost prieten bun, de pe vremea când tatăl său era medicul nostru de casă, al guvernatorului Transnistriei. La despărțire Eminența Sa a ținut să-mi încredințeze un înscris despre tata, despre cel pe care mulți istorici mercenari îl consideră un criminal de război. Pentru Alexandru Șafran, marele rabin al evreilor din România acelor ani, tata este „un om care, în mod dezinteresat, a făcut mult bine comunității evreiești din România”. Am scris această carte despre tata din mai multe motive. Unul este acela ca înscrisul încredințat de Alexandru Șafran să-l public, după moartea sa, așa cum i-am promis.”

*1 Șerban Alexianu – fiul lui George Alexianu, guvernatorul Transnistriei.

¹ Șerban Alexianu, *Gheorghe Alexianu. Monografie. Transnistria, un capitol în istoria omeniei românești*, București, Editura Vremea, 2007.

(Sursă articol: <http://art-emis.ro/analize/3693-dari-cu-tata-cum-ramane.html>)

Hârtia prin care CHURCHILL a vândut ROMÂNIA rușilor

Hârtia prin care Churchill a vândut ROMÂNIA rușilor, expusă public prima dată!

Pentru prima oară în istorie, documentul prin care Churchill a vândut România lui Stalin va vedea lumina zilei. Este vorba de celebrul „acord al procentajelor”, agreat de premierul britanic și dictatorul sovietic la Kremlin, în Octombrie 1944.

Potrivit The Telegraph, hârtia a fost scrisă după o întâlnire nocturnă, alimentată cu mari cantități de whisky, băutura favorită a premierului britanic.

„Amândoi băuseră destul de mult whisky. Înceau să ajungă la un acord de principiu asupra sferelor de influență de după război” – a spus custodele expoziției de la Arhivele Naționale britanice, în cadrul căreia va fi expusă hârtia care a condamnat Europa de Est la decenii de comunism.

„Cred că este important ca acest document să fie expus în public deoarece această mică bucată de hârtie are o mare însemnătate. Poate fi incredibil de importantă – soarta a milioane de oameni decisa printr-o iscălitură după o întâlnire amicală” – a continuat istoricul britanic.

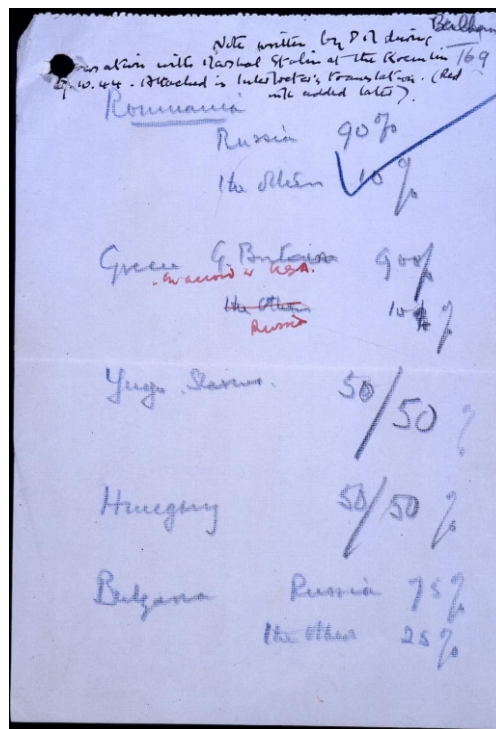
Un oficial britanic a spus mai târziu că documentul nu ar trebui să apară public, deoarece cifrele pot părea crude și insensibile. Cel mai probabil, Churchill știa și el asta.

Pentru a oferi mai multe detalii privind acest episod de tristă amintire din istoria celui de-al doilea război mondial, am apelat la volumul „APOCALIPSA DUPĂ STALIN”, apărut la Editura „Zona Publishers”, Iași, în 2015, autor fiind istoricul GICĂ MANOLE, binecunoscut cititorilor revistei noastre pentru acuratețea științifică cu care tratează subiectele abordate și, de asemenea, pentru vehemența în combaterea falsurilor istorice cu care operează unii dintre zeloșii ideologi postdecembriști și nu numai. Prezentăm în continuare un extras din capitolul XVII, intitulat „Holocaustul stalinist”:

«... După ce cunoaștem cât de mari nenorociri a adus Stalin asupra popoarelor U.R.S.S., dar și asupra lumii, numai cu mare greutate putem înțelege cum două din țările mari ale Lumii, vorbesc de S.U.A. și Anglia, respectiv conducătorii celor două state în anii ultimului război mondial – F. D. Roosevelt și W. Churchill, au acceptat să lase în gheare ferocului criminal de la Kremlin toate țările din estul și sud-estul Europei. Dacă la filosofi, fie ei și „existențialiști”, cu puternice înclinații spre stânga, cum au fost A. Camus, J. P. Sartre, A. Koestler etc., o asemenea slăbiciune, ca să nu zic orbire, poate fi înțeleasă, alta este situația conducătorilor lumii libere ce au supervizat cu nonșalanță intrarea în orbita Imperiului sovietic a zeci de state. Churchill și Roosevelt au acceptat, încă de la Teheran (1943), când s-au întâlnit prima dată cu satrapul de la Kremlin, ca toate statele est-europene, după Al Doilea Război Mondial, să intre în zona de influență a U.R.S.S..

În octombrie 1944, aflat la Moscova, Winston Churchill, din rațiuni care priveau doar interesele Marii Britanii (salvarea Greciei de comunism), a negociat la Kremlin celebrul acord al procentajelor, prin care România, Bulgaria, Ungaria, Cehoslovacia, Polonia, Statele baltice, Iugoslavia, cât și Estul Germaniei au fost lăsate în spatele Cortinei de Fier³³. Nu mai discut de naivitatea președintelui S.U.A., F. D. Roosevelt, care nu se îndoia că îl poate convinge pe Stalin să conlucreze pentru pacea lumii și triumful democrației! De aici și Declarația de la Yalta (11 februarie 1945) cu privire la destinul Europei eliberate. Documentul în cauză a avut un înțeles pentru Stalin, altul pentru președintele american. Față de slăbiciunea lui Roosevelt pentru Stalin, nu sunt de ignorat nici penetrările/informațiile la nivel înalt ale sovieticilor, care au avut ani buni doi stâlpi de nădejde la Casa Albă, A. Harriman și Harry Hopkins. De aici triumful absolut în 1945 al lui Stalin. Vestul a câștigat războiul, dar a pierdut pacea. E bine să reamintim că, fără masivul și crucialul ajutor anglo-american din anii 1941-1945, U.R.S.S. s-ar fi prăbușit în mod sigur în fața Germaniei și aliaților săi, iar Hitler ar fi fost învingător³⁴. Așadar, în 1945, Stalin, U.R.S.S. ocupă 10 state și cu acordul Alianților, state pe care și le face captive, le deturneză sensul evoluției istorice normale³⁵, instaurând regimuri comuniste ce vor organiza din ordinul său masacre generalizate.

Dintre toate țările ocupate de Stalin în 1944 – 1945, o soartă dramatică, cea mai rea dintre toate, a avut-o România. Subliniez, aici, jaful îngrozitor efectuat de către U.R.S.S. în țara noastră în anii imediați după ultimul război³⁶, jaf ce se ridică, doar pentru un an de ocupație, la suma de două miliarde de dolari, pierderea provinciilor istorice din Nord-Est³⁷, confiscarea rezervelor de aur ale României (40 tone de aur),

impunerea dictatului mârșav de la Moscova (12/13 septembrie 1944)³⁸, instalarea comuniștilor la putere (1945)³⁹ etc., toate dând măsura unei tragedii fără pereche pe care a trăit-o nefericitul popor român.

Desigur, cunoscând personajul Stalin, nu ne mai miră că, în toate statele ocupate de Armata Roșie, la sfârșitul celui de-Al Doilea Război Mondial vor fi efectuate crime în masă cu nimic mai prejos decât cele înfăptuite în U.R.S.S., adăugându-se la dosarul „minunatului georgian” încă câteva milioane de victime nevinovate. Se vedea pe această cale definitiv câtă dreptate a avut Emil Cioran să afirme că, în Istorie, Rusia „nu s-a mulțumit niciodată cu nenorociri mediocre”⁴⁰ provocate altora, dar și suportate de ea însăși.

Note bibliografice:

³³ În celebra sa carte de memorii, *Al Doilea Război Mondial*, Winston Churchill povestește, în volumul II, capitolul XIX, *Octombrie la Moscova*, pp. 380 – 387, ce s-a întâmplat la întâlnirile dintre el și Stalin. Primul ministru britanic s-a deplasat la Moscova, fiind convins că va lua împreună cu Stalin „decizii bune” (p. 381), mai ales că fusese primit de Molotov „foarte călduros și cu deplină ceremonie” (*Ibidem*). Iată cum descrie Winston Churchill seara de 9 octombrie 1944, „seara procentajelor”: „Momentul era propice pentru treburi (sesizați eufemismul! – n. ns. – G. M.), așa că am spus: „Hai să rezolvăm problemele noastre în legătură cu Balcanii. Avem acolo interese, misiuni, agenți. Să nu ajungem la scopuri contrarii în chestiuni minore (cât cinism, soarta a zeci de milioane de oameni, problemă minoră! – n. ns. – G. M.). Cât privește Rusia și Britania, v-ar conveni să aveți o predominare de nouăzeci la sută în România, noi să avem nouăzeci la sută de spus în Grecia și mergem cincizeci și cincizeci în Iugoslavia?”. În timp ce se traducea asta, eu am scris pe o jumătate de coală de hârtie:

România	
Rusia	90%
Ceialți	10%
Grecia	
Marea Britanie	90%
(de acord cu S.U.A.)	
Rusia	10%
Iugoslavia	50% – 50%
Ungaria	50% – 50%
Bulgaria	
Rusia	75%
Ceialți	25%

Am împins hârtia asta spre Stalin, care între timp auzise traducerea. A urmat o mică pauză. Apoi a luat creionul lui albastru și a făcut un mare semn aprobat și ne-a dat-o înapoi. S-a stabilit totul într-un timp nu mai lung decât a durat să punem pe hârtie.” (pp. 381 – 382). Așadar, în nu mai mult de cinci minute la circa 100 de milioane de europeni li se hărăzise o soartă cumplită – ocupația sovietică, comunismul cu tot cortegiul de crime ce a urmat. Degeaba se justifică W. Churchill că aranjamentul cu Stalin a fost unul provizoriu, doar pe „timp de război” (p. 382) și că la Congresul de pace de după conflict se va reveni asupra acordului cu Stalin. Nu s-a mai revenit, nici în 1946-1947, când s-a desfășurat Congresul de pace de la Paris, nici mai târziu, iar statele din Est (nu doar cele trecute pe jumătatea de foaie a lui Churchill) vor trăi câteva decenii experiențe istorice traumatizante.

Înțelegând grozăvia la care s-a făcut părtaș cu Stalin, primul ministru britanic notează că ar fi vrut să distrugă foaia, dar liderul de la Kremlin s-a opus (*Ibidem*).

La două zile după partaj, pe 11 octombrie 1944, tot la Moscova, Churchill îi va scrie o scrisoare lui Stalin (scrisoare netrimisă, dar cu atât mai importantă deoarece dezvăluie gândirea reală a liderului britanic), în care acesta îi declară liderului de la Kremlin „cât de apropiați suntem în gândire” (p. 383) și că tot ei doi trebuie să decidă pașii „necesari care să ne ducă la o înțelegere deplină” (*Ibidem*). Desigur, în cel mai mare secret, căci dacă lumea diplomaților ar afla despre ce-au convenit cei doi, ar fi revoltată. Liderul britanic mai scria lui Stalin că ar fi bine ca „fiecare țară să aibă forma de guvernământ pe care o dorește poporul ei” (*Ibidem*), desigur, prin intermediul alegerilor libere (aici se află originea Declarației comune asupra Europei eliberate de la Yalta din 11 februarie 1945). La sfârșitul scrisorii, Churchill adaugă: „Aș vrea să subliniez, domnule Stalin, marea dorință pornită din inima Britaniei de o lungă și stabilă prietenie și colaborare între cele două țări ale noastre și că, împreună cu Statele Unite, vom putea menține trenul lumii pe șine” (p. 384). În realitate, decizia ca Estul Europei să fie lăsat la discreția U.R.S.S. a fost luată în primăvara lui 1944 (18 mai), când A. Eden propune lui I. M. Maiski, ambasadorul lui Stalin la Londra, crearea sferelor de influență (vezi Jacques de Launay, *Mari decizii ale celui de-al doilea război mondial. 1942-1945*, vol. II, traducere din limba franceză: Marcel Ghibernea și Dan Ghibernea, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1988, pp. 258-259), iar acesta a acceptat. Procesul-verbal al întâlnirii de la Moscova dintre Winston Churchill și I. V. Stalin din 9 octombrie 1944, orele 22, a fost publicat pentru prima oară în limba română de regretatul istoric Gh. Buzatu, în: Gh. Buzatu, *Din istoria secretă a celui De-al Doilea Război Mondial*, vol. I, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1988, pp. 318-320.

³⁴ Vezi Boris Souvarine, *op. cit.*, Post-scriptum, Postfață, *Războiul*, pp. 539-592, unde reputatul istoric dovedește rolul major al ajutorului anglo-american (în valoare de 15 miliarde de dolari) în salvarea Uniunii Sovietice de la dezastru în anii 1942-1943, cât și imensa rea-credință și batjocură cu care ferocelele crimele de la Kremlin și-a răsplătit salvatorii!

³⁵ Milovan Djilas, în *op. cit.*, p. 75, notează că, la una dintre întâlnirile cu Stalin, acesta a declarat că „în războiul acesta nu este la fel ca în trecut, ci cel care ocupă un teritoriu își impune și sistemul său social”.

³⁶ Vezi D. G. Danielopol, *Jurnal parizian. Documente confidentiale*, ediție îngrijită de: Valeriu Florin Dobrinescu, Nicolae Niculescu, traducerea documentelor: Corina Hâncianu, Daniel Codrin Ciubotaru, Editura Institutul European, Iași, 1995. De reținut că viceamiralul Stevenson, șeful misiunii militare engleze la București, a declarat la 22 iunie 1945: „În România politica Rusiei este să jefuiască.” (pp. 48-50).

³⁷ Calvarul românilor din partea de nord a Bucovinei și din Basarabia a început în iunie-iulie 1940, când U.R.S.S., amenințând România cu războiul, a forțat-o să-i cedeze pământuri străvechi românești. În anul de ocupație sovietică (iunie 1940 – iunie 1941), U.R.S.S. a practicat etnocidul împotriva românilor din aceste ținuturi. Zeci de mii de români au fost executați de NKVD, sute de mii deportați în Gulag (iunie 1941). În acest sens, subliniez masacrul de la 1 aprilie 1941 de la Fântâna Albă (nord Siret), precum și cele de la Suceveni, Lunca, Crasna, din prima jumătate a anului 1941, unde peste 5.000 de nord-bucovineni au fost masacrați de trupele NKVD-ului (vezi, pe această temă, Vasile Ilica, *Martiri și mărturie din Nordul Bucovinei*, Editura Imprimeriei de Vest, Oradea, 2003 și Paul Goma, *Săptămâna Roșie. 28 iunie – 3 iulie 1940 sau Basarabia și evreii*, eseu, varianta ianuarie 2010, Editura Vicovia, Bacău, 2010).

³⁸ Suma impusă de sovietici ca despăgubiri de război României, prin dictatul (nu armistițiul!) de la Moscova, va fi de 300 milioane de dolari. În realitate, țara noastră a plătit Uniunii Sovietice până spre începutul anilor '60 nu doar atât cât se prevedea în textul dictatului, ci în jur de 10

miliarde de dolari, jaful „necontrolat” al U.R.S.S. provocând uriașe pagube economice naționale (vezi D. G. Danielopol, *op. cit.*, p. 21; 49; 51; 87-88; 143-144). Așa-numita „Convenție de armistițiu” din 12 septembrie 1944, de la Moscova, impusă României de către U.R.S.S., a fost în realitate un dictat sălbatic, de o duritate rar întâlnită în istorie. Cele 20 de articole ale „Convenției”, unul mai dur decât altul, au pus literalmente țara noastră cu spatele la zid. Este, cred, unicul „act” între două state, în care o parte (România) are doar obligații, iar cealaltă (U.R.S.S.) nu are niciuna, având doar drepturi. Dictatul de la Moscova consfințește faptul că România este la cheremul total al Imperiului sovietic. De reținut că în document, la fiecare articol, se repetă invariabil formula cum că partea română „se obligă” sau „să facă”. Articolul 4 impune României să accepte „frontiera de stat” cu U.R.S.S., conform „acordului” (sic!) sovieto-român din 28 iunie 1940, iar articolul 11 stabilește suma de 300 de milioane de dolari ca despăgubire de război, pe care România le va plăti „în curs de 6 ani” (vezi textul integral al mășavului dictat sovietic din 12 septembrie 1944 în *România – Marele Sacrificat al Celui De Al Doilea Război Mondial. Documente*, vol. I, coordonator: Marin Radu Mocanu, Arhivele Statului din România, București, 1994, pp. 310-313). Singurul aspect pozitiv pentru România al dictatului sovietic îl constituie articolul 19 care prevede că „hotărârea Arbitrajului de la Viena, cu privire la Transilvania, ca nulă și neavenită și sunt de acord (Guvernele U.R.S.S., S.U.A. și Marii Britanii – n. ns. – G. M.) ca Transilvania (sau cea mai mare parte a ei) să fie restituită României...” (*Ibidem*, p. 313). Observați rezerva cu „cea mai mare parte a ei”, ce fusese impusă în text nu de Molotov sau Stalin, ci de Churchill, care urmărea să fluture în fața Budapestei ispită că, dacă abandonează Germania, poate să primească o parte din provincia românească intracarpatică. În ciuda acestei prevederi, care ar fi putut costa mult România, subliniez că Ungaria a luptat de partea lui Hitler până la sfârșitul războiului (7-9 mai 1945) în Europa.

³⁹ 6 martie 1945 marchează data instalării regimului comunist în România în persoana primului ministru dr. Petru Groza. Faptul s-a petrecut sub puternica presiune/amenințare a Uniunii Sovietice, Stalin trimițându-l la București în acest scop pe A. I. Vișinski (la doar două săptămâni după semnarea Declarației de la Yalta cu privire la soarta Europei eliberate – 11 februarie 1945), care va exercita o adevărată teroare asupra regelui Mihai pentru ca acesta să accepte pretențiile Moscovei (vezi Arthur Conte, *Ialta sau împărțirea lumii (11 februarie 1945)*, traducere de Claudia Dumitriu, Editura Compania, București, 2000, p. 305, unde sunt invocate „principiile Cartei Atlantice – dreptul tuturor popoarelor de a-și alege forma de guvernământ...” Minciuni! Iar în privința aducerii comuniștilor la putere vezi și Nicoleta Franck, *O înfrângere în victorie*, cu o postfață de Dinu C. Giurescu, Editura Humanitas, București, 1992, pp. 154-178). Mai multe detalii, cu privire la instalarea în România a unui guvern comunist la 6 martie 1945, pot fi găsite în Dinu C. Giurescu, *Guvernarea Nicolae Rădescu*, Editura ALL, București, 1996, capitolul XI (A. I. Vișinski impune un guvern condus de Partidul Comunist din România), pp. 304 – 332.

⁴⁰ Emil Cioran, *Istorie și Utopie*, traducere de Emanoil Marcu, Editura Humanitas, București, 1992, p. 38. Și André Glucksmann, în *Bucătăreasa și Mâncătorul de oameni*, Editura Humanitas, București, 1991, p. 178, nota, cu privire la totalitarismele istoriei, că „Unica revoluție a Mărimilor veacului XX” n-ar fi avut alt obiect decât „a consolida, a instaura, a restabili Puterea” care a presupus în mod obligatoriu „să arzi cărțile și să chiniești carnea”.

5 februarie 1945, Conferința de la Yalta: „geambașii” țărilor sud-est-europene – în prim plan, stg.-dr.: Wiston Churchill, Franklin Delano Roosevelt și Iosif Vissarionovici Stalin.

Prof. doc. univ. Ilie POPESCU

**„Drumul spre GOLGOTA”
(Drama familiei Grijincu-Popescu) –
drama inimaginabilă a unei familii de români
din nordul Bucovinei anilor '50.**

A ieșit de curând, de sub tiparul Editurii „Bukrek” din Cernăuți, cartea profesorului universitar Ilie Popescu, intitulată „Drumul spre Golgota”. (Drama familiei Grijincu-Popescu). Apărută, într-o primă ediție în anul 1994, la Editura „Moldova” din Iași, avându-l coautor pe Ion Cozmei, această carte se constituie într-un zguduitor document, care aduce în atenția contemporanilor, drama inimaginabilă pe care au trăit-o românii din nordul Bucovinei, după anexarea acestei părți de țară la Uniunea Sovietică, în august 1940. Este o carte cu caracter autobiografic, autorul fiind unul dintre eroii acesteia, evenimentele tragice prin care a trecut familia sa fiind consemnate la scurt timp după derularea acestora, în mai multe caiete, ascunse în lada cu lucrurile bune ale mamei, adunate într-un manuscris unitar în anul 1957, manuscris care a fost definitivat și rescris cu litere latine în anul 1992.

Autorul descrie în paginile cărții întâmplările tragice, greu de imaginat, prin care a trecut familia sa, din primăvara anului 1941 până în anul 1948. Nenorocirile au început în aprilie 1941, când, la vestea că se pot repatria asemeni polonezilor și populației de origine germană din regiune, sute de bucovineni, având asupra lor documentele necesare, s-au îndreptat spre granița cu România. În apropierea noii granițe, la Fântâna Albă, în ziua de 1 aprilie, au fost întâmpinați însă de soldații sovietici, care i-au împușcat pe cei mai mulți dintre ei. Cei rămași în viață au fost deportați. Între ei s-a numărat și tatăl său, Ilie Grijincu, care a fost deportat în Urali, de unde nu s-a mai întors niciodată.

Pentru vina de a fi soția unui condamnat pentru „crimă de trădare a Uniunii Sovietice”, mama, Veronica, cât și cei opt copii pe care îi avea în îngrijire, au fost deportați, în anul 1946, în Kazahstan, unde, în condiții aproape inumane, au trăit doi ani. Eliberarea și întoarcerea în Pătrăuții de Jos, satul natal, din apropiere de Hliboca, avea să aibă loc în anul 1948, ca urmare a admiterii memoriului trimis de mama sa lui Stalin. Reabilitarea politică și despăgubirea pentru bunurile confiscate s-a înfăptuit de-abia după 1990, ca urmare a unui alt memoriu, trimis de astă dată de prof. univ. Ilie Popescu lui Mihail Gorbaciov.

Cartea de față este un strigăt înăbușit de durere față de nenorocirile prin care, fără să fi avut vreo vină, familia autorului a

fost impusă să treacă. Deportarea tatălui, eforturile pe care mama, rămasă cu opt copii minori, a trebuit să le facă pentru a-și întreține familia, confiscarea casei părintești și deportarea în Kazahstan, nesfârșitul drum spre această regiune din Asia centrală, parcurs în condiții greu de imaginat, cazarea familiei într-o casă ruinată, în fapt un bordei, fără căldură, fără mâncare și fără îmbrăcăminte, sub ochii nepăsători ai autorităților sovietice, sunt realități crude pe care autorul le-a trăit, unele situându-se la limita supraviețuirii, și care sunt evocate în pagini care se citesc cu ochii înlăcrimați. Pentru cititorul actual, este greu de admis că asemenea fapte s-au putut întâmpla, iar cartea face dovada vie a acestor realități și se poate constitui într-un document probatoriu, în orice dezbateră asupra abuzurilor la care au fost supuși românii din nordul Bucovinei, după anul 1940.

Cele mai multe dintre întâmplări, asupra cărora autorul se oprește, o au în centrul lor pe Veronica Popescu, mama autorului, o femeie dotată cu o rezistență fizică și morală extraordinară, care, sfidând imposibilul, a reușit să-și salveze copiii de la cele mai grele încercări la care au fost supuși (boli, frig, foame), și să aibă satisfacția de a-i mai avea alături la sfârșitul calvarului, după reîntoarcerea din deportare. Bunătatea mamei, puterea acesteia de a ierta pe cei care i-au făcut viața un calvar, rugăciunile pe care le spunea copiilor în ceasurile de cumpănă, puterea de a-și păstra speranța în dreptate și adevăr, conturează portretul unui om excepțional, care impresionează și te face să-l simți aproape. La fel de apropiați devin cititorului frații autorului, care, înfruntând necunoscutul și pericolele de tot felul, au părăsit localitatea Arâkbalâk (regiunea Kokceatov, Kazahstan, n.r.), în care fusese deportată familia lor, reușind să se reîntoarcă în Bucovina. Odiseea familiei Grijincu-Popescu, având ca scenariu cartea scrisă de Ilie Popescu, poate constitui subiectul unui film și nu ar fi de mirare ca acest fapt să devină realitate – dacă nu în nordul Bucovinei, unde drepturile românilor sunt din ce în ce mai limitate, atunci, în orice alt loc în care se simte românește.

Credem că această carte, mai utilă chiar decât un manual de istorie, ar trebui să se afle în casele tuturor românilor din nordul Bucovinei, pentru că cele cuprinse între copertele sale le pot întări convingerea că locul lor a fost dintotdeauna acolo, crescându-le

Prof. univ. dr. Ilie Popescu alături de monumentul-simbol al eroismului mamelor bucovinence, supraviețuitoare ale gulagului stalinist. Monumentul, ridicat la inițiativa domniei sale, în satul natal Pătrăuții de Jos, raionul Storojineț, regiunea Cernăuți (Ucraina), este un corolar al unui șirag de monumente dedicate victimelor opresiunii staliniste, cât și regimului totalitar post-stalinist. Pentru ridicarea acestor monumente, prof. Ilie Popescu a militat asiduă, cu mari sacrificii, ani la rând, în calitate sa de Președinte al Societății „GOLGOTA” a victimelor din nordul Bucovinei ale regimului totalitar, el însuși fiind un supraviețuitor al deportărilor staliniste.

Prof. univ. dr. Ilie Popescu – expresivitatea dascălului!

Cernăuți, 15.01.2019, Ziua Culturii Naționale – înaintea solemnităților organizate la Casa Aron Pumnul – dintre primii români, care au venit să-l sărbătorească pe Eminescu, la el acasă (stg.-dr.): prof. univ. dr. Ilie Popescu, Paul-Mircea Iordache, Florin Simion Egner, poetul Vasile Băcu ș.a.

Cernăuți, 15.01.2019, Ziua Culturii Naționale – Gimnaziul românesc „Alexandru cel Bun”: prof. univ. dr. Ilie Popescu (fost titular al catedrei de Filologie Română a Universității Cernăuți) prezentând noul său volum de exegeză literară în cadrul simpozionului „Bucovina în publicistica lui Eminescu”.

astfel puterea de a rezista la opresiunea cultural-identitară, precum și speranța că atrocitățile la care au fost supuși bunicii și străbunicii lor, nu se vor mai repeta niciodată.

Deasupra oricăror considerații, cartea profesorului universitar Ilie Popescu se înscrie între cele mai valoroase opere care privesc pe românii de dincolo de graniță, autorul meritând, din plin, nu doar aprecierile ci și recunoștința noastră.

Gheorghe MEDIAN*

*) Gheorghe Median, istoric, cercetător muzeograf la Muzeul Județean de Istorie Botoșani, personalitate marcantă a spațiului cultural botoșănean actual, autor a numeroase studii și comunicări pe teme ale culturii istorice a acestui spațiu geografic. Gheorghe Median este deținătorul Premiului Național de Istorie „Nicolae Iorga”, acordat pentru volumul „Nicolae Iorga și Botoșanii - legături epistolare”, încununare a multor ani de studii și de cercetare a arhivelor, inclusiv cele ale Bibliotecii Naționale a României.

Nota redacției: Dl. prof. doc. univ. în filologie Ilie Popescu, erou al supraviețuirii în gulagul stalinist, a fost titularul Catedrei de filologie română a Universității din Cernăuți. În prezent este Președintele Societății „GOLGOTA”, societate care are ca obiectiv restabilirea adevărului în legătură cu crimele stalinismului și totalitarismului post-stalinist. Profesorul universitar Ilie Popescu este un simbol al militantismului pentru conservarea identității etnico-culturale a românilor din nordul Bucovinei, în condițiile opresiunii exercitate de regimurile politice care s-au succedat în această regiune după raptul teritorial din 1940, reeditat în 1944. Născut pe 15 iulie 1939 în satul Pătrăuții de Jos – județul Storojineț, Ilie Popescu este emblematic pentru destinul românilor nord-bucovineni. Tatăl său, participant la tentativa de trecere a graniței spre România, la 1 aprilie 1941, pe la Fântâna Albă, este condamnat la moarte prin împușcare „pentru participarea la un grup antisovietic și încercarea de a trăda patria sovietică”. Mama sa, Veronica, împreună cu cei opt copii minori, a fost deportată în nordul Kazahstanului, de unde a reușit să se întoarcă, după lungi ani de suferință, în locul de baștină.

După revenirea în satul natal, în 1948, Ilie Popescu urmează cursurile școlii primare, peste zece ani, în iunie 1958, devenind absolvent al școlii medii, iar în 1960 este înrolat în armata sovietică, satisfăcând stagiul militar în Azerbaidjan. Cu puțin înainte de „liberarea” din armată, susține examenul de admitere la Universitatea de Stat din Cernăuți – evitând astfel o eventuală opoziție (prin „avizul negativ” ce l-ar fi obținut din partea autorităților locale, ca fost deportat „dușman al poporului”), din partea administrației locale sovietice. Urmează cursurile Facultății de Filologie romano-germanică, secția Limba și literatura moldovenească (limba română). În 1974 susține cu succes teza de doctorat la Universitatea de Stat din Chișinău, cu studiul: „Terminologia plantelor medicinale din graiurile

moldovenești din regiunea Cernăuți”. Prof. dr. Ilie Popescu a devenit profesor universitar, titular al Catedrei de filologie română a Universității din Cernăuți. Pe parcursul acestei perioade, prof. univ. dr. Ilie Popescu a publicat cca. 400 de lucrări, tipărite și publicate în Republica Moldova, Ucraina, România și Rusia. Aceste lucrări se refereau la domeniile: filologie, lingvistică, teologie, istorie, filozofie ș.a. Pentru rezultatele deosebite pe tărâmul lingvisticii, Ilie Popescu a fost inclus în enciclopedia „Lingviști emeriți ai lumii”, editată în anul 2006, de Institutul de Lingvistică al Academiei de Științe a Federației Ruse.

După încheierea carierei universitare, prof. univ. dr. Ilie Popescu și-a dedicat activitatea slujirii neamului, fiind un lider al comunității românești din reg. Cernăuți, Ucraina, în calitate de Președinte al Societății „GOLGOTA” a victimelor regimului totalitar sovietic stalinist și post-stalinist. La inițiativa sa, au fost ridicate șapte monumente în memoria celor deportați în gulagurile sovietice, iar altele sunt prevăzute în perspectivă.

Fiind un acerb luptător pentru drepturile identitare ale românilor nord-bucovineni, pentru limba română, pentru statutul de tip european al populației românești din nordul Bucovinei – ajunsă la nivel minoritar, în urma genocidului etnic la care a fost supusă –, profesorul Ilie Popescu, în cadrul unui interviu acordat revistei „Vatra Noastră Românească”, făcea observațiile: „A vorbi despre calvarul gulagului stalinist nord-bucovinean înseamnă a vorbi despre cele trei etape: în primul rând, asasinarea românilor bucovineni la Fântâna Albă, Lunca ș.a.; a doua este deportarea unor întregi familii de bucovineni – chiahurii și intelectualii satelor – în închisorile din Siberia și Kazahstan; a treia perioadă fiind deznaționalizarea populației locale, prin aducerea populației alogene, din teritoriul fostei Uniuni Sovietice, în locul românilor deportați, cât și trecerea școlilor la predarea cursurilor în limba rusă; Tot aici se înscrie și schimbarea toponimiei tradiționale, în mod abuziv, fără nici o motivare istorică”. Deasemenea, tot în cadrul aceluiași interviu, Domnia sa își manifesta profunda îngrijorare pentru soarta românilor nord-bucovineni, în condițiile opresiunii deznaționalizante din acest teritoriu: „Dacă, printr-o minune, Ucraina va intra în UE și vor dispărea granițele, atunci, să-mi spuneți, dacă noi ne pierdem românismul, intrăm în Europa cu: „Dobrâi deni”!? și „Zdraizvuite”!? (Bună dimineața!, Bună ziua!, n.r.)... Și ce vom face noi atunci?... Eu tot spun acestea, celor tineri!”

La apropiata sărbătorire a împlinirii, pe 15 iulie 2019, a celor opt decenii de viață, îi urăm Domnului profesor univ. dr. ILIE POPESCU multă sănătate și potențial creator în slujirea limbii române și a neamului românesc, a comunității românilor nord-bucovineni.

La mulți ani domnule profesor!

Paul-Mircea Iordache

Paul-Mircea IORDACHE

Interviu cu conf. univ. dr. Ludmila BĂLȚATU

NOTĂ: Interviu acordat revistei „Vatra Noastră Românească” a fost înregistrat la Cahul, la data de 25 mai 2015.

P.M.I.: *Un nou itinerariu basarabean îl începem cu orașul Cahul. Acest oraș sudic basarabean este foarte aproape de Galați – Cahul și Galați, două orașe românești situate de o parte și de alta a Prutului, ca ochii unui dragon care se adapă, prin cele trei limbi ale deltei, cu apă din mare. Aici, la Cahul, ființează o instituție de învățământ prestigioasă: Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hașdeu”. În această dimineață de primăvară spre vară, interlocutoarea noastră este Doamna Ludmila Bălțatu, conf. univ. dr. în filologie, șefa Catedrei de filologie română a Universității „B. P. Hașdeu”. Domnia sa ne oferă cu generozitate acest interviu, deși prezența ei va fi necesară, în scurt timp, la desfășurarea examenului de licență a unei noi serii de absolvenți ai universității basarabene. Stimată doamnă profesoară, v-am ruga să ne prezentați sumar structura Universității „Bogdan Petriceicu Hașdeu” și elementele defînitorii ale acestei instituții de învățământ superior din Basarabia.*

L.B.: Universitatea are trei facultăți: Facultatea de Filologie și Istorie; Facultatea de Drept și Administrație Publică; Facultatea de Economie, Informatică și Matematică. Își fac la noi studiile circa 2.000 de studenți. Cadrele didactice sunt conferențieri, dr., dr. hab., lectori univ. Mulți dintre cei tineri, care predau, își continuă studiile doctorale, participă la diferite forumuri și conferințe științifice, au comunicări în diverse publicații și perspectiva le aparține.

P.M.I.: *Putem, deci, considera că această prestigioasă instituție de învățământ superior basarabean reprezintă un focar de cultură românească. Cam care este raportul dintre studenții români și studenții alogeni, la această universitate?*

L.B.: Studenții români sunt majoritari dar, dat fiind faptul că suntem în sudul Basarabiei, avem și tineri din familii de bulgari, găgăuzi, ruși. Unii dintre studenți au studiat în liceu în limba rusă, dar aici la facultate disciplinele se predau în limba română. Avem pentru aceștia o preocupare deosebită, pentru a le cultiva dragostea față de limba română, față de valorile noastre culturale. În program sunt afectate suplimentar ore de limba română.

P.M.I.: *Da, este un fapt îmbucurător, aș spune natural, pentru un stat românesc, cum este și actuala Republică Moldova. Am insistat, totuși: Care este statutul actual al limbii române în programele școlare, atât din învățământul superior, cât și din învățământul liceal și gimnazial, preuniversitar, într-un cuvânt – în general, atât în școlile cu predare în limba română, cât și în școlile cu predare în limbile minorităților naționale? Cum se reflectă aceasta în structura programelor școlare? Cum este implementată legislația lingvistică în uzanța socială efectivă?*

(știm, în 1990, ce dificultăți apăruseră!)

L.B.: Într-adevăr, în anii '90 ne-am lovit de greutăți, chiar și noi, cadrele didactice mai vechi, pentru că scrisesem cu caractere chirilice și era necesar să parcurgem niște cursuri de perfecționare, cursuri cu programe destul de dure, am spune, dar s-a depășit și etapa respectivă. În afară de aceasta, noi nu studiasem la universitate scriitorii români de valoare și am fost nevoiți să ne însușim, prin cursuri de perfecționare, aceste cunoștințe care ne lipseau – viața și opera acestor scriitori. În privința gimnaziilor și liceelor: vor fi modificări în programele de studiu, îndeosebi la școlile alolingve, accentul se va pune pe comunicare – dacă, până în prezent, erau studiate mai mult operele literare, în viitor se va pune accentul pe comunicare, pentru ca elevii să poată vorbi și scrie corect în limba română. De asemenea, elevilor trebuie să li se prezinte frumusețea limbajului nostru – așa cum afirma un critic: „Frumusețea limbajului e semnul celor aleși” și mai știm că în știință se intră prin ușa limbii...

P.M.I.: *Da, limba este un element esențial, defînitoriu-absolut al identității naționale... Deci, pe această bază, putem statua tendințele pentru viitor ale modului de utilizarea a limbii române în acest areal al Basarabiei?*

L.B.: Da, fără doar și poate! Tineretul de la noi este activ, conștientizează necesitatea cunoașterii limbii de stat, că limba română este una dintre limbile europene și că, prin ea, va putea comunica și cu mulți români, aflați pe întreg globul pământesc – avem români în toată Europa și nu numai.

P.M.I.: *Desigur, avem o diasporă destul de numeroasă, ca urmare a ultimelor evoluții din țara noastră, dar și pe plan mondial... Dar, în ceea ce privește tineretul aparținând minorităților etnice, cum privește acesta aderența la limba română, însușirea limbii române? Mai există reticențe la nivelul, să zicem, al unui individualism intelectual de grup minoritar – ca să nu spun șovinism?*

L.B.: Depinde mult, în acest sens, de familie, de calitatea cadrelor didactice, dar un factor important îl constituie și manualele. Aș dori să relievez că manualele pentru școlile alolingve le consider destul de reușite; sunt prezentate în paginile lor și bijuteriile noastre folclorice, sunt incluse cele mai valoroase opere ale scriitorilor români. Pe lângă aceasta, se organizează diverse manifestări culturale, care aduc trecutul nostru istoric în aria de cunoaștere a acestor tineri. Se începe de la grădiniță și, dacă le altoim această dragoste, de limbă și istorie, rezultatele sunt pe măsură – dar asta depinde mult de cadrele didactice. Nu e ușor: trebuie diplomație, răbdare...

Cahul, 25 mai 2015: Paul-Mircea Iordache și conf. univ. Ludmila Bălțatu în timpul interviului.

Cahul, 25 mai 2015: Paul-Mircea Iordache și conf. univ. Ludmila Bălțatu în timpul interviului.

P.M.I.: *Considerați că avem un număr suficient de cadre didactice, bine pregătite, în acest sector – vorbesc, față de trecut?*

L.B.: Predominanță o au cadrele valoroase. Din an în an, sosesec absolvenți tot mai bine pregătiți. Se observă o evoluție pozitivă în această direcție.

P.M.I.: *Dar programele de învățământ pentru manualele școlare unde sunt elaborate?*

L.B.: În primul rând, este un plan-cadru de la minister și apoi sunt autori de manuale, care au în prealabil întruniri cu profesorii din școli – se fac dezbateri, se culeg propuneri. Chiar în practica mea didactică am avut asemenea consultări cu autorii de manuale.

P.M.I.: *Schimburi de experiență cu cadre didactice din România, întreprendeți?*

L.B.: Asta, în cadrul cursurilor de perfecționare. Ca profesor universitar, eu am fost la cursuri de perfecționare la Universitatea Dunării de Jos, din Galați, asistând la orele de curs, având discuții cu profesorul îndrumător de curs. Apoi, am absolvit cursuri de perfecționare la Iași, la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” – întâlniri cu șeful de catedră ș.a. În afară de aceasta, prin intermediul Asociației „ASTRA”, am vizitat localitățile natale ale celor mai mari scriitori români (Lucian Blaga, George Coșbuc, Mihai Eminescu ș.a.). Mergem prin școli din România – în sălile de curs, discutăm cu profesorii, facem schimb de adrese și ținem legătura pe parcursul anilor, ne îmbogățim reciproc experiența profesională.

P.M.I.: *Categoric. E strict necesar, pentru ca să se ajungă la un nivel corespunzător. Și între cele două războaie mondiale s-a investit mult efort pentru ridicarea nivelului cultural din Basarabia – basarabienii au avut întotdeauna lideri în sfera culturii, mari personalități, care au îmbogățit cultura română, cum ar fi B. P. Hașdeu și mulți alții...*

L.B.: B. P. Hașdeu a locuit în Cahul, a lucrat câteva luni în Cahul, este și o casă-muzeu.

P.M.I.: *Revenind. Cum apreciați tineretul nostru, studenții noștri, chiar și în sens mai larg, social-economic și cultural? Se nasc copii români aici, în sud-estul Basarabiei? Cum e natalitatea?*

L.B.: Natalitatea e bună! Totuși, tineretul pleacă peste hotare. În sfera social-economică, tinerii de azi vor mult și deîndată. S-a schimbat psihologia lor.

P.M.I.: *Da, este o caracteristică a acestor vremi... tinerii sunt mai năvalnici.*

L.B.: E alt mod de viață, au o altă viziune. Dar chiar dacă lucrează în alte țări, revin acasă, investesc într-o afacere și prosperă în acest fel.

P.M.I.: *E foarte bine – este un mod de a scoate economia zonei din impas... Doamnă profesoară, așa avea rugămintea de a-mi împărtăși câte ceva din viața dumneavoastră personală, ca româncă basarabeană – din perioada sovietică, din perioada persecuțiilor staliniste, din amintirile pe care le mai păstrați...*

L.B.: Din relatările părinților pot să spun despre persecuțiile din perioada stalinistă... Acei care terminaseră școala sub administrația românească erau obligați să scrie dictări în limba rusă, erau desconsiderați, erau umiliți. Dar, cel puțin în cazul părinților mei, au reușit să învingă și sub aceste persecuții, devenind, amândoi, pedagogi (profesori, n.r.). Familia mea se numea Croitoru – Croitoru Isachi și Alexandra. Au educat o pleiadă întregă de discipoli.

P.M.I.: *În ce zonă?*

L.B.: În centrul provinciei, în orașul Strășeni, au activat o perioadă îndelungată. Au crescut cinci copii – patru fete, toate profesoare, și un băiat, care a fost medic. Pe doi dintre ei, fratele și o soră, i-am pierdut. Surorile au predat limba franceză, în prezent sunt pensionare. Eu mi-am făcut studiile liceale la Școala Națională din Strășeni, apoi la Institutul Pedagogic „Ion Creangă”, facultatea de limbă română și, secundar, rusă. Am activat ca profesor în Școala Națională, apoi am fost traducător în

redacția ziarului raional „Vatra”, din raionul Cantemir. Am fost și corespondentă de presă, fiind primită în Uniunea Ziariștilor. Din 1999, activez la Universitatea de Stat din Cahul. De la bun început, am conștientizat că trebuie să-mi continui studiile de doctorat. Subiectul tezei: „Traducerea artistică și literatura comparată”. Teza de doctorat am susținut-o la Universitatea de Stat din Chișinău – conducător științific prof. univ. Sergiu Pavlicencu. Particip la conferințe și schimburi de experiență – în primul rând cu Universitatea Dunării de Jos din Galați (Galațiul este vis a vis de Cahul, peste Prut, n.r.). Am elaborat un set de cursuri pentru studenți, considerând că în acest mod le va fi mai ușor studenților ca să se pregătească. Continui să-mi perfecționez cursurile.

P.M.I.: *Mult succes, doamnă profesoară! Dar, ce ați putea să ne spuneți în legătură cu relațiile cu Biserica? Știm că, alături de școală, biserica este un factor important în educația oamenilor; în special a tineretului – tineret, care este deabusolat, cumva... Am vrea să știm dacă aveți aici, în Cahul, biserici arondate Mitropoliei Basarabiei, deci sub păstoria canonică a Patriarhiei Române?*

L.B.: Am amintit de Cimitirul Eroilor de la Țiganca, pe lângă cimitir ființează și o mănăstire. În Cahul avem mai multe biserici, care sunt sub Mitropolia Moldovei (subordonată Patriarhiei Moscovei și întregii Rusii, n.r.), dar în localitatea Roșu și în mai multe localități sunt biserici aflate sub păstoria Mitropoliei Basarabiei. În acest domeniu, depinde mult de fețele bisericești.

P.M.I.: *Cunoașteți cumva în ce limbă se oficiază slujbele religioase?*

L.B.: Preponderent în limba română, dar un mic segment este oficiat și în limba rusă. Religia se predă prin mireasma biblică a scriitorilor români: Tudor Arghezi, Vasile Voiculescu, Octavian Goga și mulți alții. De asemenea, la literatura română veche regăsim tematică biblică. Când am editat volumul meu de cursuri, mulți dintre preoți au solicitat să aibă și ei câte un exemplar.

P.M.I.: *Este importantă colaborarea dintre biserică și școală, pentru că împreună trebuie să acționeze pentru păstrarea identității naționale a populației românești de pe aceste meleaguri.*

L.B.: Indiscutabil. Noi trebuie să formăm o generație cu o morală înaltă, pentru ca să ne urmeze cetățeni de înaltă calitate.

P.M.I.: *Eu sper într-un viitor în care preoții din întreaga Basarabie vor conștientiza necesitatea sprijinirii învățământului, și reciproc, având ca rezultat un tineret bine educat, inclusiv în sfera identității naționale, pentru conservarea identității românești a acestui teritoriu... Alte elemente pe care ați putea să le oferiți revistei noastre?...*

L.B.: Despre familia mea. Am doi copii: fiica, tot pedagog, absolventă a Universității de Stat, Chișinău – limba engleză-franceză – de asemenea, absolventă a Universității de muzică „Ștefan Neaga”, clasa de pian și este profesoară de pian; fiul a absolvit Facultatea de Drept. Am doi nepoți: nepoata, Victoria, în clasa a șasea, iar nepoțelul, Victor, a împlinit doi anișori.

P.M.I.: *Să vă trăiască!*

L.B.: Mulțumesc! Am mari speranțe că vor continua tradiția neamului, adăugând dinastiei noastre de dascăli noi membri, cu care să ne mândrim.

P.M.I.: *Să dea Dumnezeu! Să sperăm că ei vor trăi într-o lume mai împlinită decât a noastră, inclusiv în unitate națională, dar pentru asta trebuie să știm cum ne construim viitorul. Doamnă profesoară vă mulțumim pentru acest interviu și vă urăm mult succes în continuare și multă sănătate, atât dumneavoastră cât și întregii familii!*

L.B.: Și dumneavoastră numai bine! Să aveți impresii plăcute, în continuare, din călătoria pe care ați început-o în Basarabia!

CENZURA NEO-MARXISTĂ ÎN ȘCOALA ROMÂNEASCĂ

Prin ce își va îndrepta tânărul calea sa? Prin păzirea cuvintelor Tale.” Ps. 118, 9.

Cine ar fi crezut că respectarea acestui verset din Psalmul 118 i-ar putea aduce celui ce o face sancțiuni și presiuni din partea propriilor colegi?!...

Tânărul **Alexandru Mujdei** este elev bursier, premiant național al *Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului și Memorie a Exilului Românesc*, membru al Ansamblului „Izvoarele Borcutului Borca” și, nu în ultimul rând, Președintele Consiliului Școlar al Elevilor de la Liceul „Mihail Sadoveanu” din Borca, județul Neamț.

În urma unei declarații pe care a dat-o ziarului „Ceahlăul”, Alex a fost demis în cel mai „tovărășesc” mod posibil din funcția de Președinte al Consiliului Școlar al Elevilor. Incriminată declarație face referire la o temă deosebit de importantă și cu implicații profunde în devenirea societății românești: educația sexuală în școli. Astfel, în interviul acordat ziarului nemțean, Alexandru Mujdei nu face decât să prezinte punctul de vedere al elevilor care l-au ales în funcția de președinte al consiliului școlar. Cu argumente și de pe o poziție de elegant echilibru, Alex subliniază șubrezenia motivațiilor celor mai fervenți susținători ai introducerii educației sexuale în școlile românești. Prin poziția sa, Alexandru Mujdei a vădit strategia de „cal troian” a educației sexuale, care sub pretextul reducerii numărului de sarcini la fetele minore, caută să promoveze abuziv ideologiile LGBT în rândul tinerilor. Iar faptul că la Adunarea Generală a Consiliului Național al Elevilor (CNE), care a avut loc la Focșani, în perioada 1-4 februarie, a.c., s-a adus în discuție introducerea unei noi materii în programa școlară, respectiv a Educației sexuale, fără o reală consultare a elevilor, reprezintă o încălcare flagrantă a „principiilor elementare ale democrației”.

Și iată cum în România, democrația și dreptul la liberă exprimare sunt cuvinte goale când vine vorba de cei care nu se încolonează, supuși, sub biciul ideologic al corectitudinii politice. Pentru că a „îndrăznit” să iasă din paradigma neo-marxismului promovat atât de intens, pentru că a „îndrăznit” să aibă o atitudine creștin-românească, pentru că a „îndrăznit” să lovească în propaganda supra-sexualizării copiilor români, pentru că a „îndrăznit” să vorbească și altfel despre viitorul tinerilor români, și implicit al României, Alexandru Mujdei trebuia ostracizat.

Într-o Românie în care plaga celor aproximativ 20 de milioane de avorturi apasă tot mai greu, în care natalitatea atinge cote alarmante, într-o Românie în care tineretul este împins cu bună știință la supra-sexualizare, alcoolism, dependență de droguri și patimi, Alexandru Mujdei este vestitorul mult așteptatei primăveri a Sufletului Românesc. Vă rugăm, așadar, „tovarăși”, să nu striviți cu bocancul „corectitudinii politice” acest vlăstar din osul lui Ștefan cel Mare și Sfânt, care poate da semnalul revirimentului Națiunii Române!

Pentru că, nu numai colegii care l-au ales ca președinte îi sunt alături, ci și toți acei români de bună credință care mai cred în Învierea Neamului Românesc!

Pe această cale, Frăția Ortodoxă „Sf. Mare Mucenic Gheorghe Purtătorul de Biruință” își exprimă solidaritatea față de Alexandru Mujdei și îl felicită pentru atitudinea demnă și pentru curajul mărturisirii.

Doamne miluiește Neamul nostru Românesc!

Bogdan CĂRĂUȘU,
Președintele Asociației „Scut Botoșănean”

Nota Redacției: Pare incredibil, pare de „noaptea minții”, pare un coșmar, dar aceste fapte se petrec în lumea de azi! Și, încet-încet, „păș-păș”, ideologia de gen pătrunde și în România. Zice-se că o „coniță” ar fi semnat pe la Istanbul un... „accept” în acest sens, pentru că așa ar fi fost „corect politic” (deși, pentru toate țările din estul Europei, cel puțin, demersul a fost considerat inacceptabil!). Tot așa, o altă „coniță” a semnat la Moscova (o altă capitală a răului!), în august 1940, „partajarea” Basarabiei ocupate, sau un alt „conăș”, în 1948, a semnat „acceptul” pentru cedarea Insulei Șerpilor către... Marea Uniune Sovietică, pentru că așa era atunci „corect politic”. Fără să țină seama de istoria Țării Românești, fără nici un păs, aceștia au modificat geografia țării! Dar dacă ei vindeau atunci pământuri, sau o insulă aridă, („a șerpilor”, deși era a basarabilor!), conia noastră de

azi vinde sufletele copiilor și nepoților noștri!... Dar oare ce au de spus dascălii copiilor acestui neam?... Unde sunt ei?... Să fi avut toți soarta lui bădița Vasile, din copilăria lui Ion Creangă, și să fi fost ei „legați cu arcanul” pentru a fi încartiruți în... oastea „corectitudinii politice”? Au uitat ei oare că școala românească a început în tinda bisericii și că primii învățători ai copiilor acestui neam au fost chiar dascălii bisericilor (de aceea li se și mai spune lor, cu o notă de recunoștință respectuoasă, „dascăli”)?... Nu putem nici să zicem ca în Evanghelie: „Iartă-i pe ei, Doamne, că nu știu ce fac!”, pentru că este în joc viitorul copiilor noștri, a generațiilor ce vin să constituie, în eternitate, Neamul Românesc! Noi credem cu tărie în viitorul acestui neam și în viitorul României! Nu ne putem lăsa copleșiți de răul venit de aiurea – n-au făcut-o strămoșii noștri, n-o s-o facem nici noi! Ca de atâtea ori în istoria noastră, în vremuri de restriște, să ne întărim unitatea românească și să ne întărim credința în Dumnezeu, implorându-l ca „... să ne izbăvească de cel rău!” Amin!

Notă II: Apreciind că evoluția potențială din sistemul nostru de învățământ poate fi de natură „să contamineze” și tineretul nostru cu așa-zisa „ideologie de gen”, considerăm necesar, în spirit preventiv, să publicăm – ca o *Adenda* la articolul în cauză, dar vom continua și în nr. următor – materialele documentare vizând această problematică, primite de la Alianța Familiilor din România în anii din urmă.

ALIANȚA FAMILIILOR DIN ROMÂNIA CINE FINANȚEAZĂ CONFUZIA SEXUALĂ?

În luna mai și iunie e sezonul paradelor homosexuale în Europa, America și alte țări ale lumii. Din nou, străzile marilor orașe din lume vor fi inundate de homosexuali și prietenii lor, presa va fi de partea lor, propaganda homosexuală va fi la înălțime, media va exagera numărul participanților, ni se va spune că homosexualii sunt victime ale discriminării și că discriminarea și violența împotriva homosexualilor sunt acțiuni zilnice perpetuate de restul lumii. Grupuri de oameni îmbrăcați în culori stridente vor scanda și cere „căsătorii” între persoane de același sex, dreptul homosexualilor de a adopta copii, de a dona sânge, de a fi reprezentați în Parlament, în ierarhiile bisericești, de a li se recunoaște „contribuția” la societate, ori de a discrimina împotriva celor care nu sunt de acord cu ei. Vor fi îmbrăcați mai mult sau mai puțin decent. Vor fi vulgari, mai mult sau mai puțin. Vor fi obsceni, mai mult sau mai puțin. Se vor săruta în stradă. Vor țipa.

Prin toate acestea, vor căuta să transmită un mesaj al confidenței, veseliei și fericirii. Dar unul care înșeală, așa cum de fapt face întreaga mașinărie propagandistică a homosexualilor. E vorba, la urma urmelor, de o confuzie sexuală finanțată de corporații globale și indivizi extrem de bogați care au transformat confuzia sexuală într-o industrie care le asigură profituri enorme.

Goana după profit a generat și ideologia confuziei sexuale – cunoscută în toata lumea ca ideologia de gen – cât și ideologi bine plătiți de corporațiile și indivizii care stau în spatele confuziei sexuale, și care au acces la marile publicații și instituții globale prin care promovează, cu mult succes, confuzia sexuală.

Confuzia sexuală va fi sărbătorită și în România pe 20 mai fără ca nimeni, și în mod special mass media, să atenționeze că de fapt confuzia sexuală este un obiectiv urmărit în mod deliberat de acționarii și corporațiile gigantice în căutare de profit.

Pentru a ne exemplifica argumentul discutăm *transgenderismul*, cunoscut și sub numele de *disforie sexuală*, o industrie în spatele căreia se află sute de milioane de dolari și o armată de ideologi bine finanțați pentru a o promova. Confuzia sexuală e generată de persoane cu interese financiare iar companiile farmaceutice răspund confuziei sexuale cu remedii extrem de costisitoare, în timp ce medicii și spitalele fac profituri uriașe, psihologii și psihiatrii își umplu buzunarele cu bani, în urma sesiunilor interminabile de terapie cu persoanele care suferă de confuzie sexuală, iar firmele de asigurări își justifică și ele ridicarea ratelor de asigurări pentru a acoperi tratamentul, operațiile și medicamentele necesare pentru a rectifica confuzia sexuală. Spre deosebire de toate celelalte persoane suferinde, persoanele transgender sunt pacienți permanenți, adică pentru toată viața, ai clinicilor, medicilor, spitalelor,

consilierilor și psihologilor care caută să le corecteze confuzia sexuală.

Revoluția transgender - o revoluție la viteza luminii!

Am început să emitem buletinele noastre informative săptămânale în 2007, iar comentariile săptămânale în noiembrie 2009. De atunci am văzut, în perioada aceasta relativ scurtă, o explozie a transgenderismului și o escaladare drastică a confuziei sexuale, nu doar în lumea secularizată, dar și în Biserică și în rândurile creștinilor. Revoluția homosexuală a triumfat în câteva decenii, dar revoluția transgender, se pare, va triumfa într-o perioadă și mai scurtă de timp. Acum zece (10) ani, mai rar se discuta ori se scria despre transgenderism. Administrația Obama, însă, a adus în prim plan transgenderismul și a alocat sume enorme pentru studii care urmăreau normalizarea lui, cât și o serie de politici cu același obiectiv. Anul 2014 a fost, în cuvintele publicației americane *Time*, anul de turnură spre normalizarea transgenderismului. În mai 2014, Concita, femeia cu barbă, a primit, după cum ne amintim, premiul suprem la Eurovision, iar în vara aceluiași an, publicația *Time*, a pus pe prima pagină poza lui La Verne Cox, un fost sportiv transformat în femeie, dedicând mai întreaga ediție „fetei umane” a transgenderismului. Articol <http://time.com/132769/transgender-orange-is-the-new-black-laverne-cox-interview/> Acum doi ani, influenta publicație globală, *National Geographic*, a făcut la fel.

Un subiect tabu, însă, e dacă și cine finanțează transgenderismul. Subiectul acesta ne-a fost adus în prim plan, în februarie anul acesta (2018, n.r.), când publicația americană online, *The Federalist*, a publicat „*Who Are the Rich, White Men Institutionalizing Transgender Ideology?*” – „*Cine sunt bărbații care instituționalizează ideologia transgender?*” (Articol: <http://thefederalist.com/2018/02/20/rich-white-men-institutionalizing-transgender-ideology/>).

Autoarea articolului nu e nici pe departe o persoană de dreapta, religioasă ori conservatoare. Dimpotrivă, a fost foarte activă în mișcarea ecologică, unde s-a intersectat cu o mulțime de persoane transgender. Totul a decurs bine până când și-a dat seama, din discuțiile ei cu activiștii transgender, că transgenderismul e, de fapt, o confuzie sexuală, care își are originea în mintea omului și e promovată în mod deliberat de persoane și corporații cu interese financiare în menținerea, nu vindecarea, confuziei sexuale. Când a început să-și exprime suspiciunile, a fost exclusă din mișcarea ecologică, iar apoi și-a dedicat câțiva ani studiului relației dintre ideologia transgenderistă și corporațiile și persoanele influente care au de câștigat de pe urma promovării confuziei sexuale. Materialul nostru de astăzi se bazează, deci, pe multe din informațiile prezentate în acest articolul a lui **Jennifer Bilek**.

Cine finanțează confuzia sexuală?

Cercetările asidue ale lui Bilek au scos la iveală identitatea corporațiilor și a marilor magnați care sunt în spatele mișcării transgenderiste. Unele nume ne sunt cunoscute și nouă românilor: George Soros, de exemplu, dar altele nu, cum ar fi Martine Rothblatt (un bărbat care se identifică ca fiind femeie și transumanist); Jennifer Pritzker (un bărbat care se identifică ca fiind femeie); Tim Gill; Drummond Pike; Warren și Peter Buffett; Jon Stryker; Mark Bonham (homosexual); și Ric Weiland (decedat, dar care și-a lăsat averea unor organizații filantropice pentru promovarea cauzelor homosexualilor și a transgenderismului). Tim Gill e foarte bine cunoscut publicului american deoarece acum un an sau doi a donat 300 de milioane de dolari unei mulțimi de instituții, universități, grupuri mass media, organizații pro-homosexuale și alte organizații similare, cu scopul de a „pedepsi”, în cuvintele lui, pe cei care se opun homosexualității, în primul rând creștinii și organizațiile creștine. Sume enorme au fost canalizate către grupurile de lobbying din Washington, DC pentru a orienta și influența politica Administrației Obama spre normalizarea transgenderismului și, cu succes, a căsătoriilor homosexuale.

Împreună, acești indivizi și companiile pe care ei le au, au investit 424 de milioane de dolari în promovarea agendei homosexuale și a transgenderismului. Între 2003 și 2013, sumele donate specific pentru promovarea transgenderismului au crescut de opt (8) ori! Suma asta e enormă. Cu 424 de milioane de dolari poți face multe într-o perioadă relativ scurtă de timp. Poți influența schimbarea legilor; alegerea candidaților potriviți pentru implementarea agendei transgenderiste; influențarea în sens pozitiv a mass media; denigrarea celor care se opun agendei homosexuale și confuziei sexuale; organizarea de conferințe naționale și internaționale pentru influențarea modului în care jurnaliștii și mass media portretizează persoanele transgender și discută

transgenderismul; promovarea confuziei sexuale ca drept al omului, prin tribunal, și angajarea celor mai proeminenți avocați și firme de avocați în acest sens; influențarea teologiei creștine pentru rescrierea Sfințelor Scripturi și eliminarea textelor care dezaproabă homosexualitatea ori delimitează diferențele dintre sexe; inițierea de cursuri și catedre speciale în universități, dedicate în mod specific promovării și normalizării ideologiei de gen; studii lingvistice dedicate eliminării din vocabular a genurilor și distincțiilor naturale dintre bărbat și femeie; educația sexuală începând din grădiniță, ori clasele primare, pentru a pune în mințile copiilor că sexul biologic cu care s-au născut nu e sexul care li se potrivește și că poate fi schimbat; și alte lucruri asemănătoare care caută să infiripe în mințile copiilor, adolescenților și adulților confuzie sexuală.

Succesul acestor acțiuni masive nu poate fi tăgăduit, și zilnic apar evidențe noi și tot mai îngrijorătoare care îl atestă. Doar săptămâna trecută (articolul a fost scris în 17 mai 2018, n. red.) de exemplu, Biserica Episcopală din America a anunțat că a eliminat, din Sfânta Liturghie a căsătoriei, cuvintele de „soț” și „soție” („husband and wife”). Și tot Biserica Episcopală a fost prima care a rescris Sfințetele Scripturi eliminând, printre altele, cuvintele „bărbat”, „femeie”, ori referințe la Dumnezeu ca „Tată”, „El”, ori la Iisus Hristos, ca „Fiul” Lui Dumnezeu!

Piața tratamentului confuziei sexuale

Printre marile organizații și corporații care promovează transgenderismul se află *The Tides Foundation*, fondată și finanțată de familia Pike. Obiectivul corporațiilor este crearea unei piețe specifice transgenderismului. Odată infiripată în minte, confuzia sexuală trebuie tratată. În ultimii ani s-a produs o explozie a numărului de clinici specializate pe tratamentul confuziei sexuale în America. Prima clinică pentru tratarea confuziei sexuale la minori a fost deschisă în Boston, în 2007. De atunci, numărul acestor clinici a ajuns la peste 30, cea mai mare dintre ele având 725 de pacienți. O explozie similară s-a produs și în numărul spitalelor care tratează confuzia sexuală, inclusiv prin proceduri chirurgicale de schimbare a sexului biologic. Companiile farmaceutice au răspuns și ele cerinței în creștere pentru tratarea confuziei sexuale, cu medicamente și investiții enorme în cercetare pentru lansarea de noi medicamente.

Medicii care au făcut facultatea de medicină cu mai mult de 10-15 ani în urmă, urmează cursuri speciale de perfecționare pentru a înțelege și trata transgenderismul și a presta servicii de schimbare a sexului biologic. Se observă și o diversificare a specializărilor medicilor care tratează confuzia sexuală. De exemplu, unii se specializează pe schimbarea sexului biologic, iar alții pe modificarea feței și a scheletului persoanei pentru a o face mai feminină (în caz că își schimbă sexul din bărbat în femeie), ori masculină (în caz că își schimbă sexul din femeie în bărbat). Alți medici se specializează în reajustarea corzilor vocale pentru a masculiniza ori feminiza vocea persoanei care își schimbă sexul, iar alții în a-i învăța pe cei care își schimbă sexul să-și modifice mersul pentru a se adapta mersului normal al noului sex. Endocrinologia s-a extins și ea pentru a ține pas cu tratamentele aferente confuziei sexuale.

După cum se vede, transformarea din femeie în bărbat și invers înseamnă luni ori chiar ani de muncă, trecerea prin mâinile a mai multor medici specializați în aspecte diferite, și totul pentru a satisface ori contracara confuzia sexuală a persoanei suferinde. Și toate astea la niște costuri enorme. Chiar șocant, în ultimii ani se încearcă și transplantul uterului natural, de la femeia la bărbatul care își schimbă sexul din bărbat în femeie, pentru a le facilita sarcina. Primul succes de acest tip a fost scontat recent la Universitatea Baylor din Texas, unde s-a născut primul copil din lume prin transplantul unui uter natural de la o femeie la un bărbat care și-a schimbat sexul în femeie.

Mai devreme în an, publicația *Journal of the American Medical Association (JAMA)*, a publicat un studiu, conform căruia, între 2000 și 2014 numărul intervențiilor și procedurilor de modificare a genitalelor în Statele Unite a crescut de patru (4) ori. Studiul a fost făcut de medici de la Universitatea Harvard și Universitatea Johns Hopkins, care au analizat date obținute de la peste 1.000 de spitale americane. În perioada aceasta, 38.000 de persoane au fost oficial diagnosticate ca fiind suferinde de transsexualism și având nevoie de tratament. Autorii studiului au recomandat ca industria de asigurări să acopere procedurile medicale pentru transsexuali.

Conform lui **Jennifer Bilek**, industria transgenderistă a devenit parte integrantă a complexului medical american care, conform unor surse, este chiar mai mare decât industria militară a Americii. Numărul

companiilor farmaceutice și de echipamente medicale care profită din transgenderism e în creștere: Janssen Therapeutics, Johnson & Johnson, ViiV, Pfizer, Bristol-Myers Squibb, precum și Boehringer Ingelheim Pharmaceuticals, printre altele.

Magnații care finanțează transgenderismul

Una din cele mai proeminente familii din America care finanțează și promovează în mod masiv confuzia sexuală pentru profit e **familia Pritzker**. Volumul investițiilor membrilor acestei familii e cu totul șocant. Averile familiei Pritzker sunt de aproximativ 29 de miliarde de dolari, familia fiind proprietară a hotelurilor Hyatt și a multor aziluri de bătrâni. Jennifer Pritzker e un bărbat care se identifică ca fiind femeie. Fost soldat în armată americană și decorat, cu ani în urmă era bărbat normal, căsătorit și cu familie. A fondat **Fundația Tawani**, prin care finanțează instituționalizarea transgenderismului. Jennifer Pritzker e proprietar de firme farmaceutice și firme care fac aparate medicale și ortopedice. Un program special finanțat de Fundația lui e Gender & Human Sexuality (Genul și sexualitatea umană). Pritzker a donat 6,5 milioane de dolari la University of Minnesota, pentru lansarea unui program în sexualitatea umană. A donat sume similare și unor spitale din Chicago, fiind și unul din consilierii spitalelor, și finanțează cursuri de sexualitate umană în universități în Australia (Melbourne) și Canada (Toronto). El, de asemenea, finanțează studii speciale despre transgenderism și plătește reviste de specialitate să le publice.

Alți membri ai familiei Pritzker au donat 25 de milioane de dolari Universității din California (San Francisco) pentru a studia disforia sexuală la copii. Sume enorme au fost donate și unor spitale, facultăți de medicină și diverselor organizații pro-homosexuale, pentru scopuri specifice de promovare a agendei homosexuale și transgenderiste. Au finanțat și deschiderea unei clinici pentru tratarea copiilor suferinzi de confuzie sexuală în Ohio. Au contribuit financiar la Human Rights Campaign din New York, care promovează agenda homosexuală în toată lumea, inclusiv în România. Unii membri ai clanului Pritzker sunt în consiliile de conducere ale unor mari companii farmaceutice americane ori farmacii. Familia a donat peste 1 milion de dolari pentru a influența Pentagonul, în timpul administrației Obama, să normalizeze transgenderismul în armata americană. 25 de milioane de dolari au fost donați unei universități din Vermont pentru a normaliza transgenderismul în Forțele Navale Americane. Unii membri ai familiei au fost numiți de președintele Obama în funcții cheie în care au promovat revoluția sexuală și instituționalizarea transgenderismului. Alții au deținut funcții cheie în campania din 2012 de realegere a președintelui Obama. Un alt membru al familiei, Penny Pritzker, a fost Ministrul Comerțului în administrația Obama. Sub tutela ei au fost alocați 70 de milioane de dolari pentru studii de cercetare privind terapia transgenderismului și promovarea produselor pe piața transgenderistă. Tot sub administrația Obama s-a facilitat schimbarea sexului și alocarea de medicamente și produse veteranilor de război americani. Iar anul acesta, un membru al familiei Pritzker, JB Pritzker, candidează la funcția de guvernator al Statului Illinois. În 2012 el și firmele lui au contribuit cu 25 de milioane de dolari pentru realegerea lui Obama.

Asaltul ideologic și drepturile omului

La nivel ideologic, confuzia sexuală e justificată ca un drept al omului. S-au inventat termeni noi care sunt promovați în legislații și tribunale. JB Pritzker și soția lui au donat 100 de milioane de dolari Facultății de Drept de la Universitatea Northwestern pentru promovarea drepturilor persoanelor transgender. Ei privesc confuzia sexuală ca pe o chestiune de „dreptate socială” și un „drept al omului”. Transgenderismul e promovat și ca o problemă medicală care necesită tratament, terapie, medicamente și intervenții chirurgicale. Ca atare, dreptul și accesul la îngrijirea medicală pentru membrii societății impune și accesul la tratament, terapie și intervenții chirurgicale specifice persoanelor transgender. Se vizează și un nou vocabular privind drepturile persoanelor transgender. Dacă cu ani în urmă homosexualii care doreau să se căsătorească făceau aluzie la „diversitatea de familie” și „egalitatea între familii,” azi se vorbește despre „diversitatea corporală” („bodily diversity”) și dreptul la o identitate de gen aleasă de fiecare persoană („gender identity”). Vocabularul se schimbă, iar el schimbă și gândirea. Ne confruntăm, scrie Bikle, cu o „expansiune a pieței de schimbare a trupului uman” („expanding markets for changing the

human body”). Modificarea genitalelor umane face parte dintr-o piață și mai mare de modificare a corpului uman.

Asaltul asupra campusurilor creștine

Ideologia de gen devine tot mai agresivă și în campusurile universitare creștine americane. Recent, o profesoară de la o universitate creștină de lângă San Francisco a publicat un comentariu despre ce se petrece la ea în universitate. A observat modificări treptate în curricula universitară, care accentuează tot mai insistent normalitatea sexualității nenaturale. Conform autoarei, mesajul dominant denunță „masculinitatea”, ca fiind „despotică prin natura ei”, iar bărbații trebuie să o respingă. Biblia e privită cu dispreț pentru că „impune valori patriarhale”, iar istoria dovedește că bărbații au fost cauza tuturor relelor de-a lungul mileniilor. Masculinitatea e toxică. Atât de irațională a devenit bătălia împotriva masculinității încât universitatea a format o echipă, numita Bias Incident Reporting Team, unde studenții și angajații universității pot să înregistreze plângeri la adresa persoanelor care folosesc termeni tradiționali privind sexul și sexualitatea. Peste 50 de plângeri au fost înregistrate doar în 2017, cea mai strigătoare la cer, în opinia autoarei, fiind la adresa unui profesor care s-a adresat unui grup de studenți cu formula „băieților”. Efectele campaniilor împotriva bărbaților, făcute de ani de zile, informează autoarea, se simt. Doar 15% din funcțiile de conducere în universitate mai sunt deținute de bărbați. Ironic, colegiul a fost fondat în 1863 ca unul exclusiv pentru bărbați. Studenții au devenit timizi, tăcuți și retrași. Studentele feministe domină conversațiile, cursurile, și orientarea politică a universității. Articol: <https://www.firstthings.com/web-exclusives/2018/05/the-dark-secret-of-saint-marys-college>

Articolul 16 din Declarația Universală a Drepturilor Omului

Articolul 16 din *Declarația Universală a Drepturilor Omului* afirmă: „Cu începere de la împlinirea vârstei legale, bărbatul și femeia, fără nici o restricție în ce privește rasa, naționalitatea sau religia, au dreptul de a se căsători și de a întemeia o familie. ... **Familia constituie elementul natural și fundamental al societății și are dreptul la ocrotire din partea societății și a statului**”. Familia română își cere drepturile. Aceste drepturi le pledăm, le-am pledat din 2006 încoace, și vom continua să le pledăm. Sunt cele mai prețioase dintre drepturi dar și cele mai abuzate azi. Pretuiți-le!

www.alianta-familiiilor.ro
office@alianta-familiiilor.ro

„Numai împreună bărbatul și femeia formează omul complet.” Immanuel Kant

VIZITA PAPEI FRANCISC LA CATEDRALA NAȚIONALĂ

Dragi frați, să mergem împreună,
spre lauda Preasfintei Treimi

București, 31.05.2019, Palatul Patriarhal – întâlnire între Papa Francisc și Patriarhul Daniel. Suveranul Pontif: „Dragi frați, să mergem împreună, spre lauda Preasfintei Treimi!”

București, 31.05.2019 – Frățietate creștină: Papa Francisc și Patriarhul Daniel, însoțiți de înalți prelați, catolici și ai Sfântului Sinod al B. O. R., în momentul primirii la Palatul Patriarhal.

Catedrala Națională, pregătită să primească pe înaltul oaspete, dar și „furnicarul” credincioșilor.

București, 31.05.2019, Catedrala Națională – întâlnire între Papa Francisc și Patriarhul Daniel: Săntitatea Sa, Papa Francisc primind în dar icoana Sf. Ap. Andrei, ocrotitorul României.

București, 31.05.2019, Catedrala Națională – Papa Francisc: „Aș dori să îmi exprim recunoștința și emoția de a mă afla în acest templu sfânt, care ne adună în unitate”.

București, 31.05.2019, Catedrala Națională – Ecumenism creștin în România: un protestant – Președintele Klaus Johannes; un catolic – Papa Francisc; și un ortodox – Patriarhul Daniel.

Această publicație este realizată în cadrul proiectului «Municipiul Botoșani – vatră a culturii românești» derulat de către Uniunea Vatra Românească – Filiala Județeană Botoșani și finanțat de Consiliul Local Botoșani. Conținutul acestei publicații nu reflectă neapărat poziția Municipiului Botoșani și nu implică nici o responsabilitate din partea acestuia.

Varianta electronică a revistei „Vatra Noastră Românească” poate fi accesată de pe adresa:

www.bibliotecabotosani.ro/index.php/vatra-noastra-romaneasca

Editor: Uniunea Vatra Românească – Filiala Județeană Botoșani;

Data publicării: iunie 2019;

COLEGIUL DE REDACȚIE:

Redactor-șef: Paul-Mircea Iordache;

Redactor-șef-adj.: Ion Negrei (R. Moldova);

Redactor-șef-adj.: Vasile Băcu (Reg. Cernăuți, Uk.);

Redactori: Gică Manole, Dan Prodan, Sergiu Balanovici, Petruț Pârvescu, Bogdan Căraușu, Iulian Moldovanu;

Secretar de redacție: Florea Macovei

2360 2182

Tipărit în România Iași

Str. Holboca, nr. 9-11

www.editurataida.ro

Produs în România

Editura Taida
Succesul tău începe cu noi!